

ХЕНИНГ МАНКЕЛ КУЧЕТО, ЗАПЪТИЛО СЕ КЪМ ДАЛЕЧНА ЗВЕЗДА

Част 1 от „Юел Гюстафсон“

Превод от шведски: Ева Кънева, 2013

chitanka.info

На моите внуци

1

Кучето. С него започна всичко.

Ако момчето не бе видяло самотното куче, едва ли щеше да се случи онова, което впоследствие стана толкова важно и промени всичко. Преживяването, първоначално вълнуващо, а после зловещо, нямаше да го връхлети.

Всичко започна с кучето.

През една зимна нощ той се събуди, стана от леглото, измъкна се на пръсти в коридора и се сви в нишата на прозореца, образувана от дебелината на стената. И тогава видя самотното животно.

Сам не разбра защо се събуди посред нощ.

Сигурно му се бе присънило нещо.

Но вече не си спомняше, дори да е било кошмар. Или пък баща му бе изхъркал в съня си в съседната стая? Татко му хъркаше рядко, ала се случваше от гърдите му да се изтръгне силен хрип. После пак настъпваше тишина.

В зимната нощ сякаш изрева лъв.

Именно докато седеше в прозоречната ниша в коридора, видя самотното куче.

Полепналият скреж по прозореца му пречеше, затова дъхна на стъклото, за да го размрази и да види какво става навън. Термометърът показваше трийсет градуса под нулата. И докато гледаше през прозореца, неочаквано забеляза кучето. То тичаше по пътя съвсем само. Спря под уличната лампа, огледа се, подуши въздуха в различни посоки и продължи да бяга. Изгуби се.

Съвсем обикновено, сиво куче. Малкият успя да види как изглежда животното. Ала защо тичаше съвсем само в студената зимна нощ? Накъде се бе запътило? И защо се оглеждаше?

Кучето сякаш се боеше от нещо.

Макар да зъзнеше, той остана до прозореца в очакване кучето да се върне. Но то не се върна.

Навън остана само студената, безлюдна, зимна нощ. В далечината блестяха звезди.

Самотното куче не му излизаше от ума.

През онази зима често се будеше нощем, без да знае защо. Всеки път ставаше от леглото, промъкваше се на пръсти по хладния паркет и се свиваше в прозоречната ниша с надеждата кучето да се върне.

Веднъж заспа там. В пет сутринта баща му стана и на път към кухнята да си свари кафе, го видя и го разтърси.

— Защо седиш тук? — попита.

Баща му, Самюел, работеше като дървосекач за голяма фирма със странното име „Марма Лонгръор“. Още в ранни зори се отправяше към гората.

Малкият се чудеше какво да му отговори. Как да започне да му разказва за някакво куче? Баща му ще си помисли, че го лъже, а татко Самюел не понасяше хора, които не казват истината.

— Не знам — отвърна малкият. — Може пак да съм ходил насън.

Обяснението свърши работа. Не представляваше цялата истина, но не беше и лъжа.

Като малък наистина ходеше насън и не си спомняше нищо. Баща му разказваше, че на няколко пъти влязъл по пижама в стаята, където татко Самюел слушал радио или прелиствал старите си морски карти. Баща му го събуждал, а малкият не можел да обясни защо е станал и къде отива.

Това обаче се бе случило отдавна. Преди цели пет години. Близко половината от живота на момчето. Сега навърши единайсет.

— Лягай си — подкани го баща му. — Тук ще умреш от студ.

Малкият се сгуши в леглото си. Чуваше как баща му си вари кафе, приготвя си сандвичи за обяд и излиза, а вратата зад него се хлопва.

После настана тишина.

Погледна будилника до леглото си, сложен върху табуретка, подарък за седмия му рожден ден.

Никак не я харесваше. Тогава искаше хвърчило, а му подариха табуретка. И до ден-днешен, погледнеше ли я, пламваше от гняв.

Как може да подариш табуретка на момче, което иска хвърчило?

Оставаха още два часа, докато дойде време за училище. Придърпа одеялото до брадичката си, сви се на кълбо и затвори очи.

Под клепачите му веднага се появи самотното куче. Тичаше безшумно с меките си лапи в зимната нощ. Вероятно към далечна звезда.

Малкият вече знаеше, че ще го хване. Ще примами кучето в съня си. Там ще си правят компания. Няма да е студено като в зимната нощ.

След малко Юел Гюстафсон — момчето на дървосекача — заспа.

За първи път видя самотното куче през зимата на 1956 година.

Тогава се случи всичко.

Всичко, което започна с появата на кучето...

2

Юел живееше с татко Самюел в къща до реката.

През пролетта буйните ѝ води прииждаха с бумтеж от далечните планини отвъд мрачните гори, точно до къщата им правеше завой и продължаваше по дългия си път към морето.

През зимата реката спеше под бялото си покривало. По снега ясно личаха следи от ски.

Край брега Юел имаше тайна.

До високите каменни подпори на масивния железен мост, по който влакът минаваше няколко пъти на ден, се намираше голям, разполовен скален къс.

Някога скалата е била цяла и кръгла, но постепенно пукнатината я бе разделила на две. Във фантазията на Юел това беше земното кълбо. Той често се провираше в пукнатината, ухаеща на влажен мъх, и си представяше, че се намира в дълбините на същата онази Земя, където живееше.

Нали тайна всъщност означава да виждаш нещо, което другите не виждат.

Докато стоеше в процепа, Юел се чувстваше способен да преобрази света, както си пожелае.

Във въртопа на придошлата река танцуваха не дървени трупи, а делфини.

Старият дънер, заседнал в пясъчния насип, където търговецът на коне Ундер връзваше лодката си, се превръщаше в хипопотам, подал голямата си глава над водата. А под нея се криеха крокодили. Спотайваха се в очакване на плячка.

От пукнатината Юел се отправяше на дълги пътешествия. Всъщност той не бе стъпвал дори отвъд мрачните гори. Никога не бе виждал морето. Но това не го тревожеше. Рано или късно щеше да го види. Татко Самюел най-сетне щеше да спре да сече дървета и двамата щяха да тръгнат заедно на път.

Междувременно Юел правеше пътешествията си в пукнатината. Представяше си, че реката е протокът между островите Мавриций и Реюниън, които се намират близо до Мадагаскар. Той знаеше как изглежда тамошната природа. Татко Самюел му беше обяснявал колко внимателно трябва да плава човек в този проток. Имало много опасни подводни скали и ако корабът ти започне да потъва, до дъното оставали четири хиляди метра.

Някога татко Самюел е бил моряк. Разбираше ги той тези неща.

Когато виждаше делфини и хипопотами в реката, пред него оживяваха именно разказите на баща му. Понякога Юел вземаше със себе си и няколко морски карти, за да превърне по-лесно реката във въображаем свят.

Юел Вече бе навършил единайсет, затова си даваше сметка, че всичко е на игра. Ала държеше играта да изглежда сериозна. Иначе би изневерил на тайната си.

Зиме снегът затрупваше големия пропукан скален къс и Юел порядко ходеше там. Само от време на време слагаше ските и се спускаше по склона към реката, за да провери дали скалният блок продължава да стои на мястото си. С помощта на ските и на щеките проправяше „коловози“ около блока. Приличат на ограда, мислеше си той. Така никой няма да може да нападне и превземе скалата му.

През зимните вечери двамата с татко Самюел седяха в кухнята и Юел слушаше разказите му.

Зад стъклената витрина над печката се мъдреше макет на кораба „Селестине“. Татко Самюел го купил от беден индиец в Момбаса. Когато проснеше мокрите си вълнени чорапи да се сушат под витрината, тя се замъгляваше и Юел си представяше как „Селестине“, попаднала в мъгла, стои в очакване на попътен вятър.

Юел си развихряше въображението и когато ставаше дума за къщата, където живееха. Фантазираше си, че е кораб, хвърлил котва до реката, който очаква попътен вятър да го изведе в морето. Разнебитената ограда се превръщаше в релинг, а таванската стая — в капитанска каюта. Ръждясалият плуг, заробен наполовина в изоставената картофена нива, представляваше котвата на кораба.

Някой ден къщата им щеше да се освободи от оковите. Щяха да изтеглят котвата на борда, да поемат бавно надолу по реката, покрай

залива, където се намираше старият дансинг, да подминат църквата и да потънат в дълбоката гора...

— Разкажи ми за морето — молеше често Юел.

Татко Самюел включваше радиото и завърташе копчето така, че да се чува само шум.

— Ето така звучи морето — казваше той. — Затвори очи и си го представи. Безбрежна шир.

Случваше се татко Самюел да изпадне в настроение да разказва за морските си приключения. Тогава двамата се настаняваха удобно на дивана. Друг път обаче никак не му беше до приказки. Юел не знаеше кога какво да очаква. Понякога баща му се прибираше от работа със замръзнал нос и мокри чорапи, но си тананикаше, тропаше и пръхтеше като доволен кон. Изтупваше снега от дрехите си в коридора, сядаше на масата и молеше Юел да му помогне с ботушите. Вечер Юел посрещаше баща си с готова вечеря. Хапваха, измиваха чиниите и ако татко Самюел имаше желание, подхващаше разказите си.

А в други дни тежките му стъпки отекваха по стълбите в къщата. Той събуваше ботушите, събличаше дебелилото си яке и въздишаше мъчително с горчиво изражение и отвеяни очи.

В такива дни Юел знаеше, че е по-добре да внимава, да не дрънчи с чиниите и да не задава излишни въпроси. Просто слагаше масата, сипваше картофите, изяждаше мълчаливо вечерята си и веднага изчезваше в стаята си.

Две неща го измъчваха най-много.

Не знаеше причината и нямаше представа какво да направи.

Юел предполагаше, че е свързано с майка му и с морето. Татко изоставил морето, а мама изоставила татко. Докато седеше в пукнатината, Юел често размишляваше по тези въпроси. Първо започваше с по-лекия.

Морето.

Питаше се как така баща му е претърпял корабокрушение и е попаднал в това студено северно градче, където дори няма море? И как е възможно да се задоволява със сегашната си работа — всеки ден да сече дървета — щом въпреки усилията си така и не успява да отсече всички дървета до хоризонта, та да си освободи изглед към морето?

Как е попаднал тук?

Как изобщо се е случило всичко?

Защо живеят в тази голяма мрачна гора толкова далеч от морето?

Татко Самюел беше роден на западното шведско крайбрежие — Юел го беше питал — и израснал съвсем близо до морския бряг, в рибарска колиба северно от градчето Марщранд. Защо обаче самият Юел бе роден в Сундсвал?

Заради мама, предполагаше малкият. Всичко е заради нея. Тя не е искала да остане при нас. Събрала си багажа, качила се на влака и отпътувала на юг, докато татко Самюел работел в гората.

Юел нямаше представа на колко години е бил тогава. Сигурно съвсем малък, щом не си спомня нищо.

Баба Вестман от долния етаж му разказа как е станало. Веднъж Юел се озова пред вратата на апартамента без ключ, до края на работното време на баща му оставаше много време, а термометърът бе паднал под минус двайсет градуса и тя го покани да изчака в дома ѝ. Вътре беше мрачно; носеше се ухание на зимни ябълки и киселички карамелени бонбони.

Баба Вестман беше стара и прегърбена. Веднъж Юел видя как тя се разкиха на двора, а изкуствените ѝ зъби паднаха от устата ѝ.

Навсякъде из тъмния апартамент се виждаха изображения на Бог. Дори върху килимчето пред вратата бе изобразен Исус. Първия път, когато прекрачи прага на дома ѝ — или поне първия път в спомените му — Юел се чудеше къде да избърше ботушите си, целите омазани с мръсен сняг.

— Върху изтривалката, къде другаде? — отвърна баба Вестман. — Той знае какво си мислиш и следи всяка твоя стъпка. Защо да не те гледа и от килимчето?

Тогавя тя го настани върху кожена постелка пред камината в кухнята. Юел не си спомняше на колко години е бил тогава, но в паметта му завинаги се загнезди как баба Вестман се надвеси над него, прегърбвайки и без друго превития си гръб:

— Майка ти не беше лоша — увери го тя. — Но носеше безпокойството в кръвта си. Усетих го още щом двамата със Самюел се преместиха да живеят тук. Тя непрекъснато гледаше към далечината. Един ден слезе у нас и ме помоли да те гледам, докато татко ти се прибере. Наложило ѝ се да излезе по работа. Аз обаче забелязах пътническата ѝ чанта в преддверието. Не ми убягна и тревогата в

очите ѝ. Но не таеше злоба в сърцето си. Просто — иска или не — безпокойството се бе вселило в нея...

Юел имаше навика да седи с часове в скалната пукнатина до реката и да наслагва мислите една върху друга, докато се получи цялостна картина.

Баща му се казва Самюел и копнее за морето.

Майка му е носела в душата си нещо, което се нарича Безпокойство.

Понякога, когато татко Самюел се прибираше с мрачен поглед, Юел си лягаше и със страх очакваше да чуе лекото дрънчене на бутилки от кухнята. Баща му започваше да ги вади, защото си мислеше, че малкият е заспал. Тогава Юел ставаше внимателно от леглото, приближаваше се на пръсти до вратата и надникваше през ключалката да види какво става в кухнята. Татко Самюел седеше на дивана, прокараваше пръсти през сплъстената си коса и не спираше да си мърмори нещо под нос. Отпиваше от бутилката на големи глътки, сякаш пие горчиво лекарство, без което обаче не може.

Защо не си налее в чаша, питаше се наум Юел.

И защо пие нещо с неприятен вкус?

Една сутрин намери баща си, отпуснал глава върху кухненската маса. Спеше. Едната му ръка, стисната в юмрук, бе затиснала морска карта.

Върху синята мушама имаше и още нещо.

Намачкана снимка с откъснат ъгъл. От нея право към Юел гледаше жена с кестенява коса.

Веднага се сети, че тази жена е майка му.

Устните ѝ не се усмихваха, но не бяха и стиснати. Тя просто го гледаше. Сигурно така изглеждат неспокойните хора, помисли си той.

Обърна снимката. Имаше надпис: *Йени* и името на фотографско ателие в Сундсвал.

Йени. Самюел, Йени и Юел Гюстафсон. Ето така щяха да се казват, ако живееха като семейство.

А сега тези имена не си принадлежаха. Юел пак реши да разпита баща си какво всъщност се е случило.

Но не сега, не днес, а някой друг път, когато ставайки сутрин за училище, не намери празна бутилка върху масата. Щеше да повдигне

въпроса чак след като баща му изчисти кухнята до блясък и всичко утихне. Не и преди това.

Това ставаше винаги нощем.

Често Юел се събуждаше от шум в кухнята. Разнасяше се дрънчене на тенджери и тигани. Баща му съскаше, мърмореше и се смееше някак превъзбудено и прекалено високо. Това ясно подсказваше на Юел, че татко Самюел пак се е заел да чисти.

И малкият ставаше от леглото и надничаше през откренатата врата на кухнята.

Всеки път пред него се откриваше една и съща гледка: баща му облива пода и стените с вода, бумтящата печка бълва дим, а лицето на татко му е потно и лъщи. С бесни движения той лъска като луд петна и мръсотия, видими единствено за неговите очи. Плисва цяла кофа със съскаща вода върху димоотвода, ходи напред-назад с подгизнали чорапи и търка ожесточено, сякаш за да притъпи силна болка.

Юел не можеше да прецени дали баща му е изплашен, или по-скоро разгневен.

Каква е тази мръсотия, видима само за него?

Малкият го чуваше да мърмори за някакви паяжини и кълба от змии, и се чудеше откъде ще се вземат паяжини през зимата. А змии в димоотвода? Нима в тяхното малко северно градче изобщо има змии?

Докато го наблюдаваше през процепа на вратата, Юел си даваше сметка, че с четката татко Самюел всъщност се опитва да изличи нещо, което вижда само той, защото го плаши и го ядосва.

Винаги след такова изтощително чистене баща му си лягаше и не помръдваше цял ден. Само стенеше и отказваше да дръпне пердетата настрани. Сутрин Юел тръгваше за училище и го оставяше да лежи. Следобед се връщаше и го заварваше пак да лежи. На въпросите на сина си иска ли да хапне малко картофи, татко Самюел само клатеше отрицателно глава и продължаваше да охка. След няколко дни всичко отминаваше като сън и нещата тръгнаха постарому.

Татко Самюел отново започваше да става в пет сутринта, изпиваше си кафето и поемаше за работа. Юел пък си отдъхваше, защото в скоро време нямаше да се буди нощем от дрънченето на тенджери и странните брътвежи на баща си...

Най-лесно му се струваше да размишлява над случващото се в пукнатата скала до реката.

Веднъж реши да седне на кухненската маса с лист хартия и химикалка и да напише за какво мисли. Записа всичко, за което искаше да пита баща си. Искаше да получи отговор на въпросите си, преди да падне първият сняг идната есен. В момента бе изминала едва половината от тазгодишната зима. По улиците и до църковната ограда се издигаха високи камари сняг, изринат настрани. Всяка сутрин Юел излизаше от къщи и крачеше към училище във вледеняващ студ. Но все някога щеше да дойде пролет...

Първо реши да попита баща си защо не живеят до морето.

Е, това вероятно не беше най-важният въпрос, но Юел предпочиташе да започне с нещо по-лесно.

Юел записваше въпросите и разсъждаваше какви ли ще бъдат техните отговори и дали ще му харесат.

На второ място искаше да разбере защо е роден в Сундсвал.

И защо мама Йени се е качила на влака и го е оставила при баба Вестман.

Юел се чувстваше неловко, когато го питаха защо няма майка.

От всички деца само той нямаше майка.

Да си изключение често е хубаво.

Да си единственият в класа, който има макет на самолет от балсово дърво или велосипед с предни грайферни гуми, а задни — с шипове, наистина е приятно.

Но да си единственият без майка не е.

Струваше му се по-лошо, отколкото да носи очила.

Дори заекването беше за предпочитане.

Няма нищо по-лошо от това, да нямаш майка, заключи Юел.

На майките им е позволено да ги няма само ако са мъртви.

Понякога обмисляше дали когато го попитат, или го дразнят, да не отговори: „Мама е мъртва“. Няколко пъти Юел пробва как ще прозвучи.

Значението на думите се променяше. Всичко зависеше как ще ги изрече. Например да ги каже, сякаш майка му е починала при тежка самолетна катастрофа в далечна страна, където е отишла по важна работа. Същите думи, но с различна интонация, биха накарали слушателите му да повярват, че майка му е загинала при битка с лъв.

„Старата умря“ — друг вариант.

Но така излизаше, все едно изобщо не го е грижа.

След като обаче откри снимката до главата на спящия си баща, Юел знаеше, че тя не е мъртва. Непременно трябваше да разбере какво се е случило.

Всяка вечер преди да заспи, Юел си измисляше разни истории за майка си. Най-много харесваше онази, в която си я представяше като фигура на носа на кораб с три високи мачти и множество опънати платна.

Двамата с татко Самюел се редуват зад щурвала. Корабът почти всеки път се удря в подводен риф, но в крайна сметка успяват да се измъкнат невредими и да спасят кораба. Юел обичаше тази история, защото му позволяваше всеки път да измисля различен край.

Чувстваше ли се потиснат, без никакво съжаление потапяше кораба, а фигурата на носа заравяше на четири хиляди метра дълбочина. Изтощеният екипаж се спасяваше, като изплува на брега на самотен остров, а майка си Юел оставяше да се изгуби завинаги в морските глъбини.

Спасителния остров наричаше Самюел или Юел. Но не и Йени.

Най-често корабът потъваше, когато през деня Ото го торможеше с подмятанията си.

Юел неизменно беше нащрек в очакване на неприятни въпроси, ала Ото действаше подмолно и винаги уцелваше момент да го свари неподготвен.

Ото, по-голям от съучениците си, повтаряше класа, защото страдаше от мистериозна болест. Случваше се да отсъства от училище месеци наред и затова не успяваше да премине в следващия клас. Баща му работеше като огняр и който имаше късмет да спечели симпатиите на Ото, получаваше рядката възможност да види как изглежда отвътре машинното отделение на локомотив.

За съжаление Юел не влизаше в отбора на „избраните“. Двамата с Ото не можеха да се понасят.

— На мястото на майка ти и аз щях да се махна — изгърси веднъж Ото високо, за да го чуят всички деца в училищния двор.

Юел остана като попарен.

— Майка ми е носова фигура — намери сили да каже той. — Защо ли ти обяснявам, и без това не знаеш какво е.

Отговорът му, макар да го свариха неподготвен, явно се оказа достатъчно добър да затвори устата на Ото.

„Следващия път изобщо няма да му отговарям, а направо ще го ударя“, реши Юел. „Сигурно ще ме натупа здравата, защото е по-голям и по-едър, но може и да успее да го ухапя...“

Следващия час имаха география. Госпожа Недерщрьом се появи от учителската стая, където през междучасията претопляше чая си и решаваше кръстословици. Тя стъпваше накриво с единия си крак. Преподаваше на Юел още от първи клас.

Веднъж той реши да разсмее съучениците си, промъкна се зад гърба ѝ и започна да я имитира.

Неочаквано госпожа Недерщрьом се обърна и се разсмя.

— Много добре го правиш — удиви се тя. — Вървя точно така.

Ако тя не стъпваше накриво, Юел би си я взел за майка. Но госпожа Недерщрьом си имаше семейство и деца. Беше омъжена за геодезиста в градчето.

От всички учебни предмети Юел най-много обичаше географията. Помнеше разказите на баща си в подробности. Имаше атлас с всички държави на света. Знаеше къде се намират Памплемус и Богамайо, само дето се колебаеше как точно се произнасят имената.

В класа нямаше по-добър по география от него. Е, Юел не учеше много усърдно уроците за Швеция, но превъзхождаше съучениците си в знанията за света отвъд тъмните гори.

Още щом учителката ги подкани да седнат, Ото вдигна ръка.

Юел не го видя, защото Ото седеше зад него.

Госпожа Недерщрьом го попита:

— Да те освободя от час ли искаш? Да не ти е лошо?

Ото вдигаше ръка само когато беше болен, затова тя не очакваше друго. Този път обаче той имаше въпрос:

— Какво представлява носороговата фигура?

Юел потръпна. Сърцето му се разблъска в гърдите. Колко подмолно! Проклетият Ото! Сега учителката щеше да разобличи измислицата на Юел. Всички съученици го чуха да казва, че майка му е носова фигура.

— Ото, повтори, ако обичаш — настоя учителката. — Каква точно беше думата?

— Носорогова фигура.

— Нарича се носова фигура — поправи го госпожа Недерщрьом.

„Не отговаряйте — молеше се наум Юел. — За бога, имайте милост...“

Тя сякаш чу молбите му.

— Някой от вас чувал ли е за носова фигура? — попита тя.

Всички мълчаха. Юел изобщо нямаше намерение да се обажда, макар единствен да знаеше отговора.

Ото отново вдигна ръка.

— Юел може да обясни. Майка му била носоро... как го казахте...

Госпожа Недерщрьом изгледа строго Юел.

— Що за измишльотини! Някога са слагали носови фигури — дървени скулптури — на носа на кораба. Днес вече не го правят. Не може майка ти да е направена от дърво, Юел.

Момчето усети как в душата му се надига омраза и към учителката, и към Ото, а класът избухна в дружен, злорад смях.

— Ти знаеш много любопитни факти — отбеляза госпожа Недерщрьом. — Но понякога въображението ти работи прекалено активно и те подвежда.

Юел заби очи в чина и усети как лицето му пламва. Мразеше от дън душа и учителката, и съучениците си.

— Юел! Погледни ме! — подкани го госпожа Недерщрьом.

Той вдигна полека глава, натезала като каменен къс.

— Способността да фантазираш не е нещо лошо — продължи тя. — Но е редно да правиш разлика между въображение и действителност. Спомняш ли си какво говорихме за онези лилии?

Водните лилии! Колкото и да му се искаше, не би могъл да забрави прословутите лилии на остров Мавриций. Татко Самюел ги описа големи като средния кръг на хоккейното игрище, което се образува всяка зима върху пясъчника пред училищния двор. Преди време учениците получиха задачата да разкажат нещо интересно — чуто или прочетено — и Юел избра да говори за водните лилии на остров Мавриций.

— Едва ли са чак толкова големи, колкото ги описваш — възрази госпожа Недерщрьом, след като го изслушаха.

За беда Юел реши да прояви упорство.

— Толкова големи са — заинати се той. — А вероятно още по-големи.

— Кой ти каза? — поинтересува се учителката.

— Баща ми ги е виждал, докато е плавал по море — отвърна момчето. — Ако той не знае повече за лилиите от всеки друг, дяволите да ме вземат.

Откъде му хрумна да употреби тази ругатня? После и той се чудеше.

Госпожа Недерщрьом обаче се ядоса и го изгони от час.

Юел реши да не разказва повече пред класа за далечни земи.

Нима от тях може да се очаква да разберат как изглежда действителността?

Та те не са виждали друго освен сняг и хълмове, покрити с борови гори, които стигат до хоризонта.

Докато газеше в дълбокия сняг на път за вкъщи, мракът се сгъсти, макар да беше още рано. „Сега съм на единайсет — мислеше си Юел. — След време ще остареея и ще умра. Но тогава вече ще съм далеч отгук, далеч от снега и от Ото, който винаги има какво да каже...“

Носът му започна да тече. Юел закрачи още по-бързо.

Отби се в магазина да купи килограм картофи, пакетче масло и пълнозърнест хляб. Бакалинът Свенсон, когото Юел не бе виждал трезвен и с чиста престилка, записа в бележника си колко му дължи малкият.

„Пазарувам като някоя домакиня — помисли си момчето. — Първо купувам продукти, а после готвя. Сам съм си майка.“

Докато минаваше през портата, закачена накриво, Юел си помисли, че къщата им никога няма да поеме по реката. Така и няма да задуха попътен вятър. Най-добре да я насекат за дърва: татко Самюел му бе разказвал, че постъпвали така със старите, негодни за плаване лодки.

Юел се втурна по скърцащото тъмно стълбище, отключи външната врата и накладе огън в печката. После си развърза ботушите.

„Все нещо трябва да се случи — помисли си. — Не ми се чака повече.“

Докато картофите се варяха, той отиде в стаята на татко Самюел да потърси снимката на мама Йени. Провери дали не я е прибрал между книгите, дрехите и морските си карти, навити старателно на руло, но не я откри.

„Сигурно я е взел със себе си в гората — предположи Юел. —
Защо я крие от мен?“

Реша да пита баща си къде е снимката веднага щом татко Самюел се прибере. Няма да го чака дори да си свали шапката.

„Тя е моя майка. Защо я крие от мен?“ — питаше се момчето.

След малко чу стъпките на баща си, но се отказа да го разпитва за каквото и да било. Не му достигна смелост. Помоли го да му разкаже пак за големите водни лилии, каквито имало само в ботаническата градина на остров Мавриций.

Татко Самюел седна на ръба на леглото му.

— Не искаш ли да чуеш друга история? Тази за лилиите си я слушал десетки пъти.

— Не, не и тази вечер — отвърна Юел. — Искам да ми разкажеш нещо познато.

Баща му изпълни желанието му, излезе и изгаси, а момчето се заслуша в пукането на гредите.

„Трябва да се случи нещо“ — помисли си още веднъж то, докато, завито до брадичката, се унасяше в сън.

Посред нощ се събуди. Стана от леглото, приближи се до прозореца и видя самотното куче, което тичаше под звездите...

3

Юел Гюстафсон имаше две желания: нова печка и ново колело.

Не можеше да реши кое е по-належащо. Знаеше, че по принцип винаги едното се оказва по-важно, но в случая и печката, и колелото му се струваха еднакво нужни.

Не беше чувал друго семейство да готви на стара желязна печка с дърва. Хората вече използваха само електрически. Единствен Юел беше принуден да цепи дърва и да ги носи, а после да чака цяла вечност водата да се загрее върху плочата и картофите да заврат.

За Юел беше истинско мъчение да наглежда непрекъснато огъня в печката.

Това си беше отживелица. През пролетта на 1956 година никой вече не готвеше на печки с дърва.

Един ден дървата се разгоряха много бавно и когато картофите най-сетне се свариха, Юел се изгори на тенджерата. Това му вдъхна смелост да повдигне въпроса пред татко Самюел.

— Няма ли да изхвърлим тази печка? — попита момчето.

Баща му, седнал на дивана в кухнята, вдигна очи от вестника си.

— Какво й има? Да не се е пукнала?

„Какво й има ли? — не повярва на ушите си Юел. — По-скоро се чудя кое й е наред. Най-големият й недостатък е, че не е електрическа.“

— Всички имат печки на ток — отвърна той. — Само ние — не.

Татко Самюел го погледна над ръба на очилата си за четене.

— А колко души освен нас според теб имат макет на кораба „Селестине“? И него ли да изхвърлим, за да заприличаме на всички останали?

Юел се дразнеше, когато баща му отговаряше на въпроса с въпрос, защото така се изместваше същината. Но този път момчето не смяташе да му позволи да се измъкне.

— Ако ще продължавам да готвя вкъщи, искам да имаме електрическа печка — заяви той.

И добави нещо, което изобщо не възнамеряваше да казва:

— Щом аз съм майката в тази къща.

Татко Самюел го изгледа мълчаливо.

Юел изгаряше от любопитство да разбере какво си мисли баща му.

— Електрическите печки са много скъпи — отвърна най-сетне той. — Но ще купим, след като събера пари. Обещавам ти. Щом си преценил така.

В този миг сърцето на Юел преливаше от любов към баща му. Само човек с минало на моряк би го разбрал. Само човек, научил се да взема важни решения, защото е преживял не една морска буря, би разбрал кога е дошло времето да изхвърли една стара печка на дърва.

Същевременно Юел съжаляваше, задето не отвори дума за ново колело. Пропусна момента и сега ще трябва да почака няколко седмици. Няма как да поискаш две неща наведнъж. Прекалено е.

Пресметна наум. От трети март — днешната дата — щеше да измине поне месец, докато помоли баща си за ново колело. Понеже и тогава щеше да има сняг, Юел щеше да се сдобие с колело тъкмо навреме, за да не остане единственото дете без велосипед. Защо не се претраши да поиска нова печка по-рано? „Това ще ми бъде за урок — помисли си той. — Не бива да отлагам задаването на важни въпроси.“

По-важно от печката и колелото беше кучето.

Вечерта, след като татко Самюел му обеща да купи нова печка, Юел не успя да заспи. През стената се чуваше радиото. Свиреше музика.

Юел знаеше: продължава ли да будува до сигнала за вечерните новини, сутринта ще тръгне много изморен за училище.

Студът пукаше в стените. Гредите на покрива въздишаха и стенеха. Скоро дните ще се удължат и ще станат по-светли, помисли си Юел. И преспите ще се стопят. Първите жълти стръкове подбел вече се подаваха из канавките.

Юел реши да започне да търси кучето.

Ако не е стигнало до звездата, ще го открия, помисли си.

Най-добре да го търси нощем. След като татко Самюел заспи, ще стане, ще се облече и ще се промъкне навън.

Навярно през нощта всичко изглежда съвсем различно и кучето се вижда само тогава. Ами ако има два вида хора: дневни и нощни?

Нощните не се виждат през деня. Децата ходят на училище нощем, а родителите секат дървета в гората или пазаруват. Нощни хора и нощни училища, нощни автомобили и нощни къщи, нощни църкви и нощно слънце. Не луна, а истинско слънце, което огрява само хората, които живеят през нощта...

По радиото започнаха вечерните новини. Татко Самюел беше намалил звука: сигурно си мислеше, че Юел вече спи. Ала момчето будуваше и само чакаше баща му да си легне, за да стане и да тръгне из мрака.

Ето така започва едно истинско приключение, мислеше си Юел. Трябва да си го създадеш и да го изживееш сам...

Вечерните новини свършиха. Юел чу как татко Самюел изключи радиото и влезе в кухнята да се измие.

Момчето познаваше вечерните ритуали на баща си: първо си миеше лицето, после — зъбите и накрая си изплакваше устата. Изгасяйки осветлението в кухнята, обикновено се прокашляше.

Юел чакаше с нетърпение да настъпи тишина. Но — кой знае как — заспа и когато се събуди, слънцето грееше, а татко Самюел бе поел към гората.

Недоспал и ядосан, Юел се надигна с мъка от леглото. Паркетът му се струваше най-студен, когато не се е наспал. Илиците на пуловера сякаш се бяха смалили, а чорапите — отеснели. Отгоре на всичко, докато си топлеше ръцете, си удари главата в димоотвода над печката.

Юел често се питаше как всъщност заспива. Представяше си, че в него обикаля малко човече и гаси разни свещи, докато настъпи пълен мрак. Тогава Юел потъва в сън. Това човече най-вероятно е от нощните хора, заключи той. Искат нощем никой да не ги безпокои. Затова ни приспиват...

Никак не му се ходеше на училище. Предпочиташе да се сгуши под завивката и да заспи, а през нощта да се събуди отпочинал и готов за приключения. Не биваше втори път да пропуска новото си занимание.

Въпреки нежеланието обу гумените ботуши и слезе по стълбите на четири скока. Смяташе да ги намали на три, преди да навърши дванайсет.

До църквата зави и се затича, за да не закъснее. Госпожа Недерщрьом никак не обичаше учениците да се появяват след

началото на часа. Караше провинилите се да станат и да обяснят каква е причината за закъснението им. Пък и Юел не искаше Ото да го разпитва през междучасието защо майка му не го е събудила навреме.

Юел избра по-прекия път: втурна се по белите пътеки между гробовете и бързо огледа има ли нови. По навик прескочи черния надгробен камък с надпис „Семеен гроб на стопанина Нилс Виберг“. Но днес се подхлъзна върху коварния лед, дебнец под снега, падна и си натърти дупето.

Явно все пак съществуваха духове, макар и да не вярваше в тях. Дали пък не ядоса Нилс Виберг, като скочи над гроба му?

Юел хукна през училищния двор, оттам — по стълбите. Тъкмо навреме. Училищният звънец удари. Представи си, че всъщност капитанът на ветроходния кораб „Селестине“ свиква екипажа си, защото се канят да отплават от Бристол към Биская с коне и платове от манчестърска тъкачница.

Точно както му разказваше татко Самюел. Напред към Биская с коне и платове!

На връщане от училище Юел се отби в книжарницата и купи малък бележник за две крони. Беше си спестил деветнайсет крони в ламаринена кутия, мушната под леглото му. Похарчи две, за да се сдобие с тетрадка, където да записва всичко, което непременно предстои да се случи.

Корабен дневник — така се нарича. Всеки плавателен съд разполага с такъв дневник. Там капитанът вписва какви ветрове духат, накъде плава корабът и дали се случва нещо необичайно. Ако корабът попадне в беда, дневникът задължително трябва да бъде спасен.

— Това е Библията на кораба — обясни му веднъж татко Самюел. — Съдържа цялата му история.

Докато чакаше картофите да заврат, Юел седна на кухненската маса с бележника и молив.

„По следите на кучето, запътило се към далечна звезда“, написа той на корицата. Подчерта първите букви на думите и се получи ПСНКЗСКДЗ.

„Това е название на тайно общество — помисли си Юел. — И никой няма да може да разбере какво всъщност означава.“

Момчето продължи да пише: „Гърсенето започва на 8 март 1956. Времето е хубаво. Ясно небе, 4 градуса над нулата, надвечер настъпи

захладане“. Прочете написаното. Приключението бе започнало! Чувстваше се въодушевен. Когато си обсебен от мисълта за предстоящо преживяване, те интересува единствено бъдещето, разсъждаваше Юел. Носовата фигура на „Селестине“ също гледа само напред. Никога назад.

Хрумна му идея: да скрие корабния дневник във витрината на „Селестине“. Ще повдигне внимателно кораба и ще мушне бележника под него, за да не се вижда. Ама разбира се! Какво по-подходящо място за корабен дневник!

Вечерта се точеше непоносимо бавно. Юел се опита да почете книга в леглото си, но не успя да се съсредоточи. Взе игла и конец и започна да кърпи скъсан чорап. Обикновено се справяше бързо, но този път конецът все се усукваше и трябваше непрекъснато да го приглажда. Остави чорапа и отиде при татко Самюел да послуша радио.

Мъж с писклив глас обясняваше надълго и нашироко колко важно е кравите да разполагат с достатъчно място в обора.

Юел поглеждаше крадешком към баща си, отпуснал се със затворени очи в протрития си фотьойл.

„Дали изобщо слуша какво говори човекът по радиото — питаше се момчето. — Татко не се вълнува от крави.“

Баща му сякаш прочете мислите му.

— Днес не си купил мляко от Свенсон. Утре гледай да не забравиш.

„Искам ли приключението и Тайното общество да не бъдат разкрити, трябва все така да продължавам да се грижа за домакинството — смъмри се наум Юел. — Всичко трябва да си бъде постарому.“

— Утре няма да забравя — обеща той. — Ще отида за мляко.

— Стана късно — отбеляза татко Самюел. — Върви да си лягаш.

Юел послушно се върна в стаята си, сгуши се под завивката и зачака.

След края на вечерните новини баща му си изплакна устата. През процепа на вратата Юел видя как татко Самюел изгаси осветлението. Леглото проскърца няколко пъти и всичко утихна. Юел почака още малко. После стана и се облече. Макар да знаеше кои дъски върху кухненския под пукат, стъпи, където не трябва, и се чу шум.

Притаи дъх и се послуша в тъмното.

Татко Самюел явно не долови нищо.

Юел грабна якето и ботушите си, отвори внимателно външната врата и се промъкна на пръсти в коридора. Завърза си ботушите, закопча якето и си нахлупи шапката над ушите. Готово. Тайното общество ПСНКЗСКДЗ сложи началото на експедицията си в непознати земи...

Излезе в студения притихнал двор. Бледите улични лампи хвърляха жълтеникава светлина над снежните преспи. Юел се прокрадна предпазливо през портата и се огледа. В далечината се чуваше автомобил. Юел изчака неподвижно шумът да заглъхне.

Тръгна из безлюдните улици. Неволно пое по пътя към училище. Ала нощем всичко изглеждаше различно.

Струваше му се, че не той гледа притъмнените къщи и прозорци, а те се взират в него. А ботушите му шляпаха силно в тишината. Спря пред Големия хотел. По оградата на автосервиза на Франзен се катереше котка. Никъде не се виждаха хора. Едва когато мина покрай магазина за обувки на Хултман, Юел чу смях от светец прозорец на втория етаж.

Изведнъж се почувства по-спокоен, защото не беше съвсем сам.

Приобщи смеещите се хора към тайното си общество.

„Те никога няма да узнаят това — мина му през ума. — Но не могат да ми попречат да ги направя свои съзаклятници.“

Юел тръгна обратно. Заслиза към реката и към високия мост с големите железни обръчи. Мина по един коловоз, като внимаваше да не се хлъзне, и излезе на моста. Надвеси се над парапета и огледа замръзналата вода. После вдигна очи към небето. Нямаше облаци и звездите проблясваха в мрака.

„Ако се покатеря по моста, сигурно ще ги доближа повече“, помисли си той.

Реши да създаде правило за приемане в Тайното общество: никой, дори самият той, няма да стане пълноправен член, ако не се покатери поне веднъж по арките на моста.

Стана му студено. Почувства се изморен. Чак сега се сети за кучето. Имаше много време пред себе си. Пролетта щеше да настъпи скоро. А нощите щяха да станат по-топли и по-светли. Юел взе камък, паднал върху моста, и го запрати към заледената повърхност на реката.

После се прибра вкъщи. През първата нощ излезе само на разузнаване. Същинското търсене на кучето, на голямото приключение отложи за следващата вечер.

Изкачи се внимателно по стълбите, събу си ботушите и предпазливо отвори външната врата. Ако татко Самюел се събуди, Юел нямаше представа как ще му обясни защо е излизал посред нощ. Ослуша се. Тишина. Явно баща му спеше. Бързо се съблече и се мушна под завивката. Сви се на кълбо, за да се стопли. Какво ще напише утре в корабния дневник? „През първата нощ Юел Гюстафсон се справи блестящо с разузнаването. Приключението започна. Още няма следа от бягащото куче.“

После Юел заспа. На сутринта не усещаше никаква умора. Докато бързаше към училище, го развличаше мисълта, че бе изминал същия път посред нощ.

„Довечера ще намеря кучето, запътило се към далечна звезда“, зарече се той.

През втората нощ от приключението Юел едва не провали всичко. В тъмната кухня се спъна в ботушите си и събори тенджерата. Разнесе се силен трясък, сякаш покривът на къщата се срути. Юел хукна обратно към стаята си, мушна се в леглото с дрехите и се зави до брадичката.

„Сега вече татко ще се събуди — боеше се той. — Никой, особено пък моряк, не спи толкова дълбоко, че да не чуе такава оглушително дрънчене.“

Но от стаята на баща му не се чу раздвижване. Татко Самюел спеше. Явно не бе чул нищо. Юел отново стана.

Влезе в кухнята и внимателно зашари с ръка по пода, за да намери тенджерата. Беше се търколила в единия ъгъл между кухненския диван и сандъка с дърва. Сложи я върху масата и излезе в коридора с якето и ботушите.

Докато се слушваше на улицата, изведнъж му хрумна, че при създаването на Тайното общество е допуснал сериозна грешка.

Думата „общество“ предполага повече от един човек. Няма как Юел сам да образува цяло общество.

Но кого да покани? С кого би споделил тайната си?

Имаше много приятели, ала никой не му беше достатъчно близък, та да му довери замисъла си.

„Ех, да имах поне брат! — терзаеше се Юел. — Щом майка ми е решила да си тръгва, да ми бе оставила едно братче.“

Обзе го тъга.

— Защо ми е да обикалям нощем по улиците и да търся несъществуващо куче? — запита се на глас той.

В същия миг заваля сняг. Около уличните лампи затанцуваха малобройни самотни снежинки. Постепенно ставаха все повече. „И тази година пролетта ще закъснее“, прецени Юел. Снегът имаше и едно предимство: децата не могат да карат велосипеди и Юел ще се сдобие с колело тъкмо навреме, за да не изостане от тях.

Реши да разгледа новите велосипеди на витрината на магазина и чак след това да започне издирването на кучето. Беше си избрал колело с червена рамка и фигура на леляк кон точно над мястото, където се закрепя помпата. Изведнъж Юел чу шум от автомобилен двигател и съзря фарове в далечината. Застана в сянката на високия стълб до аптеката. Когато колата мина покрай него, я позна: ръждясалият товарен камион на Стария зидар. Той имаше много странно име: Симон Вихрушка, но винаги го наричаха Стария зидар. Всички жители се бояха от него. Преди време лежал в болница за луди. Задържали го там близо десет години — така беше чувал Юел. На хората не им се вярвало изобщо пак да го пуснат, ала един ден той слязъл от влака. Обяснил, че го изписали, защото бил оздравял.

Но защо обикаля през нощта с камиона си?

Юел закрочи бързо нататък. „Трябва да запиша Стария зидар в дневника — каза си той наум. — Това е доста необичайно събитие и е редно да се отбележи.“

Магазинът за велосипеди на Антон Виберг се намирал на ъгъла на две улици. Юел спря, преди да се приближи до витрината. В тази част на градчето светеха много улични лампи и витрини. Застане ли пред магазина, някой може да го види. Огледа близката къща. Прозорците бяха тъмни.

Юел притича през улицата, прескочи камарата сняг до тротоара и се озова пред червения велосипед. Летящия кон.

На витрината бяха изложени много велосипеди, но само червеният привличаше погледа му. С него искаше да се разхожда през пролетта.

Юел се бе отбивал няколко пъти в магазина да пита за цената. Отговориха му, че червеният велосипед е малко по-скъп от останалите. Трудност ще представлява не да убеди татко Самюел да му купи точно този велосипед, а да го убеди въобще да му купи колело. Баща му се нуждаеше от много време, преди да вземе решение. А после петдесет крони повече или по-малко не му правеха никакво впечатление.

Имаше и друга опасност.

В магазина на Антон Виберг червеният велосипед беше единствен. От останалите модели се намираха по няколко бройки. Юел се опасяваше някой да не го изпревари и да му отмъкне велосипеда.

Представи си Ото, качен на червеното колело. Мисълта му се стори ужасяваща и предпочете да я прогони от главата си.

За жалост татко Самюел вземаше решения прекалено бавно. А червеният велосипед беше само един, затова не биваше да губят време.

Юел хвърли за последно поглед на велосипеда и отиде зад магазина да пишка.

Задният двор се осветяваше от крушка в счупена плафониера. Докато се облекчаваше върху снега, Юел се опита да напише името си. Не представляваше трудност — все пак името му се състоеше само от три букви — но струята, както обикновено, спря още след „ю“. Зарина с крак жълтата буква и си вдигна ципа. Неочаквано му хрумна да дръпне задната врата на магазина. Боеше се да не би някой да задигне Летящия кон.

С изненада установи, че вратата не е заключена. Отвори я и огледа вътрешността на помещението. Велосипедите стояха наредени на осветената витрина. Ето го тезгяхът, а там е касовият апарат.

С разтуптяно сърце Юел събра смелост за онова, което никога не би се пристрашил да направи.

Влезе, затвори вратата и тихо се промъкна до велосипеда, който съвсем скоро щеше да си купи.

От него се носеше приятна миризма на гума и масло. Седлото бе опаковано в хартия, за да не се изцапа.

„Не мисли — каза си той. — Просто действай, макар да не ти стига смелост.“

Свали внимателно велосипеда от витрината и го избута към задната врата. Внимателно я откряхна и надникна навън. Снегът почти бе спрял. С неописуема предпазливост Юел заслиза по стълбите,

понесъл велосипеда на ръце. Долу притисна шайбата на динамото към предната гума, качи се и започна да върти педалите. Зави по съседната улица, където снегът още не бе успял да натрупа върху хвърления пясък. Юел внимаваше да не се подхлъзне.

На близкото кръстовище спря и се послуша дали не идва кола. Не се чуваше нищо. Успокоен, той продължи. Оказа се трудно да не мисли, защото се страхуваше от изхода на постъпката си.

„Превърнах се в крадец — мина му през ума, докато се изкачваше по наклона към железопътната гара. — Крадец, който задига чужди вещи.“

Помъчи се да се успокои с мисълта, че не е откраднал велосипеда, а го е взел да го изпробва.

Дали да не напише бележка на Антон Виберг и да я окачи на вратата? „Нощният патрул на Тайното общество откри незаключена задна врата и остана да охранява стоката в магазина през нощта...“

Докато въртеше педалите по наклона, Юел внимаваше да не падне, защото се боеше да не счупи велосипеда. Но забрави да се послушва за приближаващи автомобили.

Изневиделица пред него се изпречиха два фара.

Юел се стресна и рязко сви встрани.

„Сега вече загазих здравата — помисли си отчаяно той. — Няма къде да се скрия.“

Предната гума на велосипеда поднесе към близката преспа и преди Юел да разбере какво става, колелото се преобърна и полетя напред в снега. Зад гърба си чу как колата удари спирачки, вратата се отвори и се чу хрущене на ботуши.

„Татко — заоправдава се наум Юел, — не исках да става така. Нямах да го открадна, а само...“

— Какво стана? — попита нечий глас.

Пред момчето застана Стария зидар с нахлупена над очите шапка.

— Удари ли се? — попита той. — И какво правиш с това колело посред нощ?

Юел усети как силната ръка на мъжа го издърпа от прясната.

„Симон Вихрушка е луд — помисли си ужасен Юел. — Ще ме пребие.“

— Нищо ти няма — заключи Стария зидар. — Веднага се прибирай въщи! Няма да те питам къде отиваш. Не е моя работа. Самият аз обикалям с камиона, защото не ме хваща сън. Тръгвай, тръгвай!

Стария зидар промърмори нещо под нос, качи се в камиона и замина. Юел се върна в магазина, пренесе велосипеда по стълбите, отвори задната врата и го остави на мястото му зад витрината. Свали си шапката и се опита да го подсуши с нея. Нямаше обаче как да заличи резката, образувала се след падането. Юел действаше припряно, защото очакваше всеки момент Антон Виберг да изникне зад гърба му.

„Полудявам“ — помисли си. Докато бършеше велосипеда, от нервност започна да хлипа. Така и не успя да го подсуши напълно.

Погледна за миг през витрината пустата улица.

И видя кучето. Самотното куче, запътило се към далечна звезда.

Юел го позна веднага. На света имаше само едно такова. Не приличаше на останалите, макар да изглеждаше като всяко сиво куче.

Изведнъж животното спря и се огледа.

За миг на Юел му се стори, че кучето прикова очи в него.

После то отново хукна.

Юел се втурна към вратата, излезе, препъна се на стълбите и се просна по очи.

Когато се надигна, кучето беше изчезнало. На улицата нямаше никого. Приблужи се до уличната лампа. По снега не се виждаха следи от кучешки лапи.

Юел се затича към къщи. Пак заваля сняг.

В леглото си отново се размечта за кучето, което бе видял. Беше съвсем същото като миналия път. Куче, тичащо към далечна звезда, вероятно не оставя следи.

Страхът му се изпари. Стария зидар няма откъде да знае, че Юел е карал откраднатото колело. Никой няма да открие и жълтата буква зад магазина, защото на сутринта снегът ще я е затрупал. „Всичко ще се подреди“, успокояваше се той.

Кучето съществуваше. А приключението, голямото приключение вече бе започнало...

4

Четири дни по-късно Юел заспа на чина.

Как стана, и той не разбра. Неочаквано просто се унесе с отворена уста.

Случи се в час по вероучение. Госпожа Недерщрьом се приближи, хвана го за рамото и го раздруса с пламнало от гняв лице.

Тя страдаше от екзема: ядосаше ли се, челото ѝ под косата побеляваше, а останалата част от лицето ѝ се обагреше в червено. Това винаги сигнализираше на учениците да внимават, защото госпожа Недерщрьом е бясна.

— Юел! — кресна тя. — Юел Гюстафсон! Не ми казвай, че спиш в часа ми!

Той се стресна. Сънуваше нещо, свързано с татко Самюел: Юел върви из голяма гора и го търси. Но щом се събуди, забрави всичко.

Направо недоумяваше как е задрямал на чина.

— Не съм заспивал — оправда се той.

— Не ме лъжи в очите. Целият клас видя, че спиш.

Юел се огледа. По лицата на съучениците му се четеше къде смущение, къде злорадство или просто любопитство, но всички вкупом изразяваха съгласие с думите на госпожа Недерщрьом.

Явно бе заспал.

Учителката го изгони от часа и го предупреди, че ще се обади на баща му. Юел само сви рамене. Вкъщи нямаха телефон.

Момчето седна на пода в безлюдния коридор и огледа обувките на децата. „Мога да отмъстя на всички, които гледаха със задоволство как умирам от срам — помисли си той. — Ще им разбъркам обувките или ще ги изхвърля в двора.“ Но се отказа.

Извади от джоба си дневника на Тайното общество. Сутринта бе забравил да го прибере във витрината на „Селестине“.

Прерови няколко чужди якета и накрая намери химикалка.

„Морякът-наблюдател на бизанмачтата Юел Гюстафсон падна от мястото си поради изтощение, но се отърва без сериозни наранявания.

Само след няколкочасова почивка той е готов отново да се покатери на мачтата.“

Беше прочел същото изречение — само името се различаваше — в книга на етажерката вкъщи. Често я сваляше оттам и я разлистваше. „Ето такива неща се пишат в таен корабен дневник“, помисли си доволно Юел.

Никак не е приятно да те изгонят от час. За предпочитане е вместо да носиш очила или да заекваш, но не е приятно.

Юел спокойно издържаше присмехулните физиономии на съучениците си. Ако не се изчерви или не се разреве, изгоненият от класната стая става важна особа. За жалост обаче госпожа Недерщрьом вероятно ще дойде при баща му вкъщи, щом разбере, че нямат телефон. И татко Самюел ще му поиска обяснение за доста неща. Сигурно ще се досети, че Юел скита навън нощем. Момчето се мъчеше да намери добро решение на въпроса. Безуспешно. Хрумваха му само неподходящи идеи как да се измъкне. Например, да остане след часовете, да почука на вратата на учителската стая и да поиска да говори с госпожа Недерщрьом. После да я помоли за извинение и да обясни, че цяла нощ не е мигнал, защото го е болял зъб. Този вариант не му допадна. Така щеше да изглежда като страхливец.

Юел мислеше трескаво.

Все пак реши да излъже учителката. Най-важното в момента беше да не събужда недоверие у баща си.

Звънецът удари. Юел се смяташе отговорен за съдбата на Тайното общество и не искаше да рискува някой друг да намери самотното куче.

Госпожа Недерщрьом го изслуша търпеливо и му повярва. Вместо със зъбобол Юел се оправда с болки в стомаха, защото иначе щяха да го пратят при зъболекаря.

— Постъпи добре, като ми каза истината — похвали го тя. — Предлагам да забравим тази случка. Все пак разбираш защо се ядосах, когато те видях да спиш в час, нали?

— Да — кимна Юел.

Докато се прибираше към къщи, по ботушите му се стичаше разтопен сняг.

„Един ден вали, на следващия се топи“, помисли си той.

Юел се надяваше скоро да дойде пролетта, но не се самозалъгваше: по това време зимата често се завръщаше с пълна сила. В първи клас, например, отбеляза края на учебната година в началото на юни под сипещ се сняг. Спомняше си как обувките му се намокриха, защото бяха продупчени, и той започна да киха, докато госпожа Недерщрьом му задаваше въпроси...

Юел се подвоуми да мине ли покрай магазина за велосипеди, или не. Дали му личи, че е излизал с Летящия кон? Боеше се да не припадне пред витрината. Страхуваше се от припадъци, макар никога да не бе губил съзнание. Често си представяше как се свлича на земята, след като е излъгал или е направил нещо непозволено.

Най-много се боеше да не се издаде; да не застане пред магазина и да извика, че снощи е взел червения велосипед, защото задната врата е била отключена. Най-силен страх Юел изпитваше от собствените си непредвидими постъпки.

И този ден не събра смелост да мине покрай витрината. Но никак не му се щеше да се прибере вкъщи и да започне да вари картофи.

Спря пред сладкарница „Леандер Нилсон“ и огледа витрината. Не сладкишите го интересуваха, а отражението му в огледалото между тортите.

Е, не видя кой знае колко. Бе нахлупил шапката си ниско над челото, а шала бе вързал почти до устата си. Макар гледката да се свеждаше до две очи, нос и уста, Юел сякаш виждаше цялото си лице.

И то изобщо не му харесваше. За негов ужас приличаше на момиче.

Не можеше да определи защо. Всъщност никой не му бе казал, че прилича на момиче. Единствено той съзираше момичешки черти в лицето си.

Харесваше си само носа: нито голям, нито малък, прав, без удебелени части и не беше вирнат нагоре. Нямаше опасност снегът да влиза в ноздрите на Юел Гюстафсон.

Останалата част от лицето си би сменил веднага. Зелените очи не са никак хубави. Устните му са възтънки, а лявото му ухо стърчи. Вместо черната си коса би предпочел руса или поне кестенява.

Отгоре на всичко винаги след подстрижка косата му щръкваше като ветрило. Татко Самюел пък имаше навика да му скъсява прекалено косата.

„Защо хората нямат възможност сами да избират външния си вид? — питаше се Юел. — Например, да разглеждат снимки и да казват: ето така искам да изглеждам!“

Най-голямо недоволство у момчето пораждаше пълната липса на прилика с татко Самюел. Защото това означаваше само едно: наследил е външността на майка си Йени.

Никак не му се нравеше да прилича на човек, когото не помни. Така изобщо не можеше да предположи как ще изглежда, когато порасне. Смъкна шапката още по-надолу над челото си и покри едното си око.

Ако живеела близо до морето, щеше да слезе до брега и да гледа дали приближават кораби.

Преди година, когато беше още на десет, отиваше до реката и си представяше, че тя е море. Не му беше трудно. Но сега — вече единайсетгодишен — рядко успяваше да повярва на въображението си. Все по-трудно му ставаше да живее в измислен свят.

Нахлупи шапката така, че да покрива и другото му око, и вече виждаше само през бримките. Лицето му се бе хванало в мрежа като риба.

Докато пресичаше улицата, едва не го блъсна камион. Юел отскочи встрани. Сподири го разгневеното пищене на клаксон.

Изведнъж реши да слезе до реката и да провери дали снегът около скалата му се е стопил. Повдигна шапката над очите си и хукна.

Опита се да разбере защо въображението му пое в друга посока, но докато бяга, човек не може едновременно и да мисли.

Избра да мине направо през стопанството на Будин. Оттам се чуваше скърцане на триони. После се спусна по гладкия лед върху склона към пекарната. По-нататък му оставаше само големият баир към реката. Наложил се да газил из дълбокия сняг. Но след като измина толкова голямо разстояние, въображението му се развихри, защото оставил къщите и хората зад гърба си. Вече не газеше из сняг, а из пустиня. Над главата му закръжаха лешояди и само дебнеха да се строполят от изтощение. Броди сам из пясъците. Неговата скала се вижда в далечината. Успее ли да стигне до нея, е спасен...

Внезапно Юел спря. Върху скалния къс — неговия скален къс — се бе настанило непознато момче. Седеше неподвижно, вдигнало бинокъл пред очите си.

Юел се снижи в снега.

За първи път някой се осмеляваше да наруши неприкосновеността на неговото владение. Кое ли е това момче?

Със сигурност не го бе виждал преди. Непознато момче, пришълец.

Какво ли прави до реката? Откъде се бе появило?

Юел се спотаи в снега като изплашен заек, без да изпуска момчето от поглед.

От моста се разнесе звън. Спуснаха бариерата. През гората минаваше товарен влак. Локомотивът бълваше дим и дърветата сякаш дишаха. Непознатото момче насочи бинокъла си към влака. Трябва да беше връстник на Юел. Или вероятно малко по-голям. Вместо вълнена шапка носеше ушанка. Но какво беше това на краката му?

Приличаха на ракети за тенис. Снегоходки!

Непознатото момче имаше снегоходки!

За първи път Юел виждаше такива обувки. В книгите на татко Самюел само бе чел как изглеждат.

Легна плътно върху снега, макар да бе започнал да замръзва.

Кое беше момчето, седнало върху неговия скален къс?

Непознатият се обърна и го погледна право в очите.

— Защо лежиш в снега? — попита то. — Да не мислиш, че не те видях?

На Юел не му хрумна подходящ отговор. Наистина се смяташе за невидим в снега. Нали момчето през цялото време се взираше през бинокъла? Тогава как бе успяло да забележи и него?

Непознатото момче скочи от скалата и се приближи до Юел със снегоходките си.

Юел се увери, че написаното в книгите на татко Самюел е истина. С такива обувки човек не затъва в снега.

Момчето застана пред Юел.

— Там ли ще стоиш? — попита то.

Юел продължаваше да се чуди какво да му отговори. Освен това момчето имаше много особен говор. И непрекъснато се хилеше.

— Кой си ти? — успя да смотолеве Юел и стана.

Въпреки че бяха еднакво високи, Юел се почувства като джудже, затънало в сняг до колене.

— Днес се преместих тук — отвърна момчето. — Не исках, но бях принуден.

Юел изтупа снега от краката си.

— Откъде си? — попита той.

— Какво значение има? Нямам намерение да оставам.

Неочаквано Юел забеляза, че очите на момчето със снегоходките са зачервени като от плач. И без да се усети, той изтърси нещо, което изобщо не смяташе да казва. Чувайки как думите просто се изплъзват от устата му, съжали веднага, но вече бе твърде късно:

— Ние, тукашните, нямаме навика да циврим до реката.

Момчето го изгледа изненадано.

„Ще ме набие — изплаши се Юел. — Вижда ми се доста як.“

— Аз не цивря — възрази то. — Избърсах си лицето с ръкавицата, а забравих, че съм алергичен към вълна. Затова ми се зачервиха очите.

Юел се сети как една негова съученичка винаги киха, ако я доближи дете, което гледа куче вкъщи. Сигурно на това му казват алергия.

— Казвам се Тюре — представи се момчето със снегоходките.

После се отдалечи, сякаш изобщо не се вълнуваше да разбере името на Юел.

„Който и да е, ще му се наложи да стои далеч от скалата ми — помисли си Юел, докато газеше из снега по старите си стъпки. — Появи ли се пак, ще се наложи да го заплаша.“

Снегоходки и бинокъл... Кое ли е това момче?

На следващия ден Юел огледа внимателно всички деца на двора, за да провери дали няма нов ученик. Видя само познати лица. След края на часовете веднага се отправи към реката.

Щом зави зад пекарната, забеляза, че в далечината някой пак седи върху скалата му.

Отново нагази в дълбокия сняг по баира, проклинайки се, задето няма снегоходки.

— Очаквах да дойдеш — отбеляза момчето, когато Юел приближи.

— Скалата е моя — процеди Юел с разтреперан глас. — Никой друг няма право да седи върху нея.

— Регистрирал ли си я в поземления кадастър? — поинтересува се момчето с редовната широка усмивка.

„Кадастър ли? Какво е това?“ — зачуди се Юел.

— Ако притежаваш камък, трябва да го регистрираш в кадастъра — поясни момчето. — А оттам ще ти дадат удостоверение с печат. Задължително е.

— Скалата си е моя — настойчиво повтори Юел. Гласът му вече не трепереше, а направо звучеше гневно.

Момчето скочи от скалата. „Ще се сбием — прецени бързо Юел. — Щом скалата е моя, трябва да я защитавам.“ Но момчето само разхлаби каишките, които прикрепваха снегоходките към ботушите му, и погледна въпросително Юел:

— Искаш ли да ги пробваш?

Юел го изгледа изпитателно. Наистина ли му предлага да ги обуе?

— Скалата си е моя — упорито заяви Юел.

— Нямам намерение да ти я отнемам — отвърна момчето. — Ще ги пробваш ли, или не?

Юел стегна каишките около ботушите си.

Усещането да вървиш върху снега, без да потъваш, му се стори удивително. Почувства се двойно по-висок. Почти като възрастен.

— Много са удобни — похвали той снегоходките и ги върна на момчето. — С тях наистина се върви много лесно.

— Какво е фамилно ти име? Юел чий си? — попита неочаквано момчето.

„Откъде знае малкото ми име?“ — слиса се Юел.

— Гюстафсон. Откъде разбра, че се казвам Юел?

— Издълбано е в скалата — обясни момчето. — Кой друг може да е Юел, щом твърдиш, че скалата е твоя?

Юел съвсем бе забравил тази подробност. Наистина, през есента издълба името си в скалата с ръждив пирон.

— А ти? — попита той. — Тюре чий си?

— Свала. Понеже съм благородник, се казвам Тюре фон Свала.

— Виж ти! — учуди се Юел. — Ама човек изобщо може ли да се казва така? И защо не ходиш на училище? Защо си се преместил тук? Къде живееш?

— Баща ми е новият съдия в селото — отвърна Тюре. — Живеем точно над съдебната зала. Няма да ходя на училище, защото идваме по средата на срока. Татко уреди въпроса. Ще уча вкъщи. Но наесен тръгвам заедно с останалите. Или поне така си мислят те. Защото дотогава вече ще съм избягал. Тук не се живее. Затова възнамерявам да се махна.

Тюре свали ръкавицата си и погледна часовника на китката си.

— Ще избягам след една седмица, три дни, седем часа и деветдесет минути — уточни той. — Ако те интересува.

Юел зяпна от удивление. Всъщност долната му челюст не увисна, удивлението се изразяваше във въображаема, скрита в него уста, която се отвори.

Не беше чувал подобна лъжа. Момчето със снегоходките първо каза, че е благородник — някой си Свала, а после — че щяло да избяга в точно определен час. Колкото и да се опитваше, Юел не би измислил такава лъжа. Явно в това момче имаше нещо много специално...

— Защо? — поинтересува се Юел. — Защо си решил да избягаш точно тогава?

— Защото тогава потегля влакът за Орша — обясни Тюре. — А по това време баща ми е в съда. Никой няма да забележи, че си изнасям сака. Трябва да взема много багаж. Всъщност ще се наложи някой да ми помогне да го нося. Ти съгласен ли си?

— Да, разбира се. Самият аз възнамерявам да бягам.

Пълна лъжа, но от устата му прозвуча почти като истина.

— Покажи ми нещо интересно — помоли Тюре. — Ако изобщо тук има нещо интересно.

Юел тръгна, като затъваше в снега след Тюре, който пък правеше големи крачки с удобните си снегоходки.

„Може да ми даде снегоходките си, ако му помогна да избяга“, помисли си Юел.

Имаше съвсем малка вероятност това да се случи. И все пак...

Когато стигнаха до пекарната, вече се спускаше мрак.

Изведнъж на Юел му хрумна с какво да впечатли момчето:

— Тук се случва нещо много потайно, ала само през нощта. Но тогава ти сигурно спиш?

— Ще дойда.

Срещу съда се намираше перонът, където композираните товарни вагони очакваха сутринта да ги прикачат към някой влак.

— В полунощ ще дойдеш тук, при товарните вагони — нареди Юел. — И недей да закъсняваш.

— Какво става нощем? — поинтересува се Тюре.

— Не е сигурно дали въобще става нещо — отвърна загадъчно Юел. — Но съществува тайно общество.

— Ще дойда — увери го Тюре. — Стаята ми е на тавана. Ще слеза по външната стълба.

Юел се разбърза, защото картофите отдавна трябваше да врат върху печката. Татко Самюел щеше да се прибере всеки момент. А и на всичкото отгоре му предстоеше сериозна подготовка за през нощта. Едно е да си единствен член в тайно общество. Съвсем друго — да си имаш другар.

— Чао! — сбогува се той с Тюре. — Време е да се прибирам.

— Къде живееш? — поинтересува се момчето.

— Ще ти покажа довечера.

Едва когато се втурна по стълбите, се сети, че забрави да купи кафе.

Отключи вратата и без дори да си събуе ботушите, нахълта в кухнята да провери колко кафе е останало в буркана. Щеше да стигне за още един ден. Юел си отдъхна. Татко Самюел винаги се ядосваше, ако вкъщи няма кафе.

„Да си купи сам — промърмори Юел, докато седеше върху студения под в преддверието. — Нямам време да се занимавам с покупки. Отговорността за цяло тайно общество не позволява да отделяш по няколко часа за готвене.“

Ядосан, задето дървата не искаха и не искаха да се запалят, Юел започна да ругае. Избълва всички познати му псувни, но огън в печката така и не лумна. Спря, защото баба Вестман удари предупредително с бастун по пода.

Най-сетне дървата се разгоряха. Юел остърга небрежно кората на картофите, наля вода в тенджерата и пусна малко сол. Четири големи картофа за татко Самюел, два по-малки за него.

Внимателно повдигна „Селестине“ от витрината и извади дневника си. Очакваше баща му да се прибере всеки момент и се

налагаше да действа бързо. Току-виж чул тежките му стъпки по стълбите.

Юел бе открил, че мисли по-добре, когато пише, а сега му предстоеше сериозен избор.

Каква част от всичко да довери на Тюре?

Досега Тайното общество не бе свършило почти нищо. Да му признае ли, че той е единственият участник? Сети се за предстоящото бягство на Тюре.

Самият Юел никога не бе обмислял сериозно да се махне от къщи. Нали трябва да решиш къде ще отидеш после, да си съставиш план, да си поставиш цел. Ако знаеше, например, къде живее мама Йени, сигурно щеше да я намери, за да разбере как изглежда.

А разполагаше ли с бинокъл като Тюре, вероятно щеше да се скрие зад някой храст и да я наблюдава скришом. Може приликата между двама им да се окаже толкова голяма, че лицето на мама Йени да му се стори като огледало, в което се оглежда той.

„Не децата приличат на родителите си — категорично заключи момчето, докато слагаше още дърва в печката, — а родителите приличат на децата си.“

Всъщност Юел рядко мислеше за бягство. Онзи път, когато татко Самюел му подари табуретка вместо хвърчило, Юел се ядоса много и реши да избяга в гората, да легне в снега и да умре, та после баща му да го намери, отивайки на работа...

Ослуша се за стъпки. Пак седна на кухненската маса. „Трябва да си измисля история — реши той. — Да си съчиня онова, което не съществува.“

Понеже Тюре се канеше да бяга след седмица, нямаше как да го разобличи.

Юел написа имената на своите съученици, които харесва, и ги обяви за участници в Тайното общество. Останалите — несимпатичните като Ото — записа в графа „изключени от организацията“. Принудени са били да напуснат Тайното общество, защото са извършили тежко предателство.

Юел добави и името, написано върху надгробния камък, който имаше навика да прескача. Така Нилс Виберг се превърна в член на организацията, загинал при загадъчни обстоятелства.

Юел се сети за възрастния свещеник Сундин, дето почина миналата пролет в деня след края на учебната година. Него също ще го направи бивш участник в Тайното общество, покосен от мистериозна смърт. А съдията, който се преби по стълбите на Големия хотел? Как му беше името? Тьорнквист? И от него ще стане интересен покоен участник...

Изведнъж в главата му прозвучаха думите на Тюре. Живее в дома на съдията и баща му работел в съда. Явно е дошъл, за да заеме мястото на Тьорнквист. Юел реши да покаже на Тюре на кое място на стълбите покойният съдия се подхлъзна и си счупи врата.

Хлопването на вратата долу прекъсна мислите му. По стълбите се разнесе шум от стъпки. Юел започна да слухти. Какво му подсказваха стъпките на баща му днес?

Той удряше с ботушите си по стълбите, но звукът не издаваше да е ядосан или изморен. Днес татко Самюел не стъпваше с крака, натежали от алкохол, а някак безгрижно, все едно в настроение да разказва за морето и за приключенията си...

И все пак Юел долови нещо смуцаващо. Стъпките на баща му сякаш отекваха.

Той се втурна към витрината и прибра дневника си под „Селестине“. Набоде с вилица най-големия картоф в тенджерата.

Вратата към преддверието се отвори и Юел разбра защо стъпките на татко Самюел му звучаха толкова странно.

Днес баща му не се прибираше сам. Зад него стоеше жена с червена шапка, черно палто и галоши. Юел я позна веднага. Сара, сервитьорката от бирарията. Онази с големите гърди, дето разнася табли с бутилки бира и винаги се смее, оголвайки голяма дупка от изваден зъб.

Какво прави тази мърла в дома им?

Преди време Юел ходеше в бирарията да продава седмичния вестник. Сара обикаляше масите с бутилки и бърсалка. Ако някой се напиеше или започнеше да опипва гърдите ѝ, тя викаше избухливия охранител Ек, който неизменно дебнеше зад завесата на писоара като прилеп. После с дружни усилия изхвърляха пияния или желаещия да пипа гърдите на Сара. Неведнъж Юел бе наблюдавал подобни сцени, докато обикаляше масите в данданията, опитвайки се да продаде вестника.

Не знаеше какво е фамилното ѝ име. Но никак не я харесваше. Беше прекалено едрогърдеста и миришеше на смесица от парфюм, бира и пот. Понякога му бе минавало през ума какъв късметлия е, задето тя не му е майка.

И ето я сега, появила се беше в преддверието им. Отново започна да се смее гръмогласно както в бирарията.

„Какво прави тук? — разтревожи се Юел. — Защо си съблича палтото и си събува галошите? А защо не си сваля червената шапка?“

Тримата влязоха в кухнята. Юел веднага усети, че от баща му лъха мирис на бира. На бира, пот и мокра вълна.

Но татко Самюел не беше пиян. Не залиташе, докато върви, и очите му не бяха кървясали. Косата му стърчеше нагоре. Юел никак не харесваше този вид на баща си. „Тази мърла Сара е дошла с работните си дрехи“ — установи той. Бяла блуза с петно от бира върху едната ѝ гърда и черна пола, разпрана отстрани.

Безпокойството на Юел нарасна.

За първи път се случваше татко Самюел да води някого у дома след работа.

Юел си представяше, че приятелите на баща му са моряци, които плават из далечни морета и чакат с нетърпение той да захвърли брадвата, да си събере нещата в моряшкото сандъче, оставено да прашасва в преддверието, и отново да тръгне на път по безбрежното море.

Как изобщо може да мъкне такава повлекана вкъщи!

— Сара дойде да изпие с нас чаша кафе — поясни татко Самюел и потупа Юел по рамото.

— Кафето свърши — изстреля веднага малкият.

— Какво искаш да кажеш? — попита баща му, без да спира да се усмихва.

— Свърши — упорито повтори Юел. — Не ми остана време да купя. Има само за една чаша. Няма да стигне за две.

— Нищо, нищо — засмя се Сара и го погали по бузата.

На Юел тутакси му се прииска да я пребие. След като намери кучето, запътило се към далечна звезда, следващата задача на Тайното общество ще бъде именно тази: убийството на Сара.

— Ти си Юел, нали? — попита тя. — Помня те. Идвал си няколко пъти да продаваш вестници в заведението, където работя.

Юел мълчеше.

Татко Самюел разклати буркана с кафето и примирен го остави. Странно. Юел очакваше баща му да се ядоса: нали все пак бе поканил гостенка на кафе.

Нима тази мърла с червена шапка да е причината за отличното му настроение?

Внезапно го осени ужасно подозрение: ами ако татко Самюел възнамерява да се ожени повторно, а Юел се сдобие с брат или сестра, родени от мащехата му Сара?

Не, що за глупава мисъл! Моряците не се женят за сервитьорки от долнопробни кръчми...

— Колко уютно е жилището ви — отбеляза Сара, докато оглеждаше кухнята.

— Жалко, че нямаме кафе. — Татко Самюел стрелна Юел с неодобрителен поглед.

— Не се притеснявай — успокой го тя.

После отново погали Юел по бузата с голямата си загрубяла червена длан.

— Как върви в училище? — поинтересува се тя.

Юел промърмори нещо под нос.

— Днес си направо нетърпимо кисел — смърри го татко Самюел, седнал на дивана в кухнята.

Какво предателство! Юел остана като попарен. На чия страна всъщност е баща му? Защо се преструва? За да се хареса на Сара и червената ѝ шапка, е готов да предаде доверието на собствения си син!

Сара седна на стола на Юел и приглади мушамата с едрата си длан.

— Друг път ще ме поканиш на кафе, Самюел — каза тя.

Значи възнамерява да идва пак! Направи ли го, ще избягам, зарече се Юел. Татко Самюел ще може спокойно да зяпа шапката ѝ колкото си иска!

— Отивам си в стаята — заяви малкият.

Затвори вратата, застана на колене и надникна през ключалката.

Юел се опасяваше, че татко Самюел ще изчезне. Сара с червената шапка започна да го превзема. Докато говори, баща му кима, усмихва се и изглежда заинтересован.

За какво си говорят? За отварянето на нов магазин за хранителни стоки. И защо татко Самюел се вълнува, при положение че Юел ходи да пазарува, а не той!

Сливи. Сушени сливи. Били полезни за хора с лениво храносмилане.

Защо продължава да се преструва на заинтересован от разговора?

Юел прекара близо половин час на колене пред ключалката. Коленете и гърбът го заболяха ужасно, но не биваше да изпуска баща си от очи.

„Ще я убия — мислеше си той. — Иначе тя ще ми отнеме татко Самюел.“

Понеже вече не издържаше да стои на колене, се изправи. Едва успя да раздвижи схванатите си стави. Втурна се в стаята си, легна и се престори, че се е задълбочил в някаква книга.

Баща му отвори вратата.

— Сара ще си тръгва. Ела да ѝ кажеш „довиждане“.

„Не искам“ — помисли си Юел. Въпреки това последва баща си в кухнята.

— Чао, Юел — усмихна се Сара, докато си закопчаваше палтото. — Ако пак се отбиеш в нашето заведение, ще се погрижа дядовците да изкупят всички вестници.

Тя си тръгна и двамата с татко Самюел останаха сами.

— Чу ли? — въодушевено се обърна към него баща му. — Отиди в бирарията. Ще спечелиш малко пари.

Юел подреди масата, а татко Самюел взе да препича бекон. Дрънчеше с тигана и си тананикаше стара моряшка песен.

След като се нахраниха, Юел реши да си отмъсти, задето баща му изглежда продължаваше да мисли за Сара. Време беше да го подсети за други важни неща:

— Искам колело — заяви той. — От всички деца само аз нямам.

Баща му не го чу. Сара с червената шапка бе започнала да го превзема.

— Колело — повтори Юел, този път по-високо.

Татко Самюел го погледна.

— Какво?

— Искам колело. Само аз нямам.

— Ще ти купим, то се знае — увери го баща му. — Отдавна се каня. Като ми дадат заплатата, ще отидем да ти изберем колело.

„Наистина ли? — удиви се Юел. — Да не би и той да се е сетил, че ми трябва колело?“

Вече започна да си мисли, че не разбира нищо. Явно така се става възрастен — правиш и казваш неща, свършено непонятни за децата.

— Много приятно е у дома да идват гости — отбеляза татко Самюел. — Иначе двамата с теб скучаем.

— Ще се жениш ли пак? — попита Юел.

— Не, нямам такива намерения. Но понякога се чувствам самотен.

— Разкажи ми за мама.

Татко Самюел остави вилицата и лицето му стана строго.

— Някой друг път — отвърна той. — Не сега. Не искам да си развалям настроението...

Навечеряха се, Юел отиде в стаята си и си направи колиба от одеялото, покривката на леглото и два стола. Получи се чудесно скривалище. Мушна се вътре и се отдаде на размисъл.

Прекалено много неща се бяха случили наведнъж.

Първо, появи се момчето със снегоходките и се уговориха да се срещнат през нощта. Второ, у дома дойде Сара. И трето, татко Самюел му обеща ново колело.

Много му се събра.

Мислите му подскачаха напред-назад. Не можеше да ги спре. Знаеше, че трябва да обмисляш нещата едно по едно, но не му се удаваше. Искаше му се да си мечтае само за Летящия кон. Но нямаше време. Първо се налагаше да се подготви за нощното приключение и да обмисли внимателно историята си, за да не събуди подозренията на Тюре. А как да се съсредоточи, при положение че Сара непрекъснато се вмъкваше грубо в мислите му с галошите, червената шапка и голямата си длан и го потупваше по бузата?

Скривалището не му помогна да се успокои. Юел се чувстваше ужасно.

Отиде при татко Самюел, който слушаше радио със затворени очи. Юел седна на коленете му — много рядко си го позволяваше.

— Тежиш като мечка — изпуфтя баща му. — Ще ме смачкаш.

Неприятен, врещящ глас разказваше как пътувал из Италия с мотоциклет с кош.

— Генуа — изведнъж каза баща му. — Бил съм там.

— А аз не — обади се Юел. — Още не.

Татко Самюел се разсмя, та чак коремът му заподскача. Но не обясни кое му се стори толкова смешно.

Пътуването с мотоциклета приключи. Пуснаха маршова музика. Татко Самюел започна да отмерва ритъма с крак.

— Слизай — помоли той Юел. — Уж си слаб, а как тежиш!

Изведнъж стана сериозен.

— Сара, гостенката ни, е имала син, но той и баща му загинали при пожар. По онова време живеели далеч оттук. След злополуката Сара се преместила в нашето село. Сигурно всеки път, когато вижда момче на твоите години, се сеца за сина си и ѝ става мъчно.

Юел си легна. Баща му поседя на леглото му. Зави го грижливо. Момчето мислеше за пламъците, убили сина на Сара. Ако не обсебва съзнанието на баща му, Юел не възразяваше от време на време тя да се отбива за чаша кафе.

Само да не се опитва да му отнеме татко Самюел...

Юел лежеше в тъмното и се мъчеше да не заспи. До полунощ оставаха няколко часа, през които трябваше да стои буден.

Прииска му се да се бяха разбрали за друга нощ. Днес му се събраха много неща.

Чу как татко Самюел си изплакна устата в кухнята и после всичко утихна.

Юел се загледа в светещите стрелки на будилника. Придвижваха се съвсем бавно към полунощ. В дванайсет без четвърт той се промъкна на пръсти в преддверието. Там още се усещаше миризмата на Сара.

Навън звезди обсипваха ясното небе. „Тюре може и да не дойде“ — помисли си Юел и все пак се спусна с бързи крачки по безлюдните улици. Спотаи се в сянката на товарен вагон. Бялата сграда на съда с високите колони тънеше в мрак. Никъде не светеше.

Юел зачака...

5

В далечината Юел виждаше жълтия циферблат на църковната кула. Присви очи. Стрелките показваха дванайсет и пет. Започна да пристъпва от крак на крак, за да не замръзне.

Товарният вагон до него приличаше на огромно праисторическо животно, завързано с вериги в клетка.

Юел си представи, че вагонът може да мисли. Ами ако започне да ръмжи разгневено? Кой ще тръгне след товарен вагон, който разкъсва веригите си и побягва?

— Само хората са в състояние да мислят — прошепна си той. — Само хората...

Изведнъж се стресна.

Стори му се, че някой дебне в мрака зад гърба му. Обърна се рязко, ала видя само безмълвните вагони.

Огледа къщата на съдията, но прозорците не светеха.

Обзе го страх. Някой го наблюдаваше. Юел усещаше инстинктивно чуждото присъствие, макар да не виждаше и да не чуваше нищо.

Притаи дъх и се послуша.

Долови нечий дъх наблизо. Да не би да си внушава?

Изведнъж някой го хвана за рамото.

„Смъртта — помисли си той. — Сигурно е тя. Стиска ме в желязната си хватка...“

Изкрещя.

— Изплаших ли те? — обади се Тюре зад гърба му.

Юел се обърна. Едва не се напика от страх. Щеше да бъде истинска катастрофа. Когато се изпуснеш, първо потича топла струя, но после ти става ужасно студено, та чак се разтреперваш.

— Много ме бива да се промъквам незабелязано — похвали се Тюре. — От няколко минути те дебна. С кого говореше? Чух, че шепнеш.

— Да, говорех на себе си — отвърна Юел. — Всичко ли чу?

Тюре кимна.

В тъмното Юел не виждаше, но му се струваше, че Тюре се усмихва.

Изведнъж се разколеба дали да му довери съществуването на Тайното общество. Знаеше твърде малко за Тюре. Що за човек твърди, че се казва Фон Свала, и то, без изобщо да се шегува? Юел прецени, че е добро хрумване да подложи на изпитанието, което измисли, бъдещите членове на Обществото.

Поведе Тюре по тъмните улици надолу към железния мост над реката. Минаваха през задни дворове и тесни проходи между студени стени. Без да е необходимо, Юел избра най-трудния път: покатериха се върху покрива на склада, където агенцията за поддръжка на пътищата държеше машините си за заваряване, после се промъкнаха в порутената оранжерия на търговеца на коне Ундер. Всичко това беше, разбира се, напълно излишно, но Тюре не възропта. Вървеше на няколко крачки зад Юел. Определено умееше да се катери. Спряха пред къщата на Ото.

— Тук живее враг — обясни Юел. — Отлъчен е. Казва се Ото и е ужасен гадняр.

— Откъде са го отлъчили? — попита Тюре.

Светлината от улична лампа озаряваше лицето му. Той не се усмихваше.

— Съвсем скоро ще разбереш — отвърна Юел. — На колко години си?

— На дванайсет. А ти?

— Почти на дванайсет.

Следващата им спирка беше железният мост. Сводът му се издигаше високо над главите им.

Юел веднага си измисли ново правило. Какво да се прави — то изискваше да изтърпиш болка.

Наведе се и облиза леденото желязо. Отлепи езика си трудно и го заболя.

После разказа на Тюре за Тайното общество; кои от членовете му са отлъчени от организацията, кои са мъртви. Довери му и основната задача: намирането на тайнственото куче. Премълча обаче, че според него то тича към далечна звезда. Сам не знаеше защо. Вероятно искаше да запази част от тайната за себе си.

— Макар че ще бягаш оттук след седмица, нямам нищо против да ти покажа някои неща — великодушно заяви Юел. — Но преди това трябва да положиш клетва и да преодолееш изпитание. Първо, долепи си езика до парапета за петдесет секунди.

Без да се колебае, Тюре приклепна и долепи език до ледения парапет. Проліча си, че го прави за първи път. За да не пострадаш сериозно, трябва да докоснеш желязото само с върха на езика си. Иначе боли много.

Юел се притесни. Ами ако Тюре не успее да си отлепи езика и при дърпането той се откъсне?

Тюре преброи до петдесет и се дръпна. Явно изпита много силна болка, за която изобщо не бе подготвен. Лицето му се сгърчи и той изплю кръв в шепата си. Стреснат от прекалено жестокото изпитание, на което го бе подложил, Юел реши да приложи катеренето по моста като крайна мярка:

— Второ, закълни се да се покатериш по моста, ако измениш на Тайното общество.

— Заклевам се — каза той. — Ще се покатеря по моста, ако изменя на Тайното общество.

— Освен това трябва да се изпикаеш оттам — добави Юел.

— Нямам намерение да предавам принципите на организацията — увери го Тюре. — Какво ще правим сега?

— Ще търсим кучето.

Отново тръгнаха по улиците. Стария зидар — Симон Вихрушка — пак се появи с камиона си. Юел разказа на Тюре, че зад волана седи побъркан човек, който не може да спи. За да прозвучи историята още по-вълнуващо, поясни:

— От трийсет и четири години не е мигнал.

— И е още жив? Никой не е в състояние да преживее толкова години без сън. Значи в камиона се вози мъртвец.

— Може и да е умрял — съгласи се Юел. — Тази нощ ще разберем каква е истината.

Пред Големия хотел стояха двама пияници и се подпираха един друг. Юел ги позна: niskият дебеланко бе продавачът на железарски стоки Рюдин, а високият мършав мъж — Валтер Крингстрьом — кларнетист и ръководител на оркестър.

Зад тях се виждаше как собственикът на винарната изба Рот се мъчи да запали колата си. Двигателят обаче не реагираше. Докато правеше отчаяни опити да отвори замръзалия преден капак, Рот започна да сипе псувни.

Железарят Рюдин и кларнетистът Крингстрьом поеха с несигурни крачки към мебелния магазин. Там спряха и отново се облегнаха един на друг. На Юел му се стори, че Валтер Крингстрьом плаче, а железарят го утешава.

— Пияници — подшушна му Тюре. — Да се махаме оттук...

Цял час скитаха из пустите улици. От време на време Стария зидар ги подминаваше с камиона си.

Юел се притесняваше, че Тюре ще се отегчи. „Можех да подготвя още някакво занимание — упрекваше се той наум. — Ако татко не беше поканил вкъщи онази мърла с червената шапка, щеше да ми остане време да измисля нещо забавно.“

Юел поведе Тюре към дома на Сара: малка мансарда зад книжарницата.

Внимателно отвори портата към задния двор.

— Тук живее друг наш враг — обясни той шепнешком на Тюре. — Жената с червената шапка. Трябва да я унищожим.

— Защо? — поинтересува се Тюре. — И коя е тя?

— Сервира бира в бирарията. Нахлу в дома ми.

— И защо не се оплачеш в полицията?

— Не е разбила вратата, друго имах предвид.

Сети се, че обеща на Тюре да му покаже къде живее.

Всъщност сам не знаеше дали иска, или не.

Какво представлява стара, порутена небоядисана къща в сравнение с дома на съдията? Все едно да покаже на Тюре хамбара зад къщата на свещеника или землянката до аптеката.

Нямаше обаче как да се измъкне и поведе Тюре надолу към реката.

Спря пред портата.

— Ето, тук живея.

— Цялата къща ли е ваша? — попита Тюре, след като я огледа внимателно.

Замалко Юел да отговори утвърдително. Но това би било опасна лъжа, защото съвсем бързо щеше да излезе наяве. В момента не

искаше да рискува с празни хвалби...

— Само горният етаж.

После ноцната експедиция приключи от само себе си. Върнаха се до дома на съдията и се сбогуваха.

— Как ми се ще да можех и аз да не ходя на училище — въздъхна Юел.

— Утре пак ела тук. Позвъни на вратата в средата.

И се преметна над портата.

— Скърца — обясни той. — Ако портиерът ме чуе, ще помисли, че се вмъкват крадци.

Плю в шепата си и я огледа.

— Вече не тече кръв. Ще дойдеш ли утре?

Юел кимна. Постоя до портата, изпрати Тюре с поглед и тръгна към къщи с бързи крачки. От умора едва държеше очите си отворени. Стария зидар го подмина за пореден път, но Юел дори не си направи труда да се скрие. Питаше се какво ли си мисли Тюре. Нещо в това момче му се струваше съмнително...

Влезе в кухнята на пръсти. Веднага забеляза, че нещо не е наред. Спря и се послуша.

Очите му постепенно привикнаха с мрака и той се огледа. Всичко си беше постарому. „Селестине“ продължаваше да си стои зад витрината, дебелите чорапи на татко Самюел съхнеха както винаги, проснати на печката, която още не бе изстинала съвсем. И все пак имаше нещо различно.

„Изморен съм и си въобразявам“ — помисли си Юел.

Събу си ботушите, подсуши пода и се пъхна в леглото.

Въпреки вълнението от изминалия ден заспа веднага.

На следващия ден отиде пред дома на съдията и дълго се чуди дали да влезе. Ами ако Тюре се е пошегувал? Къщата изглеждаше прекалено голяма и красива. Юел знаеше отнякъде, че съдията разполагал с единайсет стаи. Там съдия Тьорнквист бе живял сам. В единайсет стаи?

Накрая Юел събра смелост и отвори портата. Тя изскърца — точно както каза Тюре. Спусна се по каменната пътека и позвъни на вратата. „Сигурно е редно да си сваля шапката“ — хрумна му. Отвори му Тюре. Какво облекчение!

Можеше да отвори майка му. Или още по-лошо — баща му.

Как се разговаря със съдия? Дали ако сбъркаш, ще ти наложи наказание?

Жилището се оказа голямо, както си го бе представял. Юел си събу ботушите и тръгна по чорапи след Тюре на обиколка из стаите. Навсякъде по стените висяха внушителни картини със златни рамки, а в една от стаите етажерки с книги покриваха и четирите стени. Юел стъпваше върху дебели килими. Погледът му падна върху рицарски доспехи и той застина.

Такова снаряжение да стигне чак до това затънтено място, затрупано под снега!

— Доспехите са от Шотландия — обясни Тюре. — Оттам произлизат родоначалниците ни.

Юел имаше чувството, че в жилището са сами.

— Нямаш ли майка? — попита той.

— Имам, то е ясно. Ще се премести при нас заедно с двете ми сестри чак на лято. Засега тук живеем само с баща ми. Една жена идва да чисти и да готви. В момента излезе на пазар.

„Имам, то е ясно — изимитира го наум Юел. — Изобщо не е толкова ясно...“

Тюре разполагаше с просторна стая на тавана. Юел се изненада: защо човек, който възнамерява да бяга след броени дни, е разопаковал и подредил толкова старателно всичките си вещи? А дали смяташе да вземе всичко със себе си? В такъв случай ще му трябва камионът на Стария зидар, за да пренесе целия си багаж до гарата. Прекрачвайки прага към стаята на Тюре, на Юел му се стори, че се пренася в непознат свят. Стаята му изглеждаше голяма колкото цялото жилище, в което живееха с татко Самюел. Книги покриваха едната стена, а карти — съседната. От тавана висяха макети на самолети. Върху голяма маса, дълга колкото самата стая, бяха наредени парни машини, конструктор и странни апарати, каквито Юел виждаше за първи път в живота си. До леглото на Тюре стояха два радиоприемника, а над

възглавницата му висяха слушалки. В стаята имаше всичко освен играчки.

Юел онемя от възхищение.

— Чорапът ти е скъсан — отбеляза Тюре. — Внимавай да не си загубиш големия пръст!

— Обичам да си проветрявам краката — смотоледи Юел, като се мъчеше да си придаде невъзмутим вид и да прикрие колко се засрами.

Над леглото бе окачен портрет на мъж с дълга брада и почти гола глава. На Юел му заприлича на онези стари свещеници, чиито изображения бе виждал в църковната ризница^[1], редом с богослужебните съдове.

— Кой е той? — поинтересува се Юел, но веднага се притесни да не би така да е издал невежеството си.

— Леонардо — отвърна Тюре. — Великият Леонардо да Винчи. Моят идол.

Юел чуваше името за първи път. Не биваше да поема никакви рискове Тюре да се досети за истината за Тайното общество.

— Че кой не знае Леонардо да Винчи! — възкликна пренебрежително той, стараейки се да прозвучи убедително.

Опасността се размина. Тюре не го попита нищо повече. Взе да му показва географските си карти.

— Трябвало е да се родя в друго време — със съжаление въздъхна той. — Когато хората са откривали планини, реки и пустини, където не е стъпвал човешки крак. Днес, колкото и далеч да отидеш, все някой те е изпреварил. Закъснял съм.

— Е, човек не може да избира кога да се роди.

— Никога ли не мечтаеш?

— Много рядко.

— Лъжеш.

— Не, не лъжа.

— Не ти вярвам, но все едно. Какъв искаш да станеш?

— Моряк — отвърна Юел. — Като татко.

— Тук не живеят моряци — изненада се Тюре. — Морето е далече.

— Татко живее тук — упорито рече Юел.

— Капитан ли е?

Юел нямаше никакво, ама никакво желание да отговаря, защото от устата му щеше да излезе поредната лъжа. Как да признае на Тюре, че татко Самюел е бил съвсем обикновен моряк!

— Последно баща ми беше капитан на кораба „Селестине“. Пренасяха живи коне.

Изведнъж го хвана яд на татко Самюел. Защо не се бе издигнал до капитан? Тогава и те щяха да живеят в толкова голяма къща...

— Аз искам да стана инженер — сподели Тюре. — Или да работя в ООН.

Юел имаше само бегла представа какво е ООН: някакво място, където хората държат речи. Не посмя обаче да попита Тюре за обяснение. „Ще се отбия в библиотеката и ще проверя кой е Леонардо да Винчи и какво е ООН“ — зарече се той наум.

— Защо са ти два радиоапарата? — попита Юел, за да смени темата.

— За да слушам две програми едновременно — отвърна Тюре. — Шведска и чуждестранна.

Юел отново изпита гняв към татко Самюел.

Момче на дванайсет години има цели два радиоапарата!

А баща му — прехвърлил четирийсетте — само един, и то много по-стар от приемниците на Тюре.

— Твоето радио каква марка е? — поинтересува се Тюре.

— „Луксур“.

Тюре се настани на възглавница върху пода.

— Идеята за Тайното общество ми харесва, но трябва да предприемем и други начинания, освен да търсим кучето.

— Понеже ми каза, че си щял да бягаш отук, реших да търсим кучето, докато си още тук.

— От всяко тайно общество се очаква да всява страх. Предлагам да покажем колко сме опасни.

— Как?

— Довечера ще ти обясня.

Всъщност Юел смяташе тази вечер да си остане у дома. Боеше се, че ако пак тръгне да скита през нощта, отново ще задреме на чина. Но не каза нищо на Тюре.

Уговориха се да се срещнат в полунощ при товарните вагони. После Юел си тръгна, защото вкъщи го чакаха картофите.

— Защо бързаш толкова? — попита Тюре.

— Тайна.

Юел се прибра в лошо настроение. Изрече толкова много лъжи. Налагаше се да внимава много, за да не се оплете. И всичко това по вина на татко Самюел. Не се е издигнал до чин капитан, има само едно радио и няма жена, която Юел да нарече своя майка.

Единствената собственост на татко Самюел е брадвата. С нея ходи в гората да сече дървета. На всичкото отгоре никога не му е разказвал кой е Леонардо да Винчи и с какво се занимават хората в ООН.

А да не забравяме и каква мърла води вкъщи...

Изведнъж Юел се сети, че трябваше да се отбие в бакалницата. Вече почти бе стигнал до вкъщи, а сега се налагаше да се върне. Това го ядоса още повече.

„Ще отида да живея при мама Йени — помисли си той. — Пет пари не давам как изглежда и какво прави. Няма нищо по-лошо от живота при татко Самюел.“ Реши да вземе със себе си само „Селестине“.

Досадната синя табуретка, подарък за рождения му ден, ще хвърли през моста в реката.

В бакалницата се наложи да почака, докато му дойде редът. Свенсон миришеше на ракия както обикновено. Ръцете му посягаха неуверено към продуктите, а мозъкът му пресмяташе много бавно сметката на клиентите. На Юел му омръзна да чака. Това също беше по вина на татко Самюел.

След като се прибра, накладе огън в печката, сложи картофите да се варят и се излегна върху кухненския диван. Заспа. Събуди го баща му. Вече бе приготвил вечерята и подредил масата. Татко Самюел се намираше в удивително приповдигнато настроение. Тананикаше си моряшка песен. От време на време поглеждаше усмихнат Юел.

Нахраниха се. Баща му отиде да се избърсне. Юел се разтревожи. Татко Самюел се бърснеше само веднъж седмично — събота следобед. Никога в сряда. Освен това продължаваше да си припява.

Юел реши да го държи под око.

Нима Сара с червената шапка наистина е в състояние да го развесели така? Или причината се крие другаде?

След вечеря Юел извади войниците си и с помощта на няколко книги построи укрепление. Гласът на баща му, идващ от съседната стая, му пречеше да се съсредоточи върху играта си.

Накрая Юел се ядоса и изрита войниците под леглото.

„Нека лежат, докато се покрият с прах“ — помисли си гневно и отиде при баща си.

Татко Самюел лежеше. Слушаше радиото и си мърдаше пръстите на краката.

— Здравсти, Юел. На какво играеш?

— Не играя — тросна се малкият. — Кажи ми кой е Леонардо да Винчи.

— Кой?

— Леонардо да Винчи.

— Чувал съм го. Как се сети да ме питаш точно за него?

— Ей така. Искам да знам кой е.

— Ще трябва да си помисля малко. Леонардо да Винчи...

Застанал до вратата, Юел чакаше отговора на баща си. Татко Самюел се опитваше да си спомни, докато си мърдаше пръстите на краката.

— Ако не се лъжа, Да Винчи е бил изобретател. И художник. Живял е преди много години. Можел всичко. Конструирал летателни апарати и бойни оръдия; изпреварил времето си.

— Искам да стана като него.

— Леонардо е един. Човек постига онова, което е по силите му.

— Защо не си станал капитан?

— Не бях достатъчно образован. Разчитах само на двете си ръце. Без да си учил, няма как да станеш капитан.

Юел искаше да го накара да престане с това мърдане на пръстите, да свали усмивката от лицето си, да спре с безконечното си тананикане. Но не го направи. Замълча си.

— Отивам си в стаята.

Татко Самюел не реагира. Затворил очи, продължаваше да си припява.

„Ако не си избие Сара от главата, ще се махна оттук — зарече се Юел. — Покани ли я още веднъж вкъщи, изчезвам.“

За да разбере къде живее мама Йени, трябваше да попита татко Самюел. Този въпрос не му даваше мира. А освен него го тревожеха и

куп други неща. Преди никога не се случваха толкова много събития наведнъж. А сега изведнъж го налегнаха хиляди мисли. С всяка изминала година животът ставаше все по-труден. А постъпките на възрастните, например на татко Самюел, му се струваха все по-неразбираеми.

Така му се искаше да се вмъкне в главата на баща си и да разбере дали той казва онова, което е в ума му.

Сигурно да си възрастен означава точно това — да говориш едно, а да мислиш друго — или да знаеш кои лъжи са безобидни, да се научиш да избягваш неистини, които веднага биха те разобличили като лъжец...

Юел зави будилника в чорап и го сложи под възглавницата си, та със сигурност да го чуе. После изгаси лампата.

Когато татко Самюел види, че е тъмно, няма да седне на леглото му. Ще затвори вратата и ще си легне.

„Възрастните са толкова наивни — помисли си Юел. — Щом е тъмно, си мислят, че децата непременно спят.“

Всъщност Юел искаше баща му да приседне до него и да му разкаже за мама Йени, без да се налага да го пита...

Юел не си намираще място как да легне, та да му е удобно. Будилникът му убиваше на ухото. Затрепери от студ само при мисълта, че след няколко часа ще излезе навън. Опитваше се да отгатне къде ще го заведе Тюре.

„Да всяваме страх — сети се той за думите на новия си приятел. — Какво ли означава това?“

Не спираше да се върти в леглото. Будилникът не му позволяваше да отпусне спокойно глава. Мушна ръка под възглавницата да провери дали случайно не е изключил бутона за алармата.

Трябваше му много време да поразмисли как му се струва Тюре.

Запознанството с него имаше и добри, и лоши страни. Радваше се, задето Тюре си тръгва след седмица, защото му бе разкрил доста срамни неща за организацията си. Същевременно очакваше раздялата с тъга. Да се сприятелиш с момче от благороднически произход не се случва всеки ден. Другите деца нямаха тази възможност. Само Юел се бе сближил с истински аристократ, и то по-голям от него.

Сети се за просторното жилище на Тюре. Мислено се върна там. Ето, пак оглежда картините, книгите, стъпва върху меките килими. Приближава се до рицарските доспехи и се двоуми. Сам е. Затова прогонва Тюре от мислите си. Може съвсем спокойно да облече ризницата и да сложи шлема. Спуска забралото пред лицето си.

Пренася се на далечно бойно поле.

Веднъж госпожа Недерщрьом им разказа, че когато рицарите тръгвали на битка, винаги падала мъгла.

Юел възсяда жребеца си — красавеца от конюшната на търговеца Ундер — черен, с бяло петънце под дясното ухо. В далечината, невидим в гъстата мъгла, го очаква врагът...

Стресна го татко Самюел, който влезе в стаята му. За да сънуваш нещо хубаво, е нужен продължителен полет на въображението. Но стига баща му да натисне дръжката на вратата, и всичко изчезва за миг.

Юел се престори на заспал.

Татко Самюел излезе и внимателно затвори вратата.

„Обикновено се ослушва по-дълго — съобрази Юел. — Тази вечер си излезе бързо-бързо. Сякаш се надяваше да съм заспал... Защо няма правилник за бащи? — ядосано си помисли той. — Първо, да не смущават хубавите сънища на децата си. Второ, да стоят поне няколко минути в стаята на децата, докато се уверят, че децата наистина спят. Трето, да е ясно определено какви хора може да кани бащата вкъщи на кафе. Ще бъде чудесно, ако всички бащи по света са длъжни да подпишат такова споразумение. Който го наруши, веднага си получава наказанието.“

Радиото замлъкна. Татко Самюел си изплакна устата, леглото изскърца.

„Какво всъщност се е случило в семейството ни? — питаше се Юел. — Защо мама Йени е страдала от безпокойство? Кое я е накарало да...“

Будилникът започна да звъни под възглавницата. Първоначално Юел не разбра откъде идва звукът, защото бръмченето прекъсна съня му: намира се сред много хора, но знае, че някъде там, в тълпата, е и мама Йени. Оглежда се. Единственото познато лице е на Стария зидар. Внезапно се разнася дрънчене на железопътна бариера. Всъщност звънеша будилникът под възглавницата му...

Юел се ослуша в мрака.

Какъв беше сънят му наистина — страшен или просто странен?
Напрегна слух. Тишината побираше толкова много звуци.

Звук от камбанка, от собственото му дишане, от свистящ в ушите му вятър.

Юел се страхуваше от тъмното. Не виждаше нито стените и тавана, нито ръцете си. Събудеше ли се нощем, се чувстваше самотен и застрашен.

В такива моменти сякаш усещаше дъха на смъртта. Представяше си я именно като тъмна стая, където невидимият таван е захлупил лицето му. Събудеше ли се посред нощ, го нападаше страх да не остане сам-самичък на света...

Запали лампата върху синята табуретка. После я изгаси. Мракът престана да го плаши, защото нямаше как да му се случи нещо, докато спи.

Промъкна се в кухнята, обу си ботушите и слезе предпазливо по стълбите. От апартамента на баба Вестман се разнесе хрипката ѝ кашлица.

Навън светеха звезди. Юел хукна, за да не закъснее за срещата с Тюре. Приятелят му отново се бе спотаил зад товарните вагони, хвана го внезапно за рамото и го стресна.

„Трябваше да се сетя — смъмри се наум Юел. — Ако продължавам да му се връзвам, няма да спре да се промъква зад гърба ми.“

Първо решиха да търсят кучето. Юел показва уличната лампа, където го бе видял последно. Прииска му се да разкаже за нощта, когато изнесе Летящия кон от магазина за велосипеди. Но дали Тюре ще му повярва? Юел не можеше да отгатне какво му се върти в главата. Тюре се канеше да бяга след седмица и Юел разполагаше с доста ограничено време да го опознае.

За пръв път срещаше човек, с когото щеше да се сбогува скоро и да не го види никога повече. До края на живота си.

— Всъщност защо търсим това куче? — попита внезапно Тюре.

Юел не знаеше какво да му отговори. Кучето, запътило се към далечна звезда, му се струваше важно, и толкова. Нямаше друго обяснение.

Тюре го смушка с лакът в гърба.

— Някой идва — прошепна той.

Посочи към улицата. Задаваше се облечена в тъмно фигура. Зърнаха я за миг под светлината на лампата, после тя отново се изгуби в мрака.

Двете момчета се спотаиха до стената на близката къща, за да не ги види. Тъмният силует вървеше с наведена глава, сякаш над раменете му нямаше нищо. Но Юел позна кой е.

— Йертрюд — прошепна той на Тюре.

— Какво прави по улиците посред нощ и защо върви с клюмнала глава?

Тюре му даде знак да я проследят. Прокраднаха се по протежението на стената. Оказа се лесна задача, защото жената вървеше напред, без да се обръща.

Досега Юел винаги си мислеше, че преследваните хора усещат чуждото присъствие зад гърба си. Ала Йертрюд явно не подозираше нищо. Тя нямаше нос. Жителите на селото или я съжаляваха, или се възмуцаваха от поведението ѝ. Почти всички изпитваха и страх.

Съчувстваха ѝ, защото бе изгубила носа си по време на операция в болницата, но и се дразнеха заради хрумването ѝ да се разхожда по улиците и да показва обезобразеното си лице, вместо да си стои вкъщи.

Йертрюд несъмнено беше смела жена, а смелите хора събуждат страх.

Случеше ли се да я срещне из селото, Юел изпитваше едновременно вълнение и погнуса, докато гледаше безносото ѝ лице. Тя обикновено запълваше дупката с бяла носна кърпичка.

При разминаване с нея Юел все се мъчеше да не зяпа, но не успяваше да сдържи любопитството си. Йертрюд членуваше в свободната църква до сградата на читалището. Почти всеки ден обикаляше и продаваше религиозни вестници. Малцина се осмеляваха да откажат да си купят.

Момчето знаеше, че след като останала без нос, тя се опитала да се удави в реката. Но някой я видял да се хвърля от лодката на търговеца на коне, скочил във водата и я измъкнал. В джобовете ѝ намерили стари ютии, а около врата си била омотала дебела верига. След случката Хурапеле, свещеникът в свободната църква, я взел под крилото си и ѝ възложил да продава вестници.

Йертруд живееше сама в малка къща отвъд моста. Явно сега се прибираще вкъщи.

Двете момчета я проследиха до реката. Не посмяха да продължат, защото по моста светеха много лампи. Спряха в подножието му и изчакаха фигурата ѝ да се изгуби в мрака. Юел разказа на Тюре какво знае за тази жена. След като го изслуша, Тюре попита:

— Къде мога да намеря мравуняк?

Юел, разбира се, знаеше. Но сега сняг покриваше всички мравуняци и обитателите им се появяваха чак през май.

— Хайде утре да ме заведеш — предложи Тюре. — А сега ще се прибирам.

— Ама нали щеше да ми показваш нещо?

— Точно това направих: научих те да следиш човек.

Юел изпрати Тюре до портата пред дома на съдията. Надяваше се приятелят му да го повика и утре след училище, но Тюре не каза нищо. Прескочи портата и се изгуби в мрака.

Юел си даде сметка, че Тюре бе започнал да взема важни решения за дейността на Тайното общество. Това хем го радваше, хем го притесняваше.

От една страна, вече не носеше сам цялата отговорност за организацията. От друга, всичко бе станало някак изведнъж.

Крчеше бързо към къщи, зънейки от студ. В далечината се чу ръмженето от камиона на Стария зидар. Прибра се, влезе в кухнята и го обзе усещането от предната вечер. Нещо не беше наред. Но този път подозренията му се засилиха.

Хвана го страх. Какво се бе променило?

Събу си ботушите и си закачи якето. Уж всичко изглеждаше нормално и все пак беше по-различно. Инстинктивно откряна вратата на стаята на татко Самюел. Знаеше докъде е безопасно да я отвори, без да изскърца.

Ослуша се. Дишането на баща му не се чуваше.

От страх му идеше да заплаче. Да не би татко Самюел да е умрял?

Юел прекрачи прага и направи няколко предпазливи стъпки. Макар стаята да тънеше в непрогледен мрак, присви очи.

„Дишай — каза си наум. — Не спирай да дишаш...“

Коляното му опря о ръба на леглото.

Знаеше, че трябва да отвори очи, но точно това му се струваше най-трудното нещо на света.

Как да събереш смелост да се изправиш очи в очи с онова, което те плаши до смърт?

Клепачите му отказваха да се повдигнат. Сякаш бяха заключени с големи катинари. Под тях едри кучета тичаха напред-назад и не му позволяваха да отвори очи.

Накрая все пак успя да повдигне клепачи, като че ли избяга от затвор.

В тъмната стая леглото зееше празно.

Татко Самюел го бе изоставил...

[1] Ризница — място, където стои църковната богослужерна посуда (утвар). — Бел.пр. ↑

6

Какво всъщност се случи през онази нощ, когато Юел откри, че татко Самюел не спи в леглото си?

Юел не знаеше. После, докато се мъчеше да си припомни, всичко му се размиваше, сякаш бе гледал събитията на размазани снимки. Искаше му се да забрави онази нощ. Но спомените се оказаха по-силни от забравата, а страхът — толкова всепоглъщащ, че не успя да се отърси от него.

Какво се случи?

Какво направи той?

Седнал в края на леглото на баща си, Юел заплака. Скова го неопишувем ужас. После започна да обикаля из пустия апартамент, сякаш изпитваше болки и се мъчеше да избяга от тях.

През цялото време го преследваше усещането, че чува стъпките на татко Самюел по стълбите. Дръпна външната врата: нямаше никого. Надникна през прозореца — улицата беше безлюдна. Нощта му се хилеше ехидно.

През ума му минаваха какви ли не кошмарни мисли.

Първо го бе изоставила мама Йени. А сега и татко Самюел.

Ведрото настроение, тананикането на моряшки песни, обещанието за ново колело — всичко е било лъжа.

Страхът го раздираше отвътре като завързано куче, което лае ожесточено.

Мина много време, докато успее що-годе да се успокои и да си събере мислите.

През нощта не минаваха влакове. Татко Самюел нямаше кола. Юел не вярваше баща му да тръгне пеш през голямата гора.

Едно-единствено логично обяснение се въртеше в главата на Юел и той искаше незабавно да разбере дали подозренията му ще се оправдаят.

Спусна се по стълбите. Баба Вестман отвори вратата и се показа, облечена в кафяв халат и бяла нощна шапка.

— Каква е тази тупурдия! — възмутено промърмори тя. — Станало ли е нещо?

— Не — отвърна Юел. — Нищо.

Изведнъж му се прииска да се шмугне в жилището на баба Вестман, където ухаеше на ябълки, да се скрие под покривките ѝ с избродиран Христос и направо да изчезне.

Но той просто мина покрай съседката и хукна по улицата. Спря чак когато се озова пред портата на Сара. От тичането го заболяха гърдите. Студеният въздух режеше гърлото му.

Предпазливо бутна портата и се промъкна в тъмния заден двор. Иззад завесите в жилището на Сара проникваше слаба светлина.

Юел се огледа. Не се виждаше стълба, но той се сети къде има: зад железарията на отсрещния тротоар. Втурна се през улицата и намери стълбата, зарината до половината под снега. Оказа се доста тежка. Едва успя да я вдигне. Напрегна всички сили, за да я довлече до портата на Сара.

„Исус с кръста — мина му през ум. — Исус с кръста; Юел със стълбата...“

В двора остави стълбата, плувнал в пот. Изпика се върху оставения там велосипед — сигурно беше на Сара. Светлината в стаята ѝ не бе изгаснала. Докато зъбите му тракаха, Юел се мъчеше да измисли как да подпре тежката стълба о стената, без да вдига шум. Нищо не му хрумна. Реши да рискува. Ще я долепи до стената, пък дано не го чуят. А да не би да имаше значение? Вече беше все едно.

Юел напрегна всички сили, успя да вдигне стълбата и да я подпре.

Зад завесите не се виждаха сенки.

Дишаше тежко, потта се лееше по гърба му, гърлото го заболя от студа.

Предстоеше най-лошото.

Юел се изкачи внимателно по стълбата, колкото да стигне до прозореца на Сара.

Отново затвори очи, а катинарите заключиха клепачите му. Беше готов да се откаже от всичко — от Летящия кон, от „Селестине“, от скалния си къс — само и само да не види татко Самюел в стаята на Сара.

Отвори очи.

Първо видя Сара, легнала в кафяво легло, завита с чаршаф.

Устните ѝ се мърдаха, но Юел не чуваше какво казва.

На ръба на леглото седеше татко Самюел. Гол. Слушаше я. През прозрачната завеса Юел виждаше издължения червен белег върху бедрото на баща си.

Белегът беше останал от тежка рана: докато плавали близо до Хебридските острови, се извила силна буря, един люк на трюма се откачил и едва не се наложило да отрежат целия крак на татко Самюел.

А сега той подаряваше този белег на Сара...

Докато се мъчеше да запази равновесие върху стълбата, неописуемо мъчителна тъга се спусна над душата на Юел. Изведнъж изгуби воля и желание за живот, все едно го бяха осъдили да остане закован на място хиляда години и да ги прекара в студ и мраз.

Защо всички го изоставят? Той не бе изоставил никого. Дори се грижеше сам за себе си като родна майка.

Загуби представа колко време стои така. Започна да слиза едва когато тъгата бавно отстъпи пред презрението и гнева му. Изчака да събере сили за отмъщение, за да се върне на земята.

Изрови камък изпод снега, натрупал до стената на къщата. Беше не по-голям от половината му юмрук, но щеше да свърши работа.

Само дано уцели.

Имаше право на един-единствен опит. Ако пропусне и се опита да хвърли повторно, ще го разкрият.

Не че Юел се боеше от това. Просто предпочиташе да не разберат кой е хвърлил камъка. Остави стълбата до стената: справедливо отмъщение за Сара. Ще трябва да обясни на железаря как неговата стълба се е озовала под прозореца ѝ.

Опита се да прецени разстоянието. Свали си ръкавицата и стисна камъка в премръзналата си ръка. После го запрати към прозореца. Докато го гледаше как лети, почти не изпитваше разкаяние. Камъкът се заби неумолимо в стъклото и го строши. Пукотът се разнесе из целия двор.

Юел хукна, колкото го държат краката. Бяга по целия път до вкъщи. От студения въздух го заболя гърлото.

Изчака да се поуспокои и предпазливо се промъкна по стълбите покрай вратата на баба Вестман. „Сигурно ще каже на татко, че съм излизал посред нощ“ — съобрази Юел.

И баща му щеше да разбере.

Това обаче не плашеше Юел.

Влезе в апартамента и запали всички лампи. С вкочанени пръсти взе да си развързва ботушите. Едната каишка се бе омотала на възел и не успя да се справи с нея. Взе ножа за хляб и я срязва. Съблече се и побърза да се мушне под завивката, за да се стопли.

Отсега нататък няма да се обръща към баща си с „тате“. Ще го нарича просто „Самюел“.

Изведнъж съжали, задето бе запалил всички лампи. Стана, обиколи стаите, изгаси осветлението и се върна в леглото. Реши да почака — може би Самюел щеше да се прибере всеки момент. Но се чувстваше страшно изморен, очите му се затваряха. Заспа.

Сънува тревожни, страшни, безконечни сънища, които после нямаше да си спомня...

Когато се събуди на сутринта, Самюел вече бе тръгнал за работа. Юел влезе в кухнята. На масата стоеше недопита чаша с кафе. В печката гореше огън. Отрязаната каишка на ботуша му върху пода приличаше на ивица змийска кожа.

Умората още тежеше в тялото му. Ала ако искаше да стигне навреме в училище, се налагаше да побърза.

Излезе в студената утрин. Реши да не ходи на училище. Нямаше сили, а и се нуждаеше от време за размисъл. Но беше твърде изморен, за да мисли. Искаше му се в главата му да има кран: пусне ли го, всички мисли да изтекат...

Кой знае защо, тръгна към северната част на селото. Изкачи склона и излезе на железопътната гара. Зад нея се намираше болницата, а нататък се простираше безбрежната гора.

В малка падина досами пътя се гушеше къщата на Стария зидар, скрита зад гъсти клони. Преди там работеше ковач. После Симон Вихрушка ремонтира порутената постройка и я превърна в свой дом. Из двора сред избуялите храсти френско грозде се търкаляха стари парчета желязо.

Застанал на пътя, Юел се мъчеше да надникне през гъстите клони. В снега се виждаха следи от гумите на камиона на Стария зидар.

Изведнъж някой извика:

— Ела! Ела да ми помогнеш!

Юел се огледа, но видя само борове с натезали от снега клони.

— Трябва ми помощ — повтори гласът.

Чак тогава Юел забеляза Стария зидар, подал глава между две дървета — махаше му с ръка да се приближи.

— Ела да подържиш това — подкани го той.

Юел пристъпи колебливо напред. Стария зидар си проправи път между клоните. В ръката си държеше дълго дебело въже.

„Колко му подхожда фамилията — помисли си Юел. — Мъж на име Симон Вихрушка трябва да изглежда точно като Стария зидар.“ В устата му зееха големи дупки от изпадали, сякаш отнесени от силен вятър зъби. Рошавите вежди, надвиснали застрашително над очите му, приличаха на увивни растения, а в погледа му гореше огън и направо проникваше в главата на Юел.

Беше облечен в широкопола кожена наметка, проядена от молци, и носеше две различни обувки: обикновен ботуш и ботуш с шипове. Мъжът проследи погледа на момчето.

— Краката ми ли гледаш? Гледай колкото си щеш! Хората не мислят за здравето си. С обикновения ботуш се приплъзвам напред, а с другия се задържам върху леда. Кой казва, че трябва да носиш еднакви обувки и на двата крака? Да не би да го пише в Библията? Прокурорът има ли право да задържа хора, които се обуват с различни обувки? Не. Като се замисля, дори краката ми не са еднакви. Хвани въжето!

Пъхна единия край в ръцете на Юел и пак изчезна между клоните. Момчето усети как въжето се изпъва. Стария зидар се появи отново и прегази снега до Юел.

„Прилича на животно — помисли си малкият. — Страховита като името му кръстоска между лос и човек.“

Мъжът дръпна въжето от ръцете му и го остави изпънато върху снега, като непрекъснато си мърмореше под нос и сумтеше.

— Какво правиш? — попита Юел.

Стария зидар го изгледа изумен.

— Какво правя ли? Опъвам въже в снега. Струва ми се красиво. Аз се занимавам само с красиви неща.

Изведнъж лицето му доби печален вид.

— Не ти ли харесва? — попита той.

— Напротив, харесва ми. Хубаво е...

Стария зидар се изтегна блажено в снега, все едно лежеше на тревата през топъл летен ден.

— Когато създавам красиви неща, не се чувствам толкова самотен. Това е лекарството ми. Боледувах дълго. Едва след като започнах да творя, се възстанових...

„Съвсем е откачил — помисли си Юел. — Кой здрав човек опъва въжета в снега и ги смята за красиви?“

— Земята е кръгла — продължи Стария зидар. — И се върти ли, върти. Понякога ми се завива свят и лягам в снега, за да си охладя главата. Тогава мисля за всичко, което е било и което ще бъде. И се чувствам жив. Като умра, няма да живея. И толкова. Страхувам се само, че след смъртта ми никой няма да разбере колко важно е да се опъват въжета върху снега. Затова ми се иска да си намеря последователи...

— Защо обикаляш с камиона нощем? — поинтересува се Юел с надеждата Стария зидар да разбере, че той е момчето, паднало в снежна пряспа с велосипеда си.

Симон Вихрушка явно го бе забравил. Лежеше в снега и гледаше небето.

— Вече не спя — сподели той. — Едва ли има нещо по-непоносимо за самотника от празно легло в пуста къща. Затова се качвам в камиона и потеглям. Докато шофирам, пея, мисля за всички години, прекарани в болници, и с песен прогонвам черните мисли. Неволите бягат от песните, а неприятните спомени пропъждам, като си подсвирквам. После не смеят да се завърнат...

Надигна се и погледна Юел в очите.

— Благодаря ти за помощта. Вече можеш да си вървиш. Искам да остана сам. Ела друг път да те почерпя със супа, която ще ти помогне да надникнеш в бъдещето.

— Не е възможно — възрази Юел.

— Напротив, възможно е. Ела пак и ще ти покажа.

Мъжът се изправи и с тронави крачки пое между надвисналите клони.

Юел също си тръгна.

Реши да изпробва съвета на Симон Вихрушка. Да прогони черните мисли с песен.

Знаеше наизуст „Морякът обича морските вълни“.

Запя силно и фалшиво, като мислеше за Сара с червената шапка.

След първия куплет тя продължаваше да го гали по бузата. След втория — Юел обърка малко текста — образът ѝ започна да избледнява. След третия напълно се изгуби. Но щом затвори очи, Сара отново изплува пред него. „Сигурно пея прекалено фалшиво — предположи той — и затова не се получава...“

Докато вървеше към къщи с тежки, провлачени стъпки, Юел си мислеше, че се налага още днес да говори с баща си за мама Йени. Научи ли адреса ѝ, Самюел може да си седи спокойно на леглото на Сара и да ѝ показва белега си...

Колкото и да не му се щеше, Юел си даваше сметка, че щом баща му седи гол до Сара, значи го грози опасност да се сдобие с нежелани братя или сестри.

„Сигурно сестри — предположи той. — Малки копия на Сара с червени шапки...“

Докато се качваше по витите стълби, удряше силно ходила. Стъпките му отекваха между стените. Знаеше, че баба Вестман не обича да се вдига шум, но той изпитваше необходимост да напомни на някого за съществуването си...

Запали печката. Пламъците лумнаха между дървата. Мушна пръста си, за да провери колко време ще издържи, преди да се изгори.

После реши да претърси стаята на Самюел. Все някъде ще намери снимките.

В стаята на баща му имаше легло, стол, маса с радио, лампа, рафт с книги и гардероб с дрехи. Само толкова. Юел огледа обстановката и се запита къде той би скрил важни снимки. И все пак имаше впечатлението, че възрастните не разсъждават като децата и често избират доста неподходящи скривалища.

И така, започна с неподходящите скривалища: под възглавницата, между рафта с книги и тапета, във фугите на паркета. Не намери нищо. Извади книгите една по една и ги раздруса, но и оттам не изпадаха снимки. Прерови чекмеджето. Вътре Самюел държеше джобно ножче със седефена дръжка, купчина листове и моряшкия си дневник. И там нямаше следа от снимки.

Самюел явно не бе избрал неподходящо скривалище. Юел се замисли.

Подходящи скривалища той наричаше местата, които на пръв поглед не будят подозрение, че в тях е скрито нещо. Те не привличат вниманието. Понякога дори не ги забелязваш. Подходящо скривалище за снимките би било да ги мушне под някой вестник.

Юел повдигна вестника, но отдолу откри само прах.

Ами ако се спотайват под бродираната покривка, подарък от баба Вестман?

Отметна покривката и ги намери. Но освен снимките имаше и писмо. Отнесе всичко в преддверието и се сви в прозоречната ниша, за да наблюдава улицата. Не искаше Самюел да го изненада.

Огледа внимателно снимките. Не откриваше да прилича на мама Йени. Взе огледалото, пред което Самюел се бръснеше, и сравни лицето си с лицето на майка си.

Вероятно все пак имаше някаква прилика. Юел се опита да я подсили, като издаде устни напред, после пак ги присви, повдигна едната си вежда, всмукна бузите си. Накрая все пак му се стори, че постигна успех. Долови известна прилика. Неголяма, но все пак някаква.

Изведнъж се сети, че съвсем забрави да наблюдава улицата. Покрай къщата минаха две деца. Автобус даде мигач за завой наляво. От гората обаче не се виждаше да се задава Самюел. Юел остави снимките върху перваза и се съсредоточи върху писмото. На пощенското клеймо пишеше „Гьотеборг, 19 ноември“. Годината не личеше.

Извади внимателно от плика сгънат лист, изписан и от двете страни.

Изненада се, когато установи, че авторът на писмото е Самюел. Най-отдолу прочете „Твой верен Самюел“, на плика — „За Самюел Гюстафсон, Морско училище, Гьотеборг“.

„Ама той сам ли си праща писма?“ — удиви се Юел.

Погледна улицата. Снегът падаше на едри парцали. Носачът от дъскорезницата пренасяше пакет — явно много тежък, защото ръката му отмаля и той го премести в другата...

Юел започна да чете писмото.

Беше предназначено за мама Йени.

Самюел пишеше, че днес се включил към екипажа на моторния кораб „Васияуре“, пуснал котва, за да му сменят дейдвудния вал. На

следващия ден щели да отплават за Нарвик, за да натоварят руда, която да пренесат до Нюпорт Нюс. После не знаел къде ще акостират. Надявал се да е на шведско пристанище, за да отиде да я види в Мутала. В писмото Самюел се оплакваше от болки в гърба, но успокояваше мама Йени, че ще му мине. Някакъв мъж на име Лундстрьом също бил моряк на кораба „Васияуре“. Питаше мама Йени дали си го спомня: бил с голяма брада и свирел на 40-басов акордеон. После Самюел пишеше колко много иска да я види и я заклеваше да му бъде вярна...

Юел провери дали Самюел не се задава по улицата и прочете писмото още веднъж.

В главата му се появи рояк въпроси.

Най-важният беше къде се намира Мутала. Извади географския си атлас, отвори картата на Швеция и откри града почти в сърцето на страната.

Дали мама Йени се е върнала там, след като ги е напуснала?

И защо това писмо е у Самюел, а не у нея?

„Може супата на Симон Вихрушка наистина да помага да надникнеш в миналото“ — размечта се Юел, защото в момента се нуждаеше точно от това.

Забеляза, че огънят в печката е изгаснал. Бързо върна писмото и снимките на мястото им под покривката и отнесе огледалото обратно в банята.

Захвана се да запали огъня наново и си даде сметка, че е запомнил съдържанието на писмото наизуст. Моторен кораб „Васияуре“, Морско училище, Мутала...

Докато картофите се варяха, подреди масата. Навън се сипеха все по-едри снежни парцали. Смрачи се. Юел отново застана до прозореца и зачака. Из снега газеха тъмни фигури.

Най-сетне се появи и Самюел. По походката му личеше, че е в добро настроение. Юел се натъжи. Прибра се в стаята си. Не искаше Самюел да разбере, че го е чакал. Мушна се под леглото и извади войниците си, покрити с прах.

Самюел се появи на вратата.

— Тази вечер ще си устроим истинско угощение — засмяно обяви той, като размаха парче месо. После понижи поверително глас:

— Еленско месо. Но не казвай на никого, защото е незаконно. Обаче е много вкусно!

Юел се настани на дивана в кухнята, а баща му се зае да приготвя месото.

Защо не го попита дали той е хвърлил камъка по прозореца? Кой друг би го направил освен Юел?

Възрастните не можеш да ги разбереш. Понякога искат да знаят всичко и не спират да те разпитват, докато не им отговориш най-подробно. Друг път нищо не ги интересува...

Юел обичаше еленско месо. То има много особен вкус. А най-много му харесваше, че може да се наяде до насита с боровинково сладко. Когато на масата имаше еленско месо, Самюел не повдигаше неодобрително вежди, ако Юел си сипе щедра порция сладко.

Хранеха се мълчаливо. Самюел рядко говореше по време на вечеря. Юел знаеше, че най-подходящият момент да му зададе въпрос е, след като привършат с яденето, но преди Самюел да извади вестника от джоба на якето си, да се излегне на кухненския диван или да седне на стола и да започне да чете. Важно е да не се бави и да го попита каквото иска веднага щом баща му избута настрани чинията и си избърше устата.

— Снощи сънувах мама Йени — обади се Юел в подходящия момент; Самюел тъкмо остави ножа и вилицата.

— Така ли? И какво точно сънува?

— Не си спомням, но съм сигурен, че я сънувах.

— Да, тя има лошия навик да броди из чуждите сънища като призрак — отбеляза Самюел с неочаквано раздражение.

— Защо?

— Не мисли толкова много за майка си — посъветва го Самюел.
— Знам колко е трудно да живееш без майка, но твоята се оказа не каквато си мислех.

— Каква беше мама?

Самюел го изгледа.

— Ще поговорим за това, когато поотраснеш — обеща той и стана.

— Колко голям?

Самюел не отговори. Отиде да си вземе вестника.

Върна се и пак погледна Юел.

— Вероятно си представяш майка си като ангел, а аз не искам да те разочаровам. Ще ти разкажа за нея след няколко години.

Самюел отиде в стаята си и остави Юел сам до масата.

„Не искам да ме разочарова“ — помисли си Юел. Какво знаеше за разочарованието Самюел, когато момчето вече не наричаше „татко“?

Нищо...

„Ако и тази нощ отиде при Сара, ще избягам.“

Юел също се усамоти в стаята си. Цяла вечер мести войниците напред-назад, без да си дава сметка какво прави.

Дали Тюре ще му помогне да сплашат Сара?

Няма начин да сплашат Самюел. Той не разбира нищо.

Иначе никога не би се занимавал със Сара...

А имаше и друга възможност: Юел сам да отиде при Сара и да я предупреди да стои далеч от Самюел. Да ѝ признае, че е хвърлил камъка по прозореца ѝ и че не иска да има сестри с червени шапки.

Може пък тя да го разбере. Нали имала син, който загинал в пожар.

Юел си легна. Да, това решение му се струваше най-добро: да се отбие в бирарията и да поговори със Сара.

Неочаквано на вратата се появи Самюел.

Приседна на ръба на леглото с усмивка. Юел веднага си помисли, че усмивката не е заради него, а заради Сара.

— Искаш ли да ти разкажа морска история? — попита Самюел.

Иска, разбира се. Но нарочно поклати отрицателно глава:

— Почти бях заспал.

— Добре, тогава лека нощ. И утре е ден...

Юел уви будилника в чорап и го пхна под възглавницата си. Никак не му се ставаше посред нощ. Ако и утре не отиде на училище, госпожа Недерщрьом ще се притесни.

Искаше му се да заспи и да се събуди чак през лятото, когато излезе във ваканция. Да се събуди, а Сара да е заминала далеч. Осъзнаваше, че си пожелава почти невъзможни неща, но какво да направи...

И все пак посрещна звъненето на будилника в полунощ с радост. От съседната стая се чуваше как баща му хърка. „Явно тази нощ няма да ходи при Сара — обнадежди се Юел. — Може би камъкът е изиграл ролята си и Самюел няма да стъпи повече в дома ѝ.“

Юел изведнъж се отърси от натрупаната умора.

Кой знае, не е изключено нещата отново да тръгнат по старому.

Облече се и се спусна по стълбите.

Навън вече не беше толкова студено. Въздухът не стягаше болезнено гърлото му, докато диша.

„Пролетта идва — зарадва се той. — А след нея ще дойде и лятната ваканция...“

Тюре го чакаше до товарните вагони с лопата и хартиен чувал.

„Мравунякът — сети се веднага Юел. — Съвсем забравих за мравуняка.“

Но защо Тюре толкова настоява да му покаже мравуняк?

Зад дъскорезницата имаше горичка с много мравуняци. Вероятно снегът там не беше толкова дълбок.

Юел взе хартиения чувал и двамата тръгнаха с бързи крачки. Както обикновено, наоколо всичко изглеждаше пусто и изоставено.

До църквата просветнаха задните фарове на камион: Стария зидар, излязъл на поредната си среднощна разходка, завиваше по съседната улица.

До повалено от буря дърво намериха мравуняк, по който не бе натрупал много сняг.

Тюре носеше фенер и осветяваше пътеката между дърветата. Юел си призна наум, че никога не би се осмелил да дойде тук сам, дори да има фенер. Дърветата му се струваха застрашително високи, а отвъд обсега на светлия лъч се простираше необятният свят на самотата.

— Дръж го за малко — прошепна Тюре и му подаде фенера.

После започна да разравя мравуняка с лопатата. Доста време му отне да разкопае замръзналата почва и нападалите върху нея иглички, за да стигне до заспалите мравки.

Юел отвори чувала така, че Тюре да насипва вътре пръстта с лопатата. После си смениха ролите и Юел започна да разравя мравуняка.

„Защо го правим? — питаше се наум той, докато забиваше острието на лопатата в корени и пръст. — За какво са му мравки и замръзнала пръст?“

По едно време батерията на фенера започна да се изтощава и двамата си тръгнаха. На отсрещния бряг на моста Юел сви встрани и

тръгна по път между притихналите къщи.

Накрая спря и посочи къщата на Йертрюд: малка, боядисана в жълто, отдалечена от останалите. В градината растяха храсти френско грозде. Бе посадила и картофи.

Тюре заби лопатата в снежна пряспа.

В къщата не светеше.

— Има ли куче? — прошепна Тюре.

Юел поклати отрицателно глава:

— Не, доколкото знам.

— Изчакай тук — нареди Тюре и се промъкна през притворената порта.

После мракът го погълна.

Изведнъж Юел се почувства някак гузен.

Какво възнамерява да прави Тюре?

Той се върна след няколко минути. Изглеждаше доволен. Даде знак на Юел да вземе чувала и да го последва.

Минаха зад къщата. Там зееше отворен прозорец. Тюре бе довял до стената шейна, за да се качи върху нея. Внимателно отвори прозореца широко.

— Дръж чувала — прошепна.

Вътре под прозореца имаше маса. Тюре внимателно изсипа отгоре ѝ замръзналата почва със заспалите мравки и затвори прозореца.

— Готово — заяви той.

Върна шейната, откъдето я бе взел, и двамата с Юел минаха по моста над железопътните релси с бързи крачки. Тюре се смееше доволно.

— Утре, когато Йертрюд се събуди, мравките ще са се размразили и ще са плъзнали из цялата ѝ къща.

Юел също се смееше, но постъпката на Тюре не му харесваше. Да, и той хвърли камък по прозореца на Сара, но на нея имаше причина да ѝ отмъщава.

Защо изсипаха цял мравуняк върху масата на Безносата?

— За да я изплашим — обясни Тюре.

Но защо да плашат точно Йертрюд?

— Утре ще минем с лак храстите френско грозде — заяви Тюре.
— Това е само началото.

С лак? На Юел никога не би му хрумнало подобно нещо.

Тайното му общество имаше съвсем различна задача. А Тюре изведнъж бе забравил, че целта им е да търсят кучето, запътило се към далечна звезда.

— Аз искам да намеря загадъчното куче — възпротиви се Юел, — а не да мажа с лак чуждите храсти.

— Не ти стиска — упрекна го Тюре.

— Напротив. Просто не искам да го правя.

Двамата започнаха да се препират.

Всъщност мълчаха. Кавгата ставаше в главите им.

По целия път на връщане не отрониха дума.

Разделиха се пред съдийския дом.

— Ще се видим утре — каза Тюре.

Юел не му отговори. Само му подаде хартиения чувал. Тюре се преметна над портата.

Юел изобщо не възнамеряваше да пакости на храстите в градината на Йертрюд. Искаше да намери кучето. Тръгна си, без да обяснява нищо на Тюре.

На път към къщи си спомни, че Тюре съвсем скоро ще избяга от селото. Така той ще остане единствен господар на Тайното общество и няма да му се налага да върши неща мимо волята си.

Например да минава с лак френско грозде.

Не че се страхува, напротив. Има достатъчно смелост да го направи. Просто не иска.

С влизането в кухнята разбра, че Самюел го няма.

И без да проверява дали дрехите и ботушите му са в преддверието, Юел беше сигурен.

Внимателно отвори вратата към стаята му. Леглото беше празно. Юел избухна в сълзи. Седна до кухненската маса и плака дълго.

После извади корабния дневник от витрината на „Селестине“ и започна да пише на нова страница:

Всички моряци на кораба загинаха. Последен бурното море събори и отнесе моряка Самюел Гюстафсон. Синът му се бори докрай да спаси живота на баща си, но усилията му се оказаха напразни.

На борда остана само Юел Гюстафсон. И никој друг...

На сутринта Юел се събуди, влезе в кухнята и веднага разбра, че Самюел изобщо не се е прибирал през нощта.

Печката не беше запалена, на мивката не стоеше чаша с недопито кафе.

Страхът отново стегна душата му. Някакъв звяр с остри зъби и нокти загриза вътрешностите му.

Юел реши да излезе, да навлезе навътре в гората и да умре.

Самюел няма да се върне — беше убеден.

Избягал е като мама Йени и го е оставил сам. Дори не си е направил труда да го повери на баба Вестман.

Колкото и да се опитваше да си внуши, че си въобразява и това не е истина, пред очите му стоеше доказателството: студената печка и неизползваната чаша за кафе.

Нямаше за кога да се самозалъгва.

Облече се и излезе на улицата. Отново бе захладняло и от устата му излизаше пара.

Мисълта да отиде на училище му се струваше невъзможна. По нещастния му вид всички щяха да разберат, че Самюел го е изоставил и се е преместил при сервитьорката Сара. Юел реши да тръгне през гората и да навлезе възможно по-навътре, та да пресече намерението си да се откаже и да се върне.

На север се простираха най-необятните гори, прорязвани от дълбоки клисури и черни езера. Не един и двама се бяха изгубили там и никой повече не ги бе виждал. Юел щеше да стане част от тях. Само дето възнамеряваше да се изгуби нарочно.

Пое по баира към железопътната гара. „За последен път“ — мина му през ума. По едно време се обърна да огледа следите си. Замисли се за скалата, където бе издълбал името си.

То ще остане.

Случилото се му се струваше несправедливо. Каква вина носи той, като няма право да избира кои да са негови родители?

И защо Сара бе избрала точно Самюел? Или е станало обраното — той я е избрал?

„Сигурно се е ядосал, задето не се справям с домакинската работа — предположи Юел. — За него съм нескопосен като мама Йени...“

Стигна до разклона към къщата на Симон Вихрушка и спря.

Дали да не опита от чудотворната му супа, преди да се изгуби в гората? Ако с нейна помощ наистина успее да надникне в бъдещето, Юел се интересуваше какво ще се случи след смъртта му.

Проправяйки си път между гъстите клони, пое по следите от камиона и стигна до двора на Стария зидар. Наоколо се търкаляха ръждясали машини, разглобени автомобили и тъкачни станове. Приличаше на гробище, само дето върху надгробните камъни — в случая ръждясалите машини — нямаше имена.

Огледа порутената къща. От комина не се виеше дим. Цареше пълна тишина. Юел се приближи до прозореца и надникна предпазливо. Седнал до масата, Стария зидар четеше книга. Държеше молив и от време на време отбелязваше по нещо.

Вдигна очи, погледна право към Юел и му направи знак да влезе.
— Ела, момче! — извика той, за да го покани.

Юел натисна дръжката на вратата, но се оказа, че всъщност трябва да я повдигне нагоре за разлика от всички брави, които бе отварял. Пристъпи в тъмно антре. Миришеше на смола. До купчина вестници, натрупани до тавана, стоеше пластмасов манекен в стара кожена наметка.

В стаята, където седеше Стария зидар, димеше запалена камина. Из помещението се разхождаха кокошки и чоплеха скъсания килим.

— Ще ти сипя супа — усмихна се домакинът. — Чух те отдалеч.
— И как? — изненада се Юел.

Стария зидар посочи ъгъла в стаята. Там лежеше куче и гледаше госта. Куче със сива козина...

Приличаше на кучето, запътило се към далечна звезда. Но не беше същото.

— Лукас има много остър слух — обясни стопанинът. — Сядай.

Юел се настани върху стол, чиято облегалка бе закована с гвоздеи за облегалката на друг стол.

— Какво четеш? — поинтересува се момчето.

— Изобщо не се интересувам от заглавията на книгите. Започвам да чета някаква книга и ако не ми хареса, я захвърлям и вземам нова. Краят на този роман, например, не ми допада и ще напиша друг, който да е по мой вкус.

— Позволено ли е?

Мъжът присви очи.

— На този свят малко неща са позволени. Не се разрешава да ходиш с различни обувки, да живееш в стара ковачница и да гледаш вътре кокошки. И въпреки това аз го правя. На никого не преча. А и нали съм луд.

— Наистина ли?

— Е, поне преди време бях. Всички мисли ми причиняваха страдание. Сега не е така. Мисля само за приятни неща. Но пак съм си малко луд.

— Нали обеща да ме нагостиш с своята супа — подсети го Юел.
— Интересува ме какво ще се случи следобед и довечера.

Стария зидар го изгледа продължително.

— Виждаш ми се тъжен — отбеляза накрая той. — Сякаш те мъчат много мисли, от които искаш да се отървеш. Прав ли съм?

Юел кимна.

— Да. Така е.

И започна да му разказва за неволите си. Думите сами излизаха от устата му. Дори не се колебаеше дали да ги изрече. Сподели му за татко Самюел, когото вече наричаше само по име; за мама Йени и за „Селестине“; за Тайното общество и за сервитьорката Сара; за камъка, който бе запратил по прозореца, и за кучето, запътило се към далечна звезда.

Не се съмняваше, че Стария зидар го слуша внимателно. Не приличаше на човек, дето само се преструва на заинтересован.

Юел свърши разказа си. В стаята настъпи тишина. Чуваше се само как кокошките кълват килима.

— Сега двамата с теб ще се повозим на камиона — каза Стария зидар и стана. — Ще ти покажа нещо.

Юел се качи в шофьорската кабина. Досега не се бе возил в камион. Стария зидар седна зад волана, завъртя ключа и дръпна някакъв лост, но двигателят не запали.

— Слез и удари капака с този чук — поръча той на момчето.

— Къде точно?

— Където вече има вдлъбнатини — поясни Стария зидар. — Удряй с всичка сила и не спирай, докато не ти дам знак.

Юел го послуша. И двигателят наистина запърпори. Но как бе помогнал чукът?

Качи се обратно в кабината. Неочаквано иззад седалката изскочи кокошка и избяга през отворената врата.

— Чудех се къде се е дянала — промърмори Стария зидар. — През лятото идват тук, в камиона, да снасят яйца.

Излязоха на главния път и поеха на север. „Ако бяхме тръгнали на юг, може би щеше да ме закара до Мутала — помисли си Юел. — Щяхме да пътуваме ден и нощ, докато пристигнем...“

След няколко километра Стария зидар намали и зави по страничен път. Юел се питаше какво ли ще му покаже. Не му се искаше пътуването да свършва. Бялата гора му приличаше на необятно море, камионът — на кораб, замръзнал върху вълните.

От близкия клон литна едра птица и се отдалечи, размахвайки крила. Клонът се разлюля и от него се посипа сняг.

Внезапно Стария зидар спря и изгаси двигателя. Юел остана прехласнат от настъпилата тишина. Хиляди дървета гледаха и слушаха, притихнали в мрака...

Стария зидар погледна замислено през прозореца.

— Да слизаме — и той скочи от шофьорската кабина.

Юел го последва и нагази в снега след него. Дърветата се извисяваха съвсем близо едно до друго. Юел се питаше къде ли го води Стария зидар. В неговата компания се чувстваше в безопасност. Всички зловещи слухове се оказаха лъжа.

Неочаквано дърветата оредяха и пред тях се ширна побеляло езеро. Гората го опасваше от всички страни. В средата на заледеното езеро се издигаше скала. Двамата се приближиха и Юел установи, че е лодка, замръзнала сред езерото.

Стария зидар понагласи греблата, за да направи място. На дъното на лодката лежаха и две-три сгъваеми столчета — на такива рибарите седят върху леда.

Стария зидар ги извади, настани се на едното и подкани Юел да направи същото.

— На картата това езеро няма име — подхвана Стария зидар. — Аз го нарекох Езерото на четирите вятъра. Звучи тайнствено, нали? Ще ти обясня кое ме накара да избира точно това име... Първия път, когато дойдох тук, се чувствах много потиснат. Тъкмо бях излязъл от болница, където се лекуват хора с черни мисли. Държат ги зад заключени врати и прозорци с решетки. Радвах се, защото най-сетне ме пуснаха на свобода, но ме гнетеше самотата и мисълта колко много години изгубих там. Докато се разхождах из гората, открих това езеро. Случи се през зимата, точно по това време. Заставах наскре заледеното езеро горе-долу на същото място, където се намираме сега с теб, и извиках с всички сили името си: Симон! Нямам представа защо го направих. Дойде ми отвътре. И изведнъж от гората се извиха четири вятъра. По един от всяка посока. Първият — студен — нашепваше в ухото ми „печал, печал“. „Гняв, гняв“ — фучеше и съскаше вторият. Третият ме лъхна с топлината си и прошепна „радост, радост“. Отначало не чух какво ми нашепва четвъртият — едновременно топъл и студен. Постепенно разбрах, че ме подканя да избира кой вятър да вее в лицето ми. Обърнах се към вятъра на радостта и заставах с гръб към останалите. И изведнъж всичките ми грижи се изпариха. Тръгнах си щастлив. Когато се нуждая от гласовете на ветровете, идвам тук. Историята на това езеро прилича на приказка. А може би наистина е само приказка и ветровете не съществуват. Но дори да са измислица, те ми помогнаха. Ще се върна и ще те изчакам в камиона. За да се появят ветровете, трябва да си сам. Извикай името си и те ще дойдат.

Стария зидар се изправи и сгъна столчето.

— Ще те чакам в камиона — повтори той. — Сам ще намериш пътя по следите ни в снега.

Мъжът се изгуби в сянката на дърветата. Юел остана сам.

„Ветровете не говорят — помисли си момчето. — Само в приказките камъни се смеят, а гъби, наредени една до друга — пеят в хор. Ветровете не могат да шептят.“

Но какво му пречи да извика името си? Дори да не вярва, че нещо ще се случи. Реши да извика, за да провери поне дали ехото ще му отвърне:

— Юел!

Прозвуча му много кратко и самотно. Сякаш стопанин вика своята котка или крава. Ехо не се чу. Юел опита повторно: този път

извиси глас.

От гората не повя вятър. Всичко бе притихнало.

Момчето си представи, че вятърът наистина съществува. Защо не? Щом няма такъв вятър, ще си го измисли.

По същия начин той често долепяше до ухото си раковини, донесени от Самюел, и си въобразяваше, че шумът е глас.

Изведнъж слънцето проби облачната покривка над върховете на елите. Юел обърна лице нагоре. Постопли се. Мисълта да умре в гората му се стори направо безумна.

Как въобще му бе хрумнала?

Засрами се. „Колко глупаво — прецени той. — Исках да отида в гората и да умра от студ. Кой нормален човек се изгубва нарочно?“

Прозря тайната на езерото. Четирите вятъра вероятно изобщо не съществуват, но застанал наред езерото, човек започва да мисли за друго и се отказва от предишните си намерения...

Обзе го нетърпение да се прибере час по-скоро. Днешният ден сигурно бе най-подходящият да си поговори със Самюел. Сара с червената шапка сигурно вече му е омръзнала.

Юел сгъна столчето, остави го в лодката и пое по следите си в снега. Елите се приближаваха към него. Той се гмурна в сенките им, образуващи тунел.

Ето го и камиона. Двигателят пърпореше жаловито. Стария зидар седеше зад волана. Юел отвори вратата и се качи на седалката до него.

— Добре ли мина? — поинтересува се мъжът.

Юел кимна.

— Време е да се прибирам вкъщи — каза малкият.

Стария зидар го откара и спря пред портата.

— Така и не те почерпих със супа — сети се той.

— Ще се отбия друг ден.

— Както искаш — усмихна се мъжът и потегли към дома си.

Юел се изкачваше по стълбите и не спираше да се чуди дали Симон Вихрушка се е сетил как онази вечер му помогна, когато Юел падна с колелото. „По-вълнуващо е да не знам“ — помисли си той.

Дръпна отривисто вратата. Още в преддверието разбра, че Самюел вече се е прибрал. Не биваше да става така. Нима времето е

напреднало толкова много? Самюел винаги се прибираше късно вечер. Днес изглеждаше много сериозен.

„Разкрил ме е — изплаши се Юел. — Разбрал е, че аз хвърлих камъка, че не съм ходил на училище; всичко, всичко е разбрал...“

Юел се напрегна да обмисли положението. Самюел не понасяше лъжи и ставаше много лош, ако някой се опита да го измами. Значи Юел първо трябваше да разбере каква част от истината е излязла наяве, та да признае само прегрешенията, които баща му е разкрил.

Но Юел грешеше. Причината за мрачното настроение на Самюел се криеше другаде.

— Днес стана злополука — съобщи той. — Върху един от колегите ми падна дърво. Заведохме го с коня в болницата, но лекарите не успяха да го спасят.

Преди време друг работник почина в гората. Тогава Самюел остана вкъщи няколко дни. Не правеше нищо, само разглеждаше морските си карти. После пак тръгна на работа.

Юел се вгледа в баща си. Изведнъж Самюел, седнал на кухненския диван и отпуснал големите си ръце върху масата, му заприлича на малко дете. Едрите му, задебелили от работа юмруци постепенно се смалиха. Понякога дори ръцете излъчват тъга.

Юел си събу ботушите, съблече си якето и седна на стола.

„Ако го утеша, ще разбере, че аз, а не Сара, съм най-близкият му човек“ — обнадежди се Юел.

Самюел не беше запалил печката. Юел стана и хвърли вътре топка хартия и дърва. На няколко пъти погледна баща си крадешком, но той продължаваше да се взира в мушамата.

Юел запали огън и сложи вода да заври.

— Мъртъв е — продължи Самюел. — Тази сутрин Еверт Петершон е станал, сварил си е кафе. Изобщо не е подозирал, че като отива в гората, се обрича на гибел...

Самюел вдигна глава и погледна Юел. Безпомощното му изражение го правеше да изглежда малък. Толкова малък изглеждаше обикновено след като няколко ноци подред се бе мъчил да прогони вътрешните си демони, чистейки цялото жилище, или когато лежеше с тежък махмурлук след запивка...

— Гората е опасна — обади се Юел. — Защо не се махнем оттук? Какво ти пречи пак да кръстосваш моретата? Следващия път

дървото може да падне върху теб. Какво ще правя тогава аз? Пак ли ще ме оставите на баба Вестман? Или ще ме пратиш при Сара?

Последното се изплъзна неволно от устата му. Самюел не реагира. Продължи да се взира с тъжен поглед в мушамата.

— Мислил съм за това — призна той. — Какво ще стане с теб, ако ме сполети беда? Много пъти съм мислил...

— Няма да се преместя при Сара — заяви Юел. — Предпочитам да живея при Симон Вихрушка.

Самюел го изгледа изумен.

— Защо? — попита той. — Той не е с всичкия си...

— Нищо му няма — защити го Юел. — Дори е доста умен.

Самюел поклати глава.

— Не, не може да живееш при него. Но много пъти съм се питал как да постъпя...

— Ако се преместим другаде, няма за какво да се тревожиш. В морето няма дървета.

— Там дебнат други опасности. И те могат да ти строшат главата — отвърна Самюел.

Водата на печката завря. Юел сипа три лъжици кафе от буркана и бавно преброи до девет — така приготвяше баща му кафето си. После постави върху масата две чаши.

— И ти ли пиеш кафе? — озадачи се Самюел. — Не знаех.

— Понякога си наливам половин чашка.

Изведнъж баща му го изгледа много особено, сякаш го виждаше за пръв път.

— Скоро ще навършиш дванайсет. Съвсем съм изключил...

Разбърка кафето си.

Юел реши да продължи с откровенията. Самюел изглеждаше толкова тъжен, че едва ли щеше да се ядоса.

— Не харесвам Сара. Защо се срещаш с нея?

— Сара е чудесна компания — възрази Самюел. — С нея винаги се развеселявам. Смее се до припадък, макар да са я сполетели ужасни нещастия.

— Ние не се ли смеем?

— Стига си сравнявал. Понякога ми липсва... — Самюел млъкна.

— Мама Йени — довърши Юел.

Самюел кимна. Беше се смалил съвсем.

— Йени ми липсва, разбира се — призна той. — Но тя реши да си тръгне. Не искам да тъгувам по нея. Не желая да страдам заради човек, който нехае за мен.

— Откъде знаеш?

Изведнъж Самюел отново наедря и възвърна ръста си.

— Тя си хвана пътя. Избяга от мен, от теб, от всичките ни планове за бъдещето. Възнамерявахме да останем тук само няколко години, докато поотраснеш. Бях най-обикновен моряк. Не ме бива за никаква друга работа освен за дървосекач. Решихме, че ще бъде хубаво да поживеем на място, където не сме били преди. Но само няколко години. После пак щях да се кача на някой кораб. И най-неочаквано тя просто избяга...

Самюел удари с юмрук по масата.

— През всичките тези години не е пращала никаква вест. Нито дума. Дори не знам дали е жива и с какво се занимава...

— Имала е безпокойство — прекъсна го Юел. — Баба Вестман ми каза.

— Тази дъртачка! Какво ли разбира!

Юел се чудеше как да продължи. Искаше да разпита Самюел хем за мама Йени, хем за Сара. Но нямаше как да говори и за двете едновременно.

Самюел стана.

— Не съм гладен. Сготви си нещо. Знам, че можеш. Аз ще се поразходя.

— Не ходи при Сара — помоли Юел. — Не ходи при нея.

— Ще ходя при когото си искам — тросна се Самюел и го изгледа изпод вежди.

Юел долови застрашително пламъче в очите му.

— Юел, преди няколко вечери някой хвърли камък по прозореца на Сара. Ти ли го направи?

„Да, аз бях — помисли си гордо момчето. — Аз, Юел Гюстафсон, хвърлих камъка. Довлякох стълба до стената на къщата й, надникнах през прозореца и видях Самюел Гюстафсон, седнал гол върху леглото на Сара, да й показва белега си. Аз, Юел Гюстафсон, хвърлих онзи камък с надеждата да уцеля главата на Сара, да й излезе огромна цицина и тя никога повече да не сложи червената си шапка...“

Юел си каза всичко това наум, но на глас отвърна:

— Не съм мятал никакви камъни.

„Не бива да отмествам поглед — насили се той. — Иначе Самюел ще разбере истината.“

Докато гледаше баща си в очите, Юел се опитваше да мисли за друго. За кучето, запътило се към далечна звезда. Да, ето това е идея.

— Само питам — оправда се Самюел. — Случи се през нощта и не допускам да си бил ти. Освен ако отново не си започнал да ходиш насън...

— Не съм — отвърна Юел.

Самюел си обу ботушите, облече си коженото яке и си сложи калпака. Винаги спазваше една и съща последователност.

— Ела с мен — предложи неочаквано той. — Ще идем двамата. Сара ще ти приготви нещо за ядене.

Да отиде с баща си в дома на тази жена? Юел не повярва на ушите си. Ама сериозно ли?

— Хайде — подкани го Самюел. — Да тръгваме.

Юел изпадна в невъобразим възторг.

Защо се зарадва толкова, при все че изобщо нямаше желание да вижда Сара? Сам не разбираше какво му става.

Самюел му бе предложил да го вземе със себе си и в същия миг отново се беше превърнал в татко Самюел.

Момчето почувства как по цялото му тяло плъзва живителна топлина; все едно потапяш премръзналите си крака в леген с гореща вода.

— Идваш ли, или не? — попита го Самюел.

Юел кимна. Идва, разбира се...

Докато вървяха по улиците, потънали в зимен мрак, Юел мислеше колко странно е, че точно днес, когато самият той възнамеряваше да се изгуби нарочно в гората и да замръзне в някоя преспа, е загинал работник.

Момчето крачеше плътно до баща си. Отдавна не бяха го правили...

— Тъжно ли ти е? — попита Юел.

— Да. Много ми е трудно да приема, че Еверт вече го няма. Винаги е тежко, когато смъртта идва съвсем неочаквано. Той беше само на двайсет и четири. Два пъти по-голям от теб. Преди няколко

дни сподели, че събрал пари за мотоциклет. Беше толкова горд. А сега всичко свърши...

— Какво се случва, когато някой умре?

— Искан ми се да знаех — отвърна татко Самюел. — Но нямам представа.

Юел не познаваше Еверт. От колегите на баща си бе виждал само Нилсон. Наричаха го Всеможкото — нисичък дебеланко и говореше като жителите на Даларна. Веднъж дойде на гости да пие кафе. Юел чу как двамата с татко Самюел обсъждат намерението си да купят заедно риболовна лодка. Но идеята остана само на думи. Повече никой не спомена за лодка...

Юел направо не вярваше, че се съгласи да тръгне с баща си към дома на Сара. Най-голямо недоумение у него будеше радостта му. Само преди няколко вечери, докато скиташе отчаян по нощните улици, бе хвърлил камък по прозореца ѝ, а сега ѝ отиваше на гости. Юел разбира се, продължаваше да не я харесва. Отношението му към нея не се бе променило. И въпреки това крачеше към дома ѝ...

„Възрастните не са като децата — разсъждаваше той. — Изобщо не разбират защо понякога правим неща, които не искаме. Не проумяват, че сервитьорка с червена шапка не може да замени изчезналата майка.“

Пред портата на Сара Юел се разтревожи. Ами ако татко Самюел го сграбчи за врата и отново го попита дали е хвърлил онзи камък?

Врълхлетя го ужасяващо подозрение: татко Самюел го е довел тук, за да го разобличи пред Сара!

Юел спря.

— Какво има? — попита баща му. — Да не си промени решението?

Юел се помъчи да отгатне намеренията на татко Самюел по гласа му. Какво ли е узнал?

— Хайде, да влизаме, Юел.

Момчето го последва, но безпокойството му не се уталожи.

Качиха се по стълбите, осветявани от самотна крушка.

Преди Самюел да почука на вратата, Сара го изпревари и отвори.

„Чакала го е — съобрази Юел. — Но не е очаквала и аз да дойда.“

— Юел! — възкликна тя и се засмя. — Колко се радвам, че си дошъл с баща си!

Колкото и да не му се щеше да си признае, жилището на Сара му хареса: по-малко дори от тяхното, но светло и топло. Вътре ухаеше на хубаво. А имаше и електрическа печка.

Юел реши да се отдръпне, ако Сара посегне да го погали по бузата. Но не го направи. Не помръдна глава.

Най-трудно му беше да погледне към прозорците, без да издаде вината си.

На мястото, където бе минал камъкът, беше залепено парче картон. Пукнатините в стъклото стигаха чак догоре.

Юел се престори на силно заинтересован от някакъв календар на стената, само и само да хвърли крадешком поглед към прозореца.

За щастие стоеше с гръб към татко Самюел и Сара, докато двамата обсъждаха, че стъklarят щял да дойде чак на следващия ден. Юел се надяваше да сменят темата, защото ако продължаваше да се взира в календара, рискуваше да събуди подозрение. Татко Самюел започна да разказва за мъртвия Еверт. Сара също беше потресена — в бирарията чула за трагичната злополука.

Опасността премина и Юел спокойно се обърна към възрастните, седна и се заслуша в разговора им.

Забеляза сълзи в очите на Сара.

— Познавам Еверт — нареждаше тя. — Понякога се отбиваше в заведението да пийне бира. Никога не прекаляваше с алкохола. Не е създавал никакви проблеми.

Юел се натъжи. Не знаеше дали заради Еверт, или защото Сара се бе просълзила. Просто скръбното настроение в стаята го зарази.

„На негово място можех да бъда аз — прииска му се да каже. — Ако не се бяхме отбили до Езерото на четирите вятъра, щях да замръзна в някоя преспа.“ Не посмя обаче да го изрече на глас. Продължи да си седи мълчаливо. Сара — толкова едра жена — плачеше с толкова дребни сълзи...

Дълго говориха за Еверт. Сара донесе бира за Самюел и сок за Юел. После се зае да приготвя вечеря.

— Юел иска да си купим електрическа печка — съобщи неочаквано татко Самюел.

— Прав е — кимна Сара. — Всяко домакинство се нуждае от такава печка.

Юел вече харесваше Сара малко повече. Но нищо не пречеше баща му да купи печката и без да се съветва с нея.

Сара поднесе вечерята. Юел беше гладен. Започна да се храни мълчаливо. Струваше му се, че вече знае всичко за Еверт, който лежи в залата за траурни ритуали и никога не бе ходил до Езерото на четирите вятъра...

Юел седеше до татко Самюел на диван, досущ като дивана в тяхната кухня.

Нахраниха се и Юел се почувства безкрайно изморен. Как щяха да му стигнат силите да излиза посред нощ и да скита с Тюре? Нуждаеше се от спокоен сън, за да не заспи отново на чина в училище.

Баща му забеляза колко му се спи.

— След малко си тръгваме, Юел.

Клепачите на момчето натежаха още повече — беше разбрал, че тази нощ татко Самюел ще спи в леглото си у дома.

Сара му предложи да си полегне на дивана в другата стая — там, където бе хвърлил камъка. Юел кимна и я последва. Умората го надви. За пръв път се чувстваше толкова изнемощял. Докато е тук, татко Самюел няма да посмее да се съблече гол и да покаже белега си на Сара.

Юел ще бди това да не се случи...

Сара го зави грижливо с одеяло. Не бързаше да се връща при баща му в кухнята. Погрижи се да му е топло и удобно.

— Ти си чудесно момче — похвали го тя. — Самюел може да се гордее с теб.

После го остави. В кухнята двамата с татко Самюел продължиха да обсъждат злополуката с Еверт.

„След малко ще се приберем — помисли си Юел. — След съвсем малко...“

Събуди се. Не знаеше къде се намира. Баща му спеше до него на дивана. Не беше гол, а по потник, който приличаше на рибарска мрежа, и по гащета. Юел установи, че самият той е облечен във фланелена риза...

Надигна се предпазливо, за да не събуди татко Самюел. Сара спеше в леглото си с глава, обърната към стената.

„Не са искали да ме будят“ — съобрази Юел.

Отново се отпусна върху дивана. Под главата му остана ръката на баща му.

„Не са искали да ме будят. Затова сме останали тук. Иначе щяхме да се приберем вкъщи...“

Изведнъж Юел се сети, че Тюре го чака при товарните вагони!

Погледна часовника на Самюел върху близкия стол. Стрелките светеха в мрака. Внимателно се изхлузи от дивана. Два без четвърт. Тюре го е чакал напразно.

Стомахът му се сви. Как ще се оправдае? С какво ще му обясни отсъствието си?

Отново се сгуши до татко Самюел.

„Ще разкажа на Тюре, че заедно със Симон Вихрушка съм ходил до Езерото на четирите вятъра — реши Юел. — Ще ме разбере...“

Юел се вторачи в дупката на прозореца. Навън в нощта бродеше неговото куче.

Кучето, запътило се към далечна звезда...

Кой свири?

На Юел му се присъни лодката сред Езерото на четирите вятъра. Зимата си е отишла. Лодката се полюшва над малките вълни, а Юел, легнал на дъното, вдишва аромата на смола и гледа синьото небе.

Но кой свири?

Мелодията все идва отнякъде. Някой, невидим за очите му, свири на пиано от кристал. Звуците постепенно заглъхват и се изгубват...

Иска му се да не става от лодката, но се издига до небесния лазур, все едно Четирите вятъра понасят тялото му нагоре и само след миг той лети над лодката, а тя се смалва под краката му...

Отвори очи. Мелодията от съня продължаваше да звучи в ушите му. Върху гърдите му, под брадичката, Сара бе сложила червена музикална кутийка. Дървена фигурка удряше два цимбала върху капака.

Юел наблюдаваше как ръцете на малкото човече се движат все по-бавно, докато мелодията постепенно заглъхва...

Застанала на вратата на кухнята, Сара се усмихваше. Беше облякла работните си дрехи — черна пола и бяла блуза.

— Време е да ставаш — рече тя.

— Къде е Самюел? — попита Юел, макар отлично да знаеше отговора.

От няколко часа баща му вече работеше в гората. Представи си го как реже с трион и сече поредното дърво, докато около него останалите чакат реда си...

— Снощи спеше много дълбоко и той не искаше да те буди — обясни Сара. — Спеше непробудно като камък.

„Камъните не спят — възрази наум Юел. — Те не дишат, не се смеят, не спят. Камъните не мислят и не говорят. Камъкът си е просто камък...“

Стана и се облече. В кухнята го очакваше чиния с каша.

Юел не беше свикнал някой да му приготвя закуска.

Докато той закусваше, Сара си решеше косата пред огледалото. Прибра я с две фиби зад ушите.

Юел забеляза, че ушите ѝ леко стърчат. Не много, но видимо. Тя обаче не се стараеше да ги прикрива...

— Хубав будилник — отбеляза той.

Когато стана време да си тръгва, тя го погали по бузата.

— Побързай, да не закъснееш — посъветва го тя.

Той мина напърно през гробището, но не прескочи семейния гроб на Нилс Виберг.

Ако госпожа Недерщрьом го попита защо вчера не е бил на училище, ще ѝ каже, че го е сдрусала настинка. За да звучи достоверно, Юел започна да вдишва студения въздух дълбоко през ноздрите си, та като влезе в класната стая, носът му да е запушен. Така учителката няма да се усъмни в думите му.

Реши, че е имал 38,6 градуса температура. Ако иска да му повярват, не бива да отговаря колебливо или с цяло число. Не 38 градуса, а 38,6.

За негова изненада госпожа Недерщрьом изобщо не го попита защо е отсъствал. През деня не се случи нищо необичайно.

Ото пак се бе разболял и Юел се надяваше съученикът му да не се появи в училище поне седмица, та да повтаря отново годината. Осъзнаваше колко жестоко е да си пожелава такова нещо, но дори цял живот да останеше в един и същи клас, Ото не би предизвикал Юеловото съчувствие.

На път към къщи се отби в бакалницата на Свенсон. Продавачът седеше на стол зад тезгяха. Болеше го глава.

— Картофи, мляко, клечки за зъби и консервирана херинга — поръча Юел.

Свенсон се надигна от стола с охкане и пъшкане. Примига, сякаш му костваше усилие да стои буден.

— Да кажеш на баща си да се разплати с мен. От последния път мина месец.

Юел обеща. „Свенсон ще почака още месец — помисли си. — Първо ще си купим електрическа печка, после Летящия кон. Заплатата на татко Самюел няма да стигне за друго.“

Вкъщи Юел извади дневника и записа преживяванията си със Симон Вихрушка в Езерото на четирите вятъра: „Стария зидар току-що избяга от десетгодишно пленничество при дивашките племена на остров Суматра. Заедно с него слязохме на Острова на четирите вятъра...“

После се пъкна в прозоречната ниша и зачака татко Самюел.

Снегът се топеше. Макар че слънцето вече бе залязло, от покрива продължаваше да капе върху корниза.

Предстоящата среща с Тюре го тревожеше. Тайно се надяваше да не дойде. Искаше му се сам да търси кучето, ако реши да излезе посред нощ.

Юел се замисли за Тайното общество. Не стана, както си го представяше. Впрочем той нямаше ясна представа за Обществото, когато го създаде. Сигурен беше само в целта на организацията — да намери кучето.

Онова куче, което бягаше в тъмната нощ и се оглеждаше, все едно се бои от нещо. Всичко започна с него.

„Трябва да го открия — помисли си Юел. — Важно е. Защо — нямам представа. Но знам, че трябва да го открия, преди да изчезне на път към далечната звезда...“

Защо си представя, че кучето тича към Космоса? И на този въпрос Юел нямаше отговор. Сигурно защото звучеше приятно като парола или тайно заклинание.

Чудеше се как така понякога на човек му хрумват мисли, които сам не може да проумее.

Все едно в главата ти не ти, а друг избира за какво да мислиш.

Юел дъхна към прозореца и написа името си върху замъгленото стъкло.

Юел е хубаво име за разлика от Ото. Хора на име Юел не се срещат често, но все пак има такива. Например, едно момче в училище се казва така. Сещаше се обаче поне за десетима на име Тюре и за двайсет на име Маргарета.

Юел веднага измисли две правила. Скочи от нишата и извади дневника си от витрината на „Селестине“.

„Правила за Юел Гюстафсон“, написа той. „Да се спазват задължително.“ И продължи:

Първо правило: не е нужно да си най-добрият, но не бива да си най-лошият. Второ правило: ако нещо ти се стори лошо, намери нещо още по-лошо. После лошото няма да ти изглежда чак толкова лошо.

Май се изразява прекалено объркано. Но не му хрумваше как да го напише по-стегнато. Понякога просто не ти хрумват най-точните думи...

Долу вратата се хлопна. По стълбите се чуха тежките стъпки на татко Самюел.

Юел бе забравил напълно да свари картофи. Пъхна дневника в джоба си и се зае да пали печката. Докато се събличаше в преддверието, баща му започна да кашля.

— Май съм настинал — рече той, влезе в кухнята и седна.

Юел му помогна да си събуе ботушите. Краката му миришеха на пот.

— Пфу, как вони! — сбърчи нос татко Самюел. — Време е да съберем мръсните дрехи.

За прането използваша протрит моряшки чувал, който носеха на перачка — вдовица на име Нилсон. Тя живееше в къщата, където се намираще бакалницата на Свенсон.

След вечеря татко Самюел извади голямото поцинковано корито. Юел стопли вода на печката. Два пъти слиза за още дърва.

Татко Самюел седна в коритото с колене, оперени о брадичката. Докато гледаше как баща му седи свит, без да помръдва, Юел избухна

В СМЯХ.

— Какво толкова забавно има? — попита татко Самюел.

— Нищо.

Юел се зае да му изтърка гърба.

— По-силно — подкани го баща му. — След толкова сечене на дървета имам чувството, че по кожата ми се е образувала дървесна кора. Търкай по-силно де...

Дойде ред на Юел. Татко Самюел му изтърка гърба и му изряза ноктите. След това двамата, увити в хавлии, седнаха да се топят пред печката.

— Как ще се сушим след баня, когато сменим тази печка с електрическа? — попита татко Самюел. — Във фурната ли ще се пъхаме?

Лицето му стана сериозно.

— Тази вечер ще отида при майката на Еверт да изкажа съболезнования.

След като се стоплиха, той извади черния си костюм от гардероба. Много рядко го обличаше. Двамата с Юел го огледаха внимателно под лампата — да не би да са го прояли молци.

— Купих го от Англия, от град на име Мидълзбро. Спряхме на пристанището и някакъв китайски търговец се качи на борда. Тогава костюмът ми се стори много скъп, но издържа доста години.

Татко Самюел показа на Юел етикета, пришит към вътрешния джоб на сакото.

— Виждаш ли? Пише, че е произведен в Англия. Баща ти не се облича с какви да е дрехи.

Наложи се Юел да му помогне да си върже вратовръзката. Момчето сбърка няколко пъти, преди да съобрази как точно да я обърне, за да направи възел. Татко Самюел пуфтеше и се задъхваше, защото ризата го стягаше.

— Костюмът е хубав, от Англия. Но ризата ми я уши един калпав шивач от Вестеръотланд. Тясна ми е.

— Не е твой размер.

— Размер, та размер! Ризата трябва да е по мярка. И толкоз.

После татко Самюел приглади с вода непокорната си коса. Юел държеше огледалото за бръснене така, че баща му да вижда тила си.

— Добре ли е? — попита татко Самюел.

Юел огледа внимателно прическата от всички страни.

Не беше свикнал да вижда баща си в официално облекло. Едва ли много деца могат да се похвалят с татко, който има костюм от Англия.

— С този костюм бях на сватбата ни, когато се венчах за мама Йени. Искане ми се да можех да ти покажа сватбената ни фотография, но тя я взе.

— Защо още не си ми разказал за мама Йени? — попита Юел.

— Ще ти разкажа, но не сега. Време е да тръгвам.

— Ще се прибереш ли?

— Да, разбира се. Няма да се бавя. В момента майката на Еверт е сама и плаче. Всички колеги ще отидем при нея. Началниците вече са се отбили. Редно е да я подкрепим. Поне бащата на Еверт няма да преживее смъртта на момчето си. Почина преди няколко години.

Татко Самюел млъкна. Юел му помогна да си обуе ботушите.

— Махни ми — извика малкият след баща си.

На улицата татко Самюел се обърна към прозореца и махна на Юел. После пое по улицата и се изгуби от погледа му.

Юел свали „Селестине“ от витрината и внимателно издуха праха от платната и парапета ѝ. В трюма намери мъртва муха. Извади я с помощта на кибритена клечка, а едното ѝ крилце се откъсна. Мухата му напомни за Еверт.

Никак не искаше да мисли за мъртвия дървосекач. Не и сега. При мисълта, че възнамеряваше да легне в някоя преспа и да умре, направо го побиваха тръпки.

Прогони черните мисли и постави „Селестине“ на мястото ѝ. После извади една от навитите на руло карти на татко Самюел и я разгъна върху кухненската маса. Започна да изучава имената на океаните и дълбочината им. Същевременно обмисляше по кой път да насочи кораба, на който е капитан.

„Всичко това съществува — мислеше си Юел. — И ме чака. Ако татко Самюел не иска да дойде с мен, някой ден и сам ще тръгна да пътешествам...“

После отново нави картата на руло и я прибра в цилиндричната ѝ опаковка. Легна си и заспа, унесен в сънища за морето, което го чака...

Събуди се, когато баща му се прибра. Татко Самюел надникна в стаята му.

— Как мина? — попита Юел.

— Ама ти не спиш ли?

Баща му влезе и седна в края на леглото.

— Не беше забавно.

Юел се надигна и му помогна да си свали вратовръзката. Неочаквано баща му го притисна към гърдите си. След няколко мига го пусна и прошепна:

— Заспивай, моето момче.

Юел забеляза колко зачервени са очите му. Татко Самюел излезе и си изплакна устата. От стаята му се чуваше тихо радиото. Леглото на баща му изпращя, после радиото замлъкна.

Юел пхна будилника под възглавницата си. И отново се върна към морето. Застана на капитанския мостик. В лицето му духаше топъл вятър...

В полунощ се събуди, облече се и излезе. Стигна до товарните вагони и се притаи в тъмното. Ослуша се напрегнато. Не искаше и този път Тюре да се промъкне незабелязано зад гърба му.

Обърна се и се вторачи в мрака. В далечината се чуваше двигател. Сигурно Стария зидар отново обикаляше с камиона си.

Неочаквано Тюре го тупна по гърба. Пак успя да го стресне.

— Защо не дойде вчера? — попита Тюре.

Юел му обясни какво се бе случило. В тъмното не можеше да види дали Тюре му вярва, или не.

— Да тръгваме — подкани го момчето.

Двамата се отправиха към моста.

Тюре спря под високия свод на моста и извади изпод якето си голяма градинарска ножица.

— Твой ред е — заяви той. — Вчера постъпих както се разбрахме: намазах храстите на Безносата с лак. Тази нощ е твой ред. С тази ножица ще изрежеш растенията по стената.

— Нищо не сме се разбирали — възрази Юел. — Не съм искал да мажем храстите с лак. Нямам намерение да режа никакви растения.

— Така си и мислех. Голям си пъзльо.

— Не съм пъзльо.

— Не ти стиска.

— Напротив! Просто не искам.

Тюре го изгледа презрително.

— Нали според устава трябва да се покатериш върху моста, ако измениш на принципите на Тайното общество — процеди той и плюю. — Ти направи точно това: не удържа на думата си. Чаках те, но не дойде. В такава организация не може да се оправдаваш. Длъжен си да спазваш правилника.

Тюре вдигна очи към високия свод на моста.

— Чакам — заяви злорадо той.

Юел разбра какво иска Тюре от него: да се покатери.

— Нямаше как да дойда — отрони Юел. — Така се случи.

Трябваше да го каже по-категорично, а не толкова тихо и неясно.

Тюре му подаде градинарската ножица.

— Или растенията, или моста — отсече той.

— Нали ти казах: нямаше как да дойда!

Гласът му прозвуча като писукане на пиле, което не смее да отвори човка...

Юел се помъчи да обмисли положението, но времето го притискаше и умът му блокира. И друг път му се беше случвало. Така и не се научи как да го преодолява.

— Пикае ми се — рече той, за да спечели малко време.

Направи няколко крачки встрани и обърна гръб на Тюре.

— Ще пикаеш от моста — изхили се Тюре.

Юел разкопча ципа на панталона си и се напъна да изцеди няколко капки, докато мислеше усилено.

Не искаше нито да реже растенията на Безносата, нито да се катери по моста.

Защо Тюре го принуждава да избира между две ужасни неща? Юел не бе изменил на принципите на Тайното общество. Кое правило гласи, че е забранено да се успиваш?

Мисълта на Тюре течеше много бързо и Юел направо се объркваше от аргументите му. Хвана го яд.

Нямаше никакво желание да пълни хорските домове с мравки и да опропастява храсти. Неговата цел беше да намери кучето. Не искаше да действа по чужда воля. Въпреки това взе ножицата от ръцете на Тюре.

— Ще го направя — заяви той, — но не защото съм предал Тайното общество.

Минаха по моста и поеха към къщата на Безносата. Спряха пред портата.

— Ще те изчакам тук — каза Тюре.

— Все ми е тая — отвърна Юел.

Отвори предпазливо портата. Струваше му се, че тъмната къща го дебне като хищник и само чака удобен момент да се нахвърли върху него.

Приближи се внимателно. Обърна се. Тюре се бе скрил.

През зимата увивните растения на Безносата представляваха само голи клони, които пълзят и образуват паяжина. Ала лятно време зелените им листа покриваха цялата стена.

Юел пак се послуша.

Внимателно провря ножицата между стената и клоните и сръза веднъж, после втори път.

Вратата се отвори. Отвътре някой запали лампа и светлината обля Юел. Сърцето му се разтуптя.

Застанала боса на вратата, безносата Йертрюд прикова поглед в него. Черната дупка на мястото на носа ѝ зееше срещу него.

— Какво правиш? — попита тя.

Юел не успя да помръдне от мястото си, камо ли да побегне.

Безносата не звучеше нито ядосана, нито изплашена, а някак тъжна.

— Влез — покани го тя.

Юел погледна крадешком към портата, но от Тюре нямаше и следа. Осъзнаваше, че трябва незабавно да се махне оттам. Хукне ли, Безносата няма да го настигне.

И въпреки това не помръдна.

— Влизай де — повтори тя.

„Ако ми се беше развикала, щях да си плюя на петите — помисли си Юел. — Но как да избягам от жена, която изглежда толкова тъжна?“

Приближи се до вратата.

— Ела да си поговорим в кухнята. Навън е много студено. Замръзвам.

Юел знаеше, че не бива да влиза. Така ще се озове право в капана. Но краката му сами прекрачиха прага.

В кухнята беше топло. Юел застана непохватно напред стаята, чудейки се къде да дәне голямата ножица.

Йертруд излезе и се върна с кърпичка, натъпкана в дупката на лицето си.

От ботушите на Юел течеше мръсен разтопен сняг. Смутен, той застана пред мокрото петно, за да го скрие. Безносата се бе загърнала в черно наметало над нощницата.

— Как се казваш? — попита тя.

Юел мълчеше.

„Дали да не си измисля някое име, или да я излъжа, че се казвам Ото?“ — мина му през ума.

— Няма да те бия — успокои го тя. — Макар че съм много силна. Искам само да разбера защо го правиш. Една сутрин заварих кухнята, пълна с мравки. После някой съсипа френското ми грозде. Никога повече няма да даде плод. А сега ти се опита да изрежеш цветята ми.

„За да я сплашим“ — помисли си Юел. Нали така каза Тюре? Не я изплашиха, а я натъжиха.

Къде се изгуби Тюре? Защо не му се притече на помощ? Ако някой от Тайното общество попадне в плен, другите трябва да го освободят. Няма нужда от правило, то се разбира от само себе си...

Понеже не знаеше какво да отговори, Юел заби поглед в пода, като се мъчеше да скрие ножицата зад гърба си.

— Защо? — попита повторно тя.

— Искам да се прибера вкъщи.

Само това му хрумна. И то си беше самата истина. Неочаквано тя отново излезе от кухнята. Пусна грамофон. Върна се с тромбон в ръка. Застана пред Юел и засвири мелодията, която идваше от грамофона. Беше натъпкала шал в отвора на тромбона, за да заглуши звука. Полюшваше се в ритъма на музиката. На Юел изпълнението ѝ му хареса. Тромбонът звучеше също като инструментите от грамофона.

Неочаквано плочата зацикли и започна да повтаря мелодията. Тромбонът — също. Безносата гледаше Юел, без да сваля очи от него. Удари с крак по пода, игличката на грамофона се отмести и плочата продължи.

След края на мелодията тромбонът продължаваше да отеква в ушите на Юел.

— Според теб защо реших да ти посвирия? — попита тя.

Юел сви рамене.

— Само защото съм обезобразена, не означава, че съм идиотка. И без нос човек може да се научи да издухва достатъчно въздух, за да изкара звук от тромбон. Ако не бях изгубила носа си, вероятно никога нямаше да се науча да свиря на тромбон...

Усмихна му се.

— Разбираш ли за какво говоря?

Юел поклати глава. Не, нищо не разбираше.

— Обичам френско грозде. Обичам увивни растения. И мравки обичам, но не и когато са плъзнали из кухнята ми.

Остави тромбона върху масата. Юел се опита да си представи как мравките са превзели кухнята ѝ...

— Знам какво шушукат хората — продължи тя. — Мнозина смятат, че не е редно да се разхождам по улиците като всички останали. Вероятно искат да ме затворят в клетка и да ме показват като екзотично зверче. Близо десет години не можех да се погледна в огледалото. Вече го преодолях. И искам да оставиш на мира френското ми грозде.

Юел изпита облекчение, задето Йертрюд започна да говори ядосано. Гневът ѝ беше оправдан.

— Как се казваш? — попита го отново тя.

— Юел Гюстафсон.

Съжали, че спомена и фамилията си. Малкото име стигаше.

— Защо идваш да ми пакостиш?

Как да обясни нещо, което не може да се обясни? Освен това идеята да я сплашат даде Тюре, а в момента той се бе спотаил в мрака, без изобщо да се притеснява, че Безносата беше хванала Юел.

— Искам да знам — настоя тя.

Неочаквано го сграбчи за рамото и го разтърси. Юел усети колко силни са ръцете ѝ. Лицето ѝ се доближи до неговото.

Той не можеше да откъсне поглед от кърпичката, натъпкана в дупката, където някога е бил носът ѝ. Тя го разтърси здраво, но го пусна.

— Тръгвай си — отпрати го жената. — Върни се, когато си дадеш ясна сметка защо правиш пакости в дома ми и си готов да го обясниш.

В очите ѝ плуваше тъга.

— Не ми обещавай, че ще дойдеш да ми обясниш поведението си. Обещай на себе си. Хайде, свободен си...

Изпрати го и затвори вратата след него. Докато излизаше през портата, Юел чу, че тя отново свири на тромбона.

Огледа се за Тюре. Не го видя наоколо.

Мелодията от тромбона проникваше през стените на къщата и се разнасяше из градината. На Юел му се щеше да ѝ беше казал истината. Същевременно си отдъхна, че Йертруд го пусна толкова бързо.

Отправи се тичешком към моста. Снегът още не се бе разтопил напълно, той се подхлъзна върху кишата и едва не се строполи.

До моста Тюре неочаквано се появи от мрака.

— Само това не очаквах от теб — да се оставиш Безносата да те спипа.

Юел побесня и в гнева си запрати ножицата към краката на Тюре.

— Слава богу, че съвсем скоро ще се махнеш оттук — процеди той.

— Преди да избягам от къщи, държа да видя как се катериш по моста — ехидно подхвърли Тюре. — Изобщо не изпълни задачата, а се остави да те хванат.

— Утре ще се покатеря на моста. Ще застана най-отгоре и ще се изпикая върху главата ти.

Юел си тръгна. Зад гърба си чуваше злорадия смях на Тюре...

„Ще го направя — зарече се наум Юел. — Ще се покатеря на тъпия мост, ще застана на високото и ще се изпикая върху главата му. Тайното общество е мое, не негово. Задачата ни е да намерим кучето, запътило се към далечна звезда, а не да сплашваме хора, които после се натъжават...“

Тюре му се струваше доста различен: използваше много думи и човек така и не разбираше какво се върти из главата му.

„Не е като нас. Сигурно е богат. Нали не ходи на училище...“

Зави зад ъгъла. По улицата мина Стария зидар с камиона си. Юел му махна, но Симон Вихрушка не го забеляза. Момчето се загледа в червените фарове, проблясващи в мрака като животински очи.

„Приключението наистина съществува! — обнадежди се той. — Ето го: Симон Вихрушка, Безносата, Езерото на четирите вятъра... И

кучето.“

То не му излизаше от главата...

Прибра се. От стаята се чуваше как баща му хърка. Юел се съблече и се мушна в леглото.

„Какво ли сънува татко Самюел? — запита се той. — Мама Йени или Сара? Или сънува мен?“

Юел погледна стрелките на будилника, просветващи в мрака.

След едно денонощие всичко ще бъде само спомен: как се е качил върху моста, как се е покатерил върху една от арките, как е отворил ципа си, как е слязъл...

Ще покаже на Тюре фон Свала как се покорява мост. Пък после нека бяга отгук. Вече никога няма да има основания да нарича Юел Гюстафсон страхливец...

Какво си помисли Юел още когато го видя за пръв път върху скалата до реката?

„Какъв подигравателно ухилен неприятен пришълец“? Още тогава непознатото момче предизвика раздражението му. Ще му покаже той... Ще му даде да разбере...

Пак погледна стрелките на будилника. Наближаваше два. Катеренето по моста криеше опасности. Затова е забранено. Обзе го страх. Какво всъщност бе обещал на Тюре? Дали не можеше да измисли нещо друго, та да се отърве от опасното начинание? Единственият начин да се измъкне от катеренето беше да ореже растенията по стената на Безносата.

Юел не можеше да го направи. Струваше му се непоносимо втори път да види как Йертруд отваря вратата и застава боса върху студените стълби...

Умората го заливаше на вълни.

„До утре има много време — помъчи се да се успокои той. — Дори не мога да пресметна колко секунди остават.“

Докато се унасяше в сън, Юел чуваше тромбона на Безносата и виждаше как тя се поклаща, докато свири. Мелодията се повтаряше ли, повтаряше до безкрай.

„Не ми обещавай. Обещай на себе си“ — така му каза тя.

Юел реши да запише всичко в дневника си. Обещавам. Обещавам си да не забравя...

На следващия ден отново заспа на чина, но този път се събуди, преди госпожа Недерщрьом да го забележи. Клепачите му тежаха и се принуди да подпира главата си с ръце и да притиска клепачите си с пръсти, та да не се затворят.

След училище побърза да се прибере. Легна си и нагласи будилника. Ще поспи час, пък после ще запали печката.

Въпреки умората не можеше да заспи. Представяше си как се изправя пред моста. Той нараства неумолимо пред очите му, докато накрая арките му се изгубват в облаците.

Юел седна в леглото.

Разбираше, че няма да се справи.

Ако падне от моста, ще се пребие. Ще умре като Еверт, убит от онова дърво.

Какво да направи?

Хрумна му единствено изобщо да не ходи на срещата с Тюре. Да се покрие, докато онзи се махне оттук. Но Тюре го бе предупредил, че ще избяга от къщи едва след като Юел се покатери по моста.

Мислите не му даваха мира. Наистина ли е толкова опасно да се покатериш по моста? Ще се държи здраво и няма да поглежда надолу. Неведнъж се бе катерил по дървета, и то доста успешно. Никога не беше падал. Високото не го замайваше.

„Ще го направя, разбира се — рече си той наум и прогони тревожните мисли. — Страхът е само в главата ми. Иначе не се боя...“

Когато татко Самюел се прибра, Юел беше сварил картофите. Баща му кашляше и трепереше от студ. Май имал температура. Веднага след вечеря се мушна под завивките. Юел му занесе кафе.

Неочаквано татко Самюел се разприказва:

— Юел, щом завършиш училище, ще се махнем оттук. Ще се преместим в град с пристанище. Не издържам повече в тези гори. Искам да виждам морето. Приключиш ли с училището, заминаваме.

„Още три години — доволно си помисли Юел. — Още само три години!“

Неочаквано Юел скочи от мястото си право в скута на баща си.

— Наистина ли? Обещаваш ли?

Татко Самюел кимна.

Да, наистина.

— Много си тежък, слез от коленете ми.

Юел отново седна на леглото. В главата му се появиха толкова много въпроси: кое море? Кой град? Само още три години...

— Ще поспя — каза баща му. — Май имам температура.

Затвори очи, а Юел се настани в прозоречната ниша. Една година, две години, три години. Как да накара тези три години да минат по-бързо?

Лятото си отива, докато се усетиш. Пролетта — също. Но есента и зимата нямат край. Ала след Коледа времето започва да тече по-бързо, отколкото преди това.

Юел си даде сметка, че тези три години ще изтекат бавно. Какво да се прави...

После се замисли за моста. Той го чакаше в мрака.

Опасенията започнаха да прииждат, но той ги отпращаше. „Ще му покажа аз на Тюре — закани се. — Ще му дам да разбере...“

Малко преди полунощ Юел стана и тихомълком се измъкна. Татко Самюел спеше дълбоко.

Навън се бе застудило. Замръзналият сняг хрущеше под краката му. По ясното небе блещукаха звезди. Над върховете на елите бе увиснала сипкава луна. Юел спря и видя Голямата мечка — единственото съзвездие, чието име знаеше.

В южното полукълбо се вижда друго съзвездие — Южен кръст. Татко Самюел му бе разправял за него. Още от стари времена моряците се ориентирали по това съзвездие. Виждало се посред нощ, ако излезеш на палубата, докато топъл вятър развява косите ти.

Юел не си представяше какво е да гледаш звездите, без да зъзнеш от студ...

Слезе направо до моста. Ако Тюре го чака при товарните вагони, нека се сети, че Юел е решил да не се отбива никъде.

Огледа арките на моста, като се мъчеше да ги смали с очи. Не, не са чак толкова високи, нито толкова тесни, колкото изглеждат. За три минути ще се покатери върху моста. Е, може би за пет. Пет минути са кратко време. Не се усеща как бързо минават.

В мрака видя Тюре да се приближава откъм разпределителната гара.

Вече не смогваше да държи страха далеч. В ръцете на Тюре проблясваше градинарската ножица.

Юел се ядоса. Гневът засенчи страха му. Не го прогони съвсем, но поне го уталожи.

— Ножицата няма да ми трябва — заяви той. — Застани по средата на моста, та да мога да се изпикая право върху главата ти.

Тюре се ухили.

— Няма да успееш. Ще паднеш.

— Ще видим. Застани, където ти казах.

Тюре сви рамене и се отдалечи.

Юел остана сам с моста.

Струваше му се, че мостът никога не е бил толкова голям. Застанал в подножието му, той вдигна очи към арките, устремяващи се към висините. Под тях дебнеше замръзналата река.

Дойде време да действа. Да не мисли. Да не гледа надолу.

Юел започна да се катери по парапета. Малко по-нагоре се намираше широка арка. Ако протегне ръце достатъчно високо, ще успее да се хване за ръба ѝ. Точно така. Трябва да се държи здраво за арката, с тяло, плътно долепено до нея, и бавно да се придвижва нагоре.

Стисна желязото. Студът се просмукваше през ръкавицата му. Затвори очи и започна да се катери.

„Като жаба — помисли си. — Като жаба, която се мъчи да се измъкне от лапите на хищник по петите ѝ...“

Нитовете по желязото драцеха коленете му.

Първо придвижваше дясната си ръка, след нея — левия крак, после лявата ръка и десния крак. Бавно, не бързай...

Около него не се чуваше звук.

Затвори очи и продължи да се катери. Ръка, крак...

Студеното желязо вкочаняваше пръстите му. С всяка крачка нагоре ставаше все по-трудно да пренебрегва страха.

„Защо го правя? — попита се отчаяно Юел. — Няма да се справя, ще падна и ще се пребия...“

Неочаквано се разнесе гласът на Тюре. Юел си даде сметка колко високо се намира, защото викът от земята долетя съвсем глухо:

— Слизай! Слизай оттам...

„Защо да слизам? — учуди се Юел. — Да не би Тюре да се е изплашил, че ще успея?“

Продължи да се изкачва с движенията на изплашена жаба. Нитовете продължаваха да го драцят. Не чувстваше ръцете си.

„Татко Самюел, не мога повече. Ела да ми помогнеш...“

Арката на моста започна да се изравнява.

Значи беше стигнал до най-високото. Време бе да се спусне обратно, като внимава да не се изхлузи.

Обзе го паника.

Не можеше да мръдне.

Стиснал с две ръце желязото, Юел не смееше да направи нито крачка.

По единия му крак плъзна топлина. Не знаеше защо.

В тъмното се разнесе още един пронизителен вик...

Юел се питаше какво ли става долу. Сякаш чу ръмженето на камион. Стария зидар ли бе дошъл?

Или звукът идваше от тромбона на безносата Йертрюд?

Пред очите му се появи и Ото. Смее се злобно. И госпожа Недерщрьом е там. Изглежда ядосана. Целият мост е пълен с хора, които се смеят. Всички деца от училище са дошли, присмиват му се и го сочат с пръст...

Ето го и гласа на татко Самюел. Той обаче не се смее, а вика. Но Юел не го чува заради голямото разстояние. Постепенно гласът се приближи и изведнъж Юел го чу почти до ухото си:

— Не мърдай, Юел. Стой спокойно...

Защо изобщо му казва това? Юел и без друго не може да помръдне. Ще остане прикован към моста още хиляда години...

— Не се движи — прошепна гласът на татко Самюел. — Спокойно...

После се случи нещо, което Юел нямаше да забрави до края на живота си.

Ръката на татко Самюел го хвана за гърба.

Юел не го виждаше, защото бе долепил лице до студеното желязо, но усети ръката му и го чу да казва:

— А сега бавно започни да слизаш. Държа те...

Лека-полека Юел се върна на земята, движейки с мъка вкочанените си ръце и крака. През цялото време татко Самюел му нашепваше успокоителни думи. И най-сетне Юел усети с крака парапета на моста.

Баща му го вдигна на ръце и го притисна към гърдите си. Отнесе го в някаква кола. Зад волана седеше Стария зидар.

През прозореца мерна лицето на Тюре. Изглеждаше изплашен...

Татко Самюел го пренесе по стълбите. Баба Вестман надникна да види какво става.

Баща му ѝ разказа, че злополуката едва се е разминала. После го сложи в леглото и му разтри краката.

Юел изпи чаша с топла напитка. Искеше да заспи...

Но преди това помоли татко Самюел да му разправи за морето. За мъртвото вълнение, за делфините, за топлия мусон, който идва от Индия...

Все още му се струваше, че ръцете му стискат желязото.

Докато слушаше гласа на баща си, ръцете му постепенно се отпуснаха. После се унесе в сън.

„Селестине“ излиза от витрината, превръща се в голям платноход и се полюшва върху вълните по залез-слънце в очакване на попътен вятър. Юел лежи в каюта под палубата. Вълните го люлеят насам-натам и той се унася все по-дълбоко в съня...

8

На следващия ден Юел разбра какво се бе случило.

Когато се събуди, татко Самюел седеше на леглото до него, а през откренатата врата се чуваше как баба Вестман трака в кухнята с някаква тенджерка. Още преди татко Самюел да вдигне щората, Юел разбра, че пролетта най-сетне е дошла.

Отвън долиташе чуруликане на птици.

Юел вече не трепереше от студ. Но коленете още го боляха и под одеялото напипа ранички по краката си.

Днес баща му не бе отишъл на работа в гората. Беше решил да си остане вкъщи. Приседнал на леглото, той разказа на Юел какво точно се бе случило през изминалата нощ. Тюре се досетил, че Юел няма да може да слезе от моста. Втурнал се към осветените улици и видял камиона на Симон Вихрушка. Размахал ръце и го принудил да спре. Стария зидар едва успял да разбере, че става въпрос да предотврати нещастие, защото Тюре говорел много припряно и то на особен диалект. Накарал го да се качи в камиона и потеглил към моста. Там видял някаква фигура, вкопчила се в извисяващата се арка. На въпроса кой е човекът горе, Тюре отвърнал „Юел Гюстафсон“. Симон Вихрушка се сетил, че това ще да е същото момче, което бил завел до Езерото на четирите вятъра. Оставил Тюре на моста и веднага отишъл до портата, където само преди няколко дни бил оставил Юел. Понеже нямал представа къде живее момчето, започнал да думка по всички врати. Баба Вестман само откренала вратата си, изплашена до смърт. Татко Самюел излязъл, подпухнал и пламнал от треска. Но щом разбрал, че Юел е в опасност, тутакси хукнал със Стария зидар. Нахлузил набързо един панталон върху пижамата и дори забравил да си обуе втория чорап. Останалото Юел вече знаеше, макар да си го спомняше доста смътно.

Татко Самюел се покатерил по моста и му помогнал да слезе. После Симон Вихрушка ги откарал до вкъщи.

Баба Вестман почукала на вратата още в пет сутринта, за да провери дали може да помогне с нещо. Запалила печката, като не спирала да се вайка какво нещастие можело да стане.

А Юел продължавал да спи.

На няколко пъти викал насън, явно още си мислел, че се намира на моста.

Татко Самюел преместил стария си протрит фотьойл в стаята му, завил се с одеяло и не се отделил от Юел цяла нощ.

Симон Вихрушка не си тръгнал веднага. Останал да изпие чаша кафе и да се увери, че Юел не е пострадал сериозно. В четири се качил на камиона и се прибрал.

Преди да си тръгне обаче, Стария зидар разказал на баща му как двамата с Юел ходили до малко езеро, наречено Езерото на четирите вятъра. Споделил с него и част от разговора си с Юел.

Никой не знаеше къде се е дянал Тюре с ножицата. Нямаха представа дори кой е.

„Но какво правеше това момче посред нощ с градинарска ножица в ръка?“ — чудеше се татко Самюел.

Искаше му се да разпита сина си за много неща, но възнамеряваше да почака. Сега най-важното беше Юел да осъзнае, че вече е в безопасност, а мостът — само спомен за нещо минало. Вероятно нямаше да успее да го забрави. Вероятно не биваше да го забравя. Но така или иначе случката бе останала зад гърба им.

Докато слушаше татко Самюел, Юел мислеше за кучето, което бе видял през онази нощ. Тогава то спря, подуши въздуха и се огледа, все едно се боеше от нещо. По необяснима причина Юел беше убеден, че всичко случило се е свързано с кучето. И сега трябваше да го намери. Навярно татко Самюел ще му помогне да го открие, ако му обясни колко е важно?

Коленете го боляха. Не му се мислеше за събитията от изминалата нощ.

И все пак не разбираше нещо много съществено. Какво се бе случило, когато мостът го победи?

— За какво мислиш? — попита татко Самюел.

Юел поклати глава.

— За нищо.

Глулав отговор. Не може да мислиш за нищо. Но Юел не искаше да споделя с никого какво му се върти из главата...

Баща му изглеждаше изморен. Юел се питаше защо не е ядосан. Всеки друг родител би побеснял, ако детето му се изложи на опасността да падне от мост и да се пребие.

— Можеше да умреш, момче — обади се ненадейно татко Самюел, сякаш прочел мислите на сина си. — Не бих го преживял.

Точно така се изрази: не бих го преживял.

Юел знаеше, че татко Самюел никога няма да го изостави като мама Йени. Макар да ходи при Сара и да спи в нейното легло, баща му няма да изчезне.

У Юел не остана никакво съмнение. Ако не се бе покатерил по моста, никога нямаше да го разбере.

„Отдавна трябваше да го проумея — помисли си той. — И без да се катеря по опасни места. Отдавна трябваше да прогоня тревогите и да ги преодоля.“

Следобед татко Самюел отиде до бакалницата на Свенсон.

Баба Вестман не се виждаше. Явно бе слязла в апартамента си да бродира. Цялата къща тънеше в тишина.

Юел стана и се наметна с халата на баща си. Беше му много дълъг и се влачеше по пода.

„Кой кого успя да надвие? — питаше се Юел. — Мостът — мен или аз — моста? Не стигнах до най-издигнатата част на арката, но и не паднах. Не се претрепах.“

А може би победител няма? Кой се смята за победител, когато никой не надвие противника?

Юел извади дневника изпод „Селестине“ и се зае да пише:

По време на вчерашната тежка буря капитан Самюел Гюстафсон се принуди да се покатери на една от мачтите, за да помогне на ранен наблюдател да слезе оттам. Капитан Самюел Гюстафсон извърши поредния си подвиг...

Юел прочете написаното и внезапно му се прииска да се върне на моста, за да види колко високо се е покатерил, да разбере какво всъщност е постигнал...

За вечеря татко Самюел смяташе да му приготви палачинки. Опари се на печката, а палачинките залепнаха по тигана и загоряха. Бе забравил да купи сладко.

— Нищо не се получи — кисело отбеляза той. — Едно време на кораба пържих палачинки, докато вилнееше буря. А сега ги изгорих.

— Вкусни са — възрази Юел. — И почернелите палачинки стават за ядене.

Нахраниха се и Юел пожела да излезе. Баща му смръщи вежди.

— Къде ще ходиш?

— Няма да се катеря по моста — успокой го момчето. — Ще се върна след половин час.

— Тази вечер трябва да си почиваш.

Юел вече си връзваше ботушите.

— Няма да се бавя — обеща той.

Навън снегът се топеше. Най-сетне зимата щеше да свърши...

Татко Самюел го гледаше от прозореца. Юел му махна.

Слезе до реката точно когато последният вечерен влак минаваше по моста. Пътуваше през гъстите гори към земите отвъд тях. Юел преброи вагоните. Локомотивът тракаше по моста и изпускаше пара. Юел го гледа, докато се изгуби в мрака.

После се качи на моста и вдигна очи към високите арки.

Беше успял да стигне чак дотам, догоре, преди да го обземе паника и да се напикае.

Представи си как е изглеждал: една изплашена жаба, вкопчила се в железната арка. Отново му премалая от страх.

Едва сега осъзна какво бе направил. Ако беше продължил да слиза сам, ръцете му сигурно щяха да изпуснат желязото и той щеше да се свлече в реката...

И повече нямаше да го има. Щеше да изчезне, все едно никога не е съществувал...

По моста се зададе Тюре. Тюре фон Свала с градинарската ножица.

Двамата застанаха един срещу друг и мълчаливо се измериха с очи.

Тюре му подаде ножицата.

— Не успя да се покатериш най-горе. И не се изпика върху главата ми.

В душата на Юел се надигна гняв.

— Мога да опитам пак.

— Ако не бях повикал помощ, още щеше да стоиш там.

Юел го удари. Юмрукът му се заби в лицето на Тюре. Той явно изобщо не го очакваше. Политна назад и изпусна ножицата. Юел го смяташе за по-голям гадняр и от Ото. Когато се караше или се биеше с Ото, винаги знаеше причината. Тюре беше по-различен. Държеше се, все едно Тайното общество му принадлежи, а Юел е просто слуга, готов да свърши каквото му наредят.

Но най-голямата беда се криеше в трудността да откажеш да се подчиниш на Тюре, защото той умееше да говори убедително и да подвежда останалите...

Юел се ядоса главно заради ножицата. Щом я носеше, очевидно Тюре още настояваше Юел да окастри увивните растения на безносата Йертруд.

Тюре се изправи, но не посегна да вдигне ножицата от железопътните релси. Юел очакваше да го удари всеки момент. Ала Тюре просто се взираше в него. Юел видя страх в очите му и си възвърна надмощието:

— Идваш тук и започваш да се правиш на интересен. Вириш си носа...

Вече не се съмняваше, че ще получи юмрук, Тюре обаче продължаваше да го гледа втренчено. „Всички приказки за бягството са били пълна измислица“ — съобрази Юел. Досети се изведнъж, неизвестно как. Ала беше сигурен.

— Отлъчвам те от моето Тайно общество — заяви той. — Направи си свое.

И му се стори, че Тюре се смалява.

„Появява се изневиделица и започва да се перчи — помисли си Юел. — Говори на странен диалект и се мисли за голяма работа, понеже си има собствена стая с разни апарати и баща му е съдия.“

На всеки кораб има пазач — знаеше го от разказите на татко Самюел. Но Юел нямаше никакво намерение да слугува на Тюре.

— Ако искаш да сме приятели, ще трябва да се държиш човешки — заяви категорично той.

И този израз бе научил от баща си. Не бива да се сприятеляваш с хора, които не се държат човешки. Ала Тюре едва ли някога щеше да

се поправи. На него му трябваха слуги, не приятели. Искаше хората да се боят от него и да изпълняват заповедите му...

Юел го остави и си тръгна. Не се обърна. Остана доволен, задето бе успял да се наложи, но същевременно съжаляваше при мисълта как биха се забавлявали в стаята на Тюре с многобройните му играчки. Усещането да нямаш другар в Тайното общество не беше особено приятно. Все пак Юел стигна до извода, че няма друг избор. Ами ако Тюре се промени?

„В живота има прекалено много въпросителни и малко сигурни неща“ — помисли си Юел.

Тръгна към къщи. Татко Самюел го чакаше на прозореца. Юел му махна и се опита да вземе стъпалата на три скока. Почти успя. Съвсем скоро щеше да го прави без много усилия...

На следващия ден отиде на училище. Никой не знаеше за случилото се на моста. Дори Ото нямаше представа, щом не го пресрещна в двора с презрителната си усмивка.

Юел осъзнаваше каква голяма тайна пази...

Вечерта изчака да се нахранят и си облече връхната дреха.

— Пак ли ще излизаш? — попита татко Самюел. — Къде?

На Юел му се искаше да му признае истината: отиваше при безносата жена. Не смееше да каже, защото баща му щеше да започне да го разпитва какво ще прави при човек, с когото общуват само лелките от църквата.

Понякога се налага да избягваш категоричните отговори. Ако не искаш да лъжеш, има само един начин да се измъкнеш:

— Ще видим — отвърна Юел. — Още не съм решил. Но няма да се бавя.

Отговорът се оказа много подходящ: уклончив и многозначителен.

Докато тичаше по моста, Юел не се стърпя и на няколко пъти погледна към извисяващите се арки. Прииска му се да бе издълбал името си там. Така, ако някой друг успее да се покатери толкова високо, ще открие, че не е първият завоевател на моста...

Юел застана пред къщата на Безносата и се огледа. Забеляза, че тя се е опитала да отстрани лака от храстите френско грозде. Бе изрязала клонките, задушени от лепкавата паста.

Питаше се какво да каже на Йертруд. Няма как да ѝ обясни, че са изсипали цял мравуняк в кухнята ѝ, защото им се е сторило забавно. Рискуваше да я разгневи.

„Да я сплашим“ — така се изрази Тюре. Ала Юел не желаше да използва неговите думи. Всъщност въобще не беше сигурен доколко разбира смисъла им. Оставаше само едно подходящо обяснение, едновременно добро и лошо: да признае, че не знае защо го е направил.

Е, наистина, докато Тюре мажеше храстите с лак, той не се включи, но нямаше намерение да се прави на невинен...

Тюре вече не съществувахе...

Юел почука на вратата. След малко потропа повторно. Никой не отвори. Вътре светеше. Значи Йертруд си беше вкъщи. Тогава защо не отвори? Юел почука пак — този път много силно. Зад него портата изскърца. Отначало си помисли, че Тюре отново се е промъкнал по петите му, но като се обърна, видя Безносата с голям пакет под мишница.

— Идваш точно навреме — рече тя. — Дръж това, докато отключи. Само да не го изпуснеш.

Извади връзка ключове — бяха много, около петдесет — и намери нужния. Отключи и взе пакета от ръцете му.

— Знаех, че ще се върнеш, Юел.

Не му харесваше, когато хората предварително се досещат за намеренията му. Сякаш бяха прочели мислите му и се бяха вмъкнали в най-съкровеното му скривалище: главата му.

— Случайно минавах оттук — отвърна той и тутакси съжали за лъжата.

Никой не минава случайно по задънена улица. Реши да не се бави повече и да изпълни намерението си.

— Не знам защо го направих — смотолехи той.

Възнамеряваше да го каже високо и категорично, но гърлото му се сви и гласът затрепери.

— Не се тревожи — успокой го тя. — Няма да се повтори, сигурна съм. Да не говорим повече за това. Събуй си обувките и влез да ти покажа какво има в пакета.

Неочаквано тя кихна. Закри лицето си с ръка и кихна още три пъти. „Как киха, като няма нос? — удиви се Юел. — С уста ли?“

Тръгна след нея към кухнята. Там ухаеше на уют и топлина. Разопакова пакета. Вътре имаше глобус.

— Намерих го в таванското помещение на църквата — обясни тя. — Никой не знае как се е озовал там. Погледни.

Посочи нещо върху глобуса. „Това е Африка“ — съобрази Юел. Точно там в глобуса зееше дупка.

— Сигурно я е направил някой, който е ходил по онези места — предположи Йертрюд. — Вероятно мисионер, посетил Африка преди много, много години.

Юел плъзна пръст по глобуса и обходи морета, проливи и брегове.

— Самюел е ходил там. И аз ще отида, като порасна. Самюел е баща ми.

— Усещаш ли аромата? — попита тя.

Тя се качи на стола и свали малка кожена кесия, окачена над печката. Поднесе му я да я помирише. Юел вдиша силния аромат.

— Ким — обясни тя. — От Занзибар.

Показа му на глобуса къде се намира Занзибар — малък остров по източното крайбрежие на Африка. Изведнъж Юел се сети, че тя няма нос. Как тогава долавя миризмата?

Йертрюд отново прочете мислите му.

— Вече не усещам миризми — потвърди тя. — Но от детинство помня как ухае кимът и всеки път, когато видя тази кесийка, сякаш отново вдишвам аромата му. И без нос можеш да си представяш миризми.

Тя взе глобуса. Нещо вътре издрънча. „Златна монета — предположи Юел. — Или бисер. Или зъб на лъв...“

— Какво е според теб? — попита Йертрюд.

Юел сви рамене. Надяваше се да е нещо интересно...

Йертрюд разглоби кълбото на две. Оказа се нещо като зрънце пясък. Тя го сложи в дланта си и двамата го огледаха под лампата.

— Семе — установи тя.

Юел остана разочарован, но не го показва, защото Йертрюд започна да се смее, сякаш бе намерила най-прекрасния бисер на света.

— Може да е семе от портокалово дръвче или от малко цвете — предположи тя.

Отиде до прозореца, откъдето Тюре бе изсипал мравките, и зарови семето в саксия.

— Може да оцелее, да израсте и да се превърне в голямо дърво, а един ден да пробие покрива и да надвисне с огромната си корона над върховете на елите...

Неочаквано и за самия него Юел започна да разказва за пътешествията на татко Самюел, за лилиите на остров Мадагаскар, за голямата река Конго.

Ала колкото и да се опитваше да говори увлекателно, не намираше най-подходящите думи като баща си. Въпреки това Йертрюд го слушаше внимателно, все едно самият Юел бе преживял всичко това. Накрая й разказа за „Селестине“.

— Някой път трябва да ми покажеш този кораб — рече Йертрюд. Юел се изненада. Как бе забравила толкова бързо каква пакост й бяха сторили мравките? Или как поляха храстите й с лак и ги съсипаха?

Йертрюд не му се сърди дълго вероятно защото се чувстваше самотна. Всички хора по улицата извъръщаха поглед от нея. Никой не й обръщаше внимание освен лелките от църквата.

Дали въобще й се бе случвало да има гост, който да й разказва за далечни морета и реки?

На Юел още му беше трудно да я гледа в лицето. Бялата кърпичка, натъпкана в дупката, действаше като магнит. Колкото и да се опитваше да насочи вниманието си към очите или челото й, тя неизбежно приковаваше погледа му.

— Гледай, не се притеснявай — успокои го тя, стана и отиде в другата стая.

Върна се с червен клоунски нос вместо кърпа и запалена лула.

— Ще видиш най-просто устроения локомотив на света — обяви тя и смукна от лулата.

Издуха въздуха през червения си нос. Чу се свистене и се вдигна пушек. Юел се смая и избухна в смях. Не можеше да спре да се смее.

Докато правеше разни физиономии, Йертрюд изглеждаше толкова забавна. Няма нищо по-хубаво от неудържим искрен смях.

На изпроводяк го попита дали ще дойде пак. Той кимна. Йертрюд и Стария зидар си приличаха. И двамата бяха по-различни от останалите и постъпваха изненадващо.

Юел вече познаваше двама души, които се отличават от другите. Тюре бе напуснал Тайното общество и Юел реши да включи в него Йертруд и Симон Вихрушка.

Вкъщи намери „Селестине“ върху кухненската маса. „Дневникът! — изплаши се той. — Татко Самюел го е намерил!“

Баща му го изгледа с усмивка:

— Знам какво си мислиш. Свалих макета, за да избърша праха, и открих тази тетрадка. Разбрах, че е твоя. Не съм я разлиствал. Обещавам никога да не чета написаното в нея. Всички си имаме тайни. Събуй си ботушите и ела да ти разкажа една от моите тайни. Човек трябва да ги споделя само когато иска.

Татко Самюел се изтегна на дивана.

Юел си събу ботушите и седна на стола.

— През онази нощ, когато Симон Вихрушка ме събуди, защото ти се бе качил на моста, се замислих какъв бях на единайсет години. Оттогава мина много време. Мислих дълго, преди да си спомня. Накрая успях. На твоите години вече бях загубил баща си, твоя дядо. Разказвал съм ти как загина: извила се силна буря, рибарската му лодка се преобърнала, потънала и той се удавил. На единайсетия ми рожден ден през декември се случи ужасно време. Вилнееше опустошителен вятър. Изчаках всички да заспят, станах, облякох се и се промъкнах навън. Живеехме близо до морския бряг. Докато се катерех по скалите, вятърът едва не ме отнесе. Струваше ми се, че тази нощ е много специална. Очаквах непременно да се случи нещо. И така, покатерих се върху скалите до морето. Спотаих се в една пукнатина и зачаках. Изобщо нямах представа какво очаквам и откъде ще дойде: от водата ли, от сушата ли, от звездите ли. Спомням си как треперех от студ. Не се случи нищо. Направо се вкочаних. Накрая се отказах и се прибрах вкъщи. Чувствах се ужасно разочарован. Но когато се мушнах под завивките, осъзнах, че важното всъщност се бе случило: бях се осмелил да отида при скалите посред буря. Бях преживях нещо незабравимо. Лежал бях в скална пукнатина, очаквайки специално събитие. И това се превърна в моята тайна. Чак сега се сетих за тази случка. Не съм я разказвал на никого.

— Дори на мама Йени?

— Дори на нея.

Юел си помисли, че досега никога не бе разговарял така с баща си. Тази вечер се беше случило нещо много важно. Преживяване, което го изпълни с въодушевление и обагри бузите му в червено. Това няма как да се запише в дневника. Не може дори да се опише с думи...

Вече се чувстваше свободен да задава на баща си неудобни въпроси за мама Йени или за Сара, да му признае, че не иска да има сестри от сервитьорката. Неудобните въпроси не му се струваха толкова неудобни. Юел осъзнаваше, разбира се, вероятността да не получи желаните отговори, но вече не се боеше колко неприятни ще бъдат те. Не очакваше да го разстроят...

Никога нямаше да забрави този важен ден. Денят на Юел и татко Самюел.

— Дали ще се запролети скоро? — попита баща му. — Как мислиш?

— Ще се преместим на място, където рядко вали сняг.

— Да. Там морето няма да замръзва...

Юел отиде да види какво показва термометърът навън. Един градус под нулата. Пролетта няма как да е далеч. След месец в калните канавки ще заблестят първите стръкчета подбел. А след още един...

Пролетта дойде. Най-накрая.

Един ден Юел забеляза първия стрък подбел да се жълтее покрай пътя, където течеше разтопен сняг. Дните се удължиха, черните води на реката малко по малко пробиха леда. Бялата покривка се пропука и ледените блокове се откъснаха един от друг. По улиците снегът се стопи. Жълтите камиони на фирмата за поддръжка на пътната мрежа се заеха да събират чакъла, поръсен върху настилката през зимата. Скоро плисна и първият пролетен дъжд. Валя цяло денонощие. Снежни купчини останаха само в краищата на улиците и до зида около църквата.

В кухнята лъсна чисто нова електрическа печка. Старата стоеше изоставена на двора. Юел я съжаляваше. Вече нямаха нужда от нея. Ако никой не я вземеше, щеше да обрасне бавно с трева и да потъне в земята.

В средата на април отидоха в магазина за велосипеди. Летящия кон още стоеше на витрината.

Юел забеляза колко се стресна баща му, когато научи цената. Въпреки това татко Самюел не възрази, извади портфейла и плати. Горд, Юел се прибра с новото колело. Ноцта, когато падна с Летящия кон в снежна преспа и се наложи Стария зидар да го вади с голямата си ръка, бе останала далеч в миналото.

Вечер се стъмваше все по-късно и спомените от зимата избледняваха. Понякога Юел се връщаше към случката на моста насън, но след като се събудеше, виждаше как утринната светлина се процежда между завесите и спокоен се изтягаше в леглото.

От време на време се засичаха с Тюре. Спираха да се поздравят и всеки продължаваше по пътя си, защото нямаха какво да си кажат.

Веднъж Тюре го попита дали иска да му гостува в голямата таванска стая. Юел се съгласи, но не отиде.

Отново започнаха да играят до старата порутена тухлена фабрика. Разделяха се на съюзници и врагове и се гонеха из празните помещения в Земите на Ръждясалите машини.

„Друг път ще му отида на гости“ — мислеше си Юел.

Нали Тюре бе изоставил намеренията си да бяга и беше решил да остане. Наесен щеше да тръгне на училище. Юел реши да го посети тогава. Но не сега...

След месец. Или два. Най-добре след три години.

След три години двамата с татко Самюел щяха да заминат, да се махнат от къщата до реката, която никога няма да ги отведе до морето. А може и да се намерят с мама Йени.

— Вероятно беше прекалено млада — сподели с него татко Самюел. — Така ми се ще да си обясня защо си тръгна. Сигурно самата тя е била дете, когато те роди. Може би сега, когато вече е зряла жена, съжалява за постъпката си, но не смее да се върне и да погледне в очите сина, когото изостави... От теб зависи дали ще се срещнеш с нея. Имаш право да се запознаеш с майка си. А ако наистина се разкайва, само ти можеш да я спасиш от угризенията ѝ.

— А ти?

— Нещата се промениха. Мина много време. Сега имам Сара.

Сара с червената шапка!

Юел вече приемаше връзката им по-леко. Не се страхуваше, че баща му ще избяга. Дори се отбиваше в бирарията да продава вестници. Сара подканяше дядовците да си купят. За кратко време Юел

събра петдесет крони. За първи път през живота си разполагаше с толкова пари.

Сара беше дебела, с прекалено големи гърди и имаше екзема, но готвеше вкусно и разбираше кога Юел не иска да го гали по бузата.

Юел още не можеше да си обясни защо настроението на татко Самюел винаги се подобрява в нейно присъствие, но отдавна бе проумял колко странни са възрастните. Близки чувстваше само онези от тях, които още бяха запазили детския си ум и правеха необичайни неща. Такива като Симон Вихрушка и безносата Йертрюд. Симон беше стар, а Йертрюд — голяма.

Юел ги разбираше и обичаше да разговаря с тях.

Една вечер, когато татко Самюел отиде при Сара, Юел покани Йертрюд у дома да ѝ покаже „Селестине“. Заедно разгледаха кораба и той ѝ обясни кои морски пътища са най-опасни за плаване...

Неочаквано учебната година свърши. Стана толкова бързо. Юел го осъзна едва когато една сутрин се събуди с мисълта, че до есента няма да ходи на училище.

Скочи от леглото, облече се светкавично и се качи на Летящия кон.

Лятото му се струваше прекрасно...

Като кучето, запътило се към далечна звезда. Така и не го видя повече. Вероятно вече бе стигнало заветната си цел.

Юел знаеше, че тази мисъл е много детинска и не подхожда на момче, което скоро ще навърши дванайсет. Но все още беше на единайсет.

Избра си звезда над Голямата мечка.

Кучето му се намираще там.

След няколко години няма да се държи като дете и кучето ще изчезне. Но този момент все още не бе настъпил. Юел спря колелото и погледна към небето. „Сигурно е стигнало до звездата“ — помисли си пак.

Мисълта му харесваше. Не би могъл да я сподели с когото и да било, но именно тя го правеше Юел.

„Аз съм си аз. И още известно време ще си имам куче, отишло на далечна звезда...“

После продължи да върти педалите.
Имаше толкова много планове за предстоящата ваканция...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.